Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین تاغی

PROPERTY OF ACKU 7894

لیکوال

سعدالدین شپون

PROPERTY OF ACKU 7894

۱۳۷۷ ش

PROPERTY OF ARIC Established 1989

ډالیه

د داستان درو اتلانو ته:

*دوکتور محب الله نکته شیرزاد چې د یږې د راتګ اوستنیدو اټکل یې د یرش کاله د مخه کړی و؛

*دوکتور غلام غوث شجاعي (ډاکتر زږور) چې د یږې له یوې څاپیرې سره لاړ؛

*پوهاند بهاء الدین مجروح (ډاکتر لاروی) چې له یږې سر د پهلوانۍ په حال کې خپلو عزیزانو وپرځاوه.

او

زما مشر ورور اروابناد منهاج الدین ګهیځ ته چې: هنري لیکل یې رابنوولي دي.

د کتاب پیژندنه:

*د کتاب نوم : شین تاغی

*لیکوال : سعد الدین شپون

*کمپوز : غازی کمپوزنګ سنټر، ګل حاجی پلازه، پیښور

*دچاپ کال : ۱۳۷۷ ش / ۱۹۹۸م

*د چاپ ځای : شرکت پرنټنګ پرس - لاهور

*د چاپ شمیر : ۵۰۰ ټوکه

*د پشتی طرح د: ژکفر

*سمبالوونکی : دانش کتابخانه

«۱»

لومړی څپرکی

دکړکۍ نه سالنګ رسا سپین ململ و چې تقریبا هوار غوړیدلی و . داوړي دوخت شیلې یې اوس هوارد سپینه مځکه وه او ګړنګونه او ژور خوړونه یې داسې لـه واورو ډک وو چې دنابلد سړي به زړه غوښتل چې دسړک نه ورکوزشي اوچکر پرې ووهي. دواورې ډډې ارتې ورشو آهنګ ایله دوه ځایه مات شوی و . یو دتونل خوله وه چې دکړکۍ نه داسې سرته ورته وه چې بدن یې په سپین کپن پوښلی وي. بل هغه کمر و چې څلور پنځه کیلو متره دتونل کینې خواته دسړک خواتـه راکړوپ شوی و او په دیواله باندې یې دواورې دتم کیدو ځای نه و او چې به دواورې په شیبو کې وقفه راغله او لمر به شو نو داسې سور بخون ښکاریده لکه دپیغلې مخ چې چارچاپیره ترې سپین څادر تاو شوی وي.

دادرې ورځې کېدې چې زه په شين تاغي کې ګير وم ، بلکه دواړه ګير وو . دبهر سره مې دارتباط وسيلې يوه دلنډې څپې راديو وه اوبله همدا کړکۍ چې ما به دهغې نه ددې هيبتناک چاپيريال ننداره کوله . يوه بله وسيله هم وه چې وروسته به يې بيان کړم . اوس دامشکلات لاکم وو چې يونابللی ميلمه هم راته په بستر کې پروت و . پرون ترماښامه پورې دمړز دبنکوپه اندازه څپولي داسې منظم وريدل لکه چې چا دپلان دمخې وظيفه ورکړې وي .

په لاعلاجه بلاکې نښتی وم . دمخابرې وسيله راسره وه ، مګر دنابللي په مخکې مې دډاکټر زړور سره مخابرې ته زړه نشو ښه کولی. مخابرې ګټه هم نه درلوده . هغوی وسلې غوښتې او هغه زما سره دلته په واورو کې نښتې وې . دمقاومت دښاري پاځون پيل ته شپږ ورځې پاتې وې اوزه به داوسلې څنګه پخپل وخت ور رسوم ؟

دويم څپرکی

شين تاغي زما دګرځنده کورنوم و . په اصل کې لوی ، ټريلر موټر و چې په جرمني کې مې اخيستی و . کليوالو ورباندې دشين تاغي نوم ايښی و چې په فارسي کې يې نيله زاغ بولي ، داوړې اوشولګرومارغه دی چې دسړک دسر دتلفون په مزو کښېني او تغيرې . چې ملخ يا څمڅوکی ووينې نو ، لکه باښه پرې راشيوه شي او ايسته يې دځان سره دتلفون دمزي سرته يوسي اوسر په خيږی يې ګوړوت کړي. سپينې او آبي ليکې لري.

دشین ټاغي کمالات ډیر و و. دديواله پوري يې داسې سيټونه وو چې دشپې به دې را کش کړل نو بستر به شو. توشکې، نيالي، کمپلې داټول يې لرل. په لر سرکې يې يو نغری یاداش و چې په گاز چليده.

دگاز څلور ټانکۍ بهردموټر په اړخ پوري تينګې وې او یونل ترې نغري ته راغلی و. که یو به تشه شود دتنې په وهلو به بله ټانکۍ چالانه شوه. همدې گاز دشين ټاغي دګرمولو کار هم ورکاوه. د تيلو هم درې ټانکۍ وې چې اتومات به ديوې په تشيدو بله چالانه شوه. يو يخچال هم و چې په گاز چليده، داوبو ټانکۍ دموټر په بام وه خودهغې نه داسې دليمخې په شان يو کالي تاوشوی چې په ژمي يې کنګل نه وهي او په اوړي کې يې اوبه لکه دترموز داسې سړې وي.

شين ټاغي ما په جرمني کې دداسې يود سيلاني نه واخيست چې ټولې دنيا ته يې ورکې سفرونه کړي وو او اوس يې پيسې نه لرلې چې خپل ملک، امريکا ته پرې لاړ شي. دشين ټاغي په باډۍ باندې د آسيا دزياترو ملکونو ټاپې وې. دنيپال د دالاى لا ما، دتايلند دطلايې معبد، حتى دباميانو دبوتانو تصويرونه او پوسټرونه هم وو چې دده ويل په کابل کې يې دګرځندوی دد فتر نه اخيستي وو. دى مخکې زه وريسې دواړه دموټر نه چارچاپيره تاويدو او پوسټرونه يې داسې په شوق راښودل او په داسې آب وتاب يې کيسې کولې لکه چې دآسيا په دوره مې بيايي.

په هماغه جرمني کې مې دموټر ټول ماشين او پرزې نوې کړې او

وطن تـه روان شوم . د جرمنی نه یوگوسلاویې ته ، بیا بلغاریې او بیا ترکیې ته لاړم . هلته او گوټ کې د استانبول نه تر ابزان ته او بیا نو د ایران له لارې په دوو هفتو کې افغانستان ته ورسیدم .

کلي ته په رسیدو مې موټر د کاله شا ته ودراوه . بیا نو د کلیوالو وریاندې وارنه و . زه او زما ستړي مشي هیره وه . د خارج د تگ نه پخوا مې زیات قدر و او چې به د کابل د علی آباد د روغتون نه په رخصتی کلي ته راغلم نو د مریضانو به را باندې وار نه و . مگر اوس زه هیروم او بس د موټر ننداري ته به د نژدې نږې کلو خلکو لام جوړ کړی و او حتی د کلي ښځو به هم په دې او هغې بانې خانو نه ورر سول . زما کشر وروړ د ځانه د سیلانیانو لار ښود جوړ کړی و او کری ورځ به یې د موټر کمالات خلکو ته ور ښودل . دد نو تقریباً د کورنه کډه و کړه شپه او ورځ به په موټر کې اوسیده او چې نور نه و ، نو آرنلو نه به یې ترې ایستل چې لربر کلي د دې نه غافل نشي چې موږ د اسې یو د بلا لرو . خپل سپی یې هم د شپې د تیار پورې تاړه او د بدو ستر گو د شړلو د پاره یې د موټر په بهرنۍ تنده او د ډرایور دواړو خواوو ته تاویزونه وځړول .

مور او پلار مې په ظاهره کې څه نه ویل خو زه پوهیدم چې را باندې په غوسه دي . کشر وروړ را تـه شیطاني وکړه چې ټول وایي چې هلک څلور کـاله ورک و او ایله یې دا پـه شـار اوړې بلا د کـاله شـا تـه را تـه ودروله . خدایږو چې زه هم یو څه ترور غوندې شوم چې خلک به ضرور وایی چې د دهقان زوی گوره او داسې کونه وازي . زموږ خپل د کلي ملا

يوه ورځ راته صفا وويل چې يره ډاکټرجانه ، که ددې بلا په ځای دې يو ټراکټور راوستی وی ، يادې والگا راوستې وای ، يو څه خو به مولاس پرې سپک شوی و !

مادځان سره وويل ، اوس خو د کلي دخندا شوې ، کومه چارد يې وکړه . پس ډېره فکره ، يوه ورځ دسباناري په وخت کې ماپه جگ غږ چې ټول يې واوري ، خپل کشر ورور ته وويل ، « زما زړه دی چې يو ځلې د غزني په زيارتونو وگرځم ته راسره ځې ؟ » هغه په ډېر شوق وويل ، « کله روانيږو ؟ » زه هم پخپلې خبرې کې ونښتم ، « درې ورځې پس » . موراو پلار مې يو بل ته ځير وکتل او پس له چايه هرسړی پخپل کار پسې لاړ.

دشپې مې چې ابا دخپل عادت سره سم دورځې په چارو زما او مور سره مې وغږيده ، شنې چای وڅښلې ، نو پاڅيد او لکه دهرې شپې په شان يې وويل ، « ستاسو مرکه خوږه ده خو زه به لاړشم ، خپلې کوټې ته چې وظيفه وکړم » .

مورمې زه تم کړم ، « شيطانه ته خو پوهيدې چې ابا دې په زيارتونو مين دی نو په دې خبرې کې دې څه مطلب و ؟ »

ماورته وموسل ، « ته هم راسره لاړه شه چې داملکونه دربانده وگورم . » هغې وويل ، « ته خو ورځه پلار ته دې ووايه ، گوندې هغه يې ومني. » زه چې د پلارکوټې ته روانيدم نو په هغه خپله شيطان وزمه خندامې مورته کړه ، « ولې مې کړوې ، زه پوهيږم چې تا او ابا مې لا د وخته دسفر موزې په پښو کړې دي . »

زموږ داسفر تقريباً شل شپې و او داسې ښکاري چې زما مور او پلار چې بې د چکړه موټر ، يابو دسپرلي او يبلو پښو نه يې بل قسم مزل نه وکړی په اول ځل دسفر په عيش پوه شول . دمور مې ګازي نغری ډير خوښ شو چې بې لوګي او دلمدو لرګو دبلولو دسرخوږي نه په لږ شيبه کې يې خواړه برابرول . البته دګاز چالانول او دانورې خبرې ټول زما اوقې وروور کولې .

پلار مې چې په لسهاوو ځلې دآس په سپرلۍاوکله لاهم پښې يبله دخوګيانو او خان آباد ترمينځ مزلونه کړي وو هم خوشاله و خو په خوله يې څه نه ويل . کله به چې کومې بيشې ته ورسيدو يا مثلاً د درۀ شکاري تنګې ته چې دواړو خواوو ته دغره ديوالونه وو او د سړک دژۍ سره جوخت ، کوز ځپاند سيند بهيده چې او به يې د پاسه شنې لګيدې ، نو بيا به يې خپل جيبي ويشتن ساعت چې حاجي سلطان ورته دحج نه راوړی وراوايست چې ګوندې دلمانځه وخت دی . مګر زه پوهيدم چې ابا مازې ديو آشنا ځای ملاقات کوي . مابه هم موټر ودراوه او ټول به سيند ته ورکوز شوو . ابا به ډيره شيبه په يوه تيږه ناست و او دسيند د غړمبهار انګازو ته به مراقبه تللی و . دابه اول ځل وچې دډرايور او کلينډر ګوابنونه به نه وو چې « هلئ سپارد شئ »

په لارکې مې پلار راته دخپلو مزلونو کيسې کولې او هغه ځايونه به يې راښودل چې دده په کې شپه کړې وه ، آس يې له پښو لويدلی يا شيبر شوی و ، ښکار يې کړی و او يا په غلو اوښتی و .

په بل کال ما تجویز وکړ چې د گل سرخ په میله کې مزارشریف ته لاړ شو خو پلار مې ویل چې گل سرخ د زردشتیانو میله ده د نوروز جشن د شریعت له مخې ناروا دی . دهغې په ځای خوگیانو ته لاړو چې زمونږ اصلی ټاټوبی دی . پلار مې ما ته وویل چې هلته سیالان او تربرونه دي ، په موټر کې به نه ځملو چې بیا پیغورونه رانه کړي .

په دریم کال د شین ټاغي د ټولونه دلوی ازمیښت وار راغی . پلار او مور مې ډېر د وخته حج ته لیواله وو او هر کال به مې پلار عریضې ورکولې خو پچه به یې نه ختله . د حاجیانو کاروان به چې روان شو نو پلار او مور به مې دهغوی د راتگ پورې گنگس وو ، مور به مې چې د غوا د لوشلو نه پس راغله ، دوچو شوو او ښکولاره به یې په مخ ښکاریده او پلار به مې تل د ځانه سره بنگیده او کوم شی به یې ویلې ، چې په اول کې ما د سندرې د زمزمې خیال پرې کوه خو یوه ورځ مې کتل چې ابا د ځانه سره بنگیږي او په شمله خپلې سترگې وچوي . پوه شوم چې د حج ارمان کوي .

مادوی ته هیڅ ونه ویل خو خپل پلان مې جوړ کړ . پټ مې پاسپورټونه په کندوزکې جوړ کړل ، د موټر ټانکی مې په کشر وروړ ډک کړې او هله مې دوی ته اعلان وکړ چې ټوله کورنۍ حج ته روان یو . مور مې په ژړا سرشوه ، لاسونه یې آسمان ته ونیول ، « خالقه ، ډېر بې چاره ووچاره سازه » او بیا یې نومرۍ ونښته او مړې مړې اوښکې یې تویولې . پلار مې چې خبرشو نو لکه همیش چې د احساساتی کیدو په حال کې دده

عادت و ، په بېره د کوره ووت او چې زه شیبه پس ورپسې ورغلم ، گورم چې په باغ کې د منې یو نیالگی پیوندوي . باغ تل زما د پلار د سیالۍ او دل آسایۍ ځای و . په ډېر غم او ډېرې ښادۍ د واړو کې به یې خپل راجبش چاقو ، چې اوس یې تیغ د غوندې سستن په شان نری شوی و راوکیښ ، د نیالگي پوستکی به یې د زخې په ځای کې ځیرې کړ . بیا به یې د پیوند شوې ونې یو نغوړگی یا زخه غوټه کړه او د نیالگي په چاود کې به یې کیښوده ، پوټکی به یې بیرته پرېړاکش کړ ، پرې شوی ځای به یې ، لکه جراح د توت د پوستکي په ریښکیو وتاړه ، یو څه تورد خته به یې ور پورې وموښله . بیا به یې هره ورځ د هغې معاینه کوله چې د دې نوې زخې نیښ وهلی دی که نه ، پیوند لگېدلی دی که نه .

په دې کال تېوله کورنی حج ته لاړو . په کندهار کې د قادري بس د کاروان سره یو ځای شوو . د هرات نه مشهد او له هغه ځایه د البرز په غرونو ، گرگان ، آمل ، تهران ته ورسیدو د کرمانشاه له لارې د قصرشیرین سرحدي تانې نه د عراق په خاوره کې په کاظمین کې تم شوو چې بغداد ته نژدې دی . بیا نو د خانقین د بندر له لارې اردن ته ننوتلو ، بل تم ځای مو داردن پایتخت ، عمان و . بیا نو د عربستان شمال لویدیځ ساحل ته ورسیدو او په ساحل کې نو د وو ورځو په مزل همداسې جنوب ته روان وو چې مکې مکرمې ته ورسیدو . یوه هفته تگ ، یوه هفته راتگ ، یوه هفته په مکې شریفې او یوه هفته ، بلکه لس ورځې په مدینې منورې کې د پنځوسو لمنځونو د پاره ، مأنا څه د پاسه یوه

میاشت مو په دې سفر تیره کړه . داسفر هم په خیریت تیر شو. شین ـ تاغی هیڅ وران نه شو . یو څه تکلیف چې و ، هغه دعبور دمقرراتو او معلم له خواو .

دریم څپرکی

دادشین تاغي دلس کاله پخواکیسه وه . اوس حالات هم بدل شوي وو، او زما او شین تاغي دواړو ځواني هم پخوالي ته رسیدلې وه . زموږ په کور کې هم پخوانی جوش او خروش نه و. ابا لاړ او ادې هم دهغه ځلوینښتي پوره نه کړه . ماتل دځانه دا پوښتنه کړې چې داڅنګه چل دی چې اکثر که دکاله ښځه مړه شي نو نارینه بله ښځه کوي او که میړه مړشي نو ښځه ورپسې روانه وي. په کور کې زه پاتې وم او کشر ورور او شین ـ تاغی . حالات څو ځکه بدل شول چې کمونستي را غله او ورپسې شورویانو هم په افغانستان برید وکړ . یو دورځ مې کشر ورور د زړه خواله کول ، « لالا ، زه خو مې دمور او پلار پسې ډیر خپه یم خو اوس وایم ښه شو چې هغوی ژوندی نه وو. زما په یاد دي چې تاورته ویل چې ابا راځه دا مځکه خرڅه کړو ، او ننګرهار ته شو ، چې روسان را روان دي او دلته بې کس و کویه یو . ساده ګی پلار مې درته په غوسه شو او ویې ویل ، «چې زما سره شرعی قواله وي دچا پلار خودي دامځکه رانه ونیسی ! »
زه وایم ښه شو چې هغوی دابده ورځ ونه لیده. »

کمونستي لا په ښار کې وه او زه او ورور مې په کلي کې په دهقانی بوخت وو خو په زړه کې دواړه سره پوهیدو چې نن دی که سبا دی داتکه په

موړ هم رالویږي. د تاجي زامنو خو څو ځلې زما ورور ته د شین ټاغي پیغورونه ورکړي وو او ویل یې چې په هغې کې ستا ورور د امپریالستانو سره مخابرې کوي او د همدې د پاره یې ډاکټري پرېښې ده. هغه ویل چې ډاکټري خو د پیسو چینه ده نو چې محب الله ډاکټري پرېښوده په کومې بلې لاغورې ماړې به اوښتي وي. داوبو او لارې په سر یې هم په موړ پیشروونه او ګواښونه کول، مقصد د پخوانو غوټو او ترېګنو په بیا کټولو یې شروع کړې وه.

یوه ورځ چې زه په ښار کې د جمعې د لمانځه نه کلي ته راستون شوم ګورم چې د شین ټاغي نه سور ټاغي جوړ شوی. ورور مې ټول د شاتوتو په شیرې سور رنګ کړی دی. نه هغه پخواني پوسټرونه او شیرې او نقشې وراندې وې او نه یې د ملکونو بیرغونه. زه پوه شوم چې دا د حوادثو سره زما د ورور د مقابلې طریقه وه. چې نور څه نه وي، رنګ خو یې د خلقي وې ورېږې وړې پیښې کیدې چې زه پوهیدم چې کړې رابانډې تنګیږي. د چاریار د نارو په ځای اوس هورا راغلې وه. بزګرانو به هم هورا ویله خو په معنی یې نه پوهیدل، کله به یې په اشر کې نارې کړې، د خدای په نامه هورا! یا چاریاري هورا! کلو ته د جیپانو تګ راتګ زیات شوی و او خلکو به د مازیګر له لمانځه نه پس د پخوا په شان وشتې او ټوکې نه کولې، بلکه د مایوسۍ او د شک په چوپتیا به یې یو بل ته کتل.

یوه ورځ مې ورور راته کړل چې « ته نور څه، کابل ته، ستا بودن

نور دلته، نه ستا د پاره ښه دي او نه زما د پاره . ما پرېږده چې يو بيسواده سړى يم ، خپله دهقاني به کوم . ته بې هغې هم په کلي کې نه ځايېږې . شين ټاغى هم ددې ځاى نه ورک کړه . ډير خلک ورته گواښېږي . »

په بله ورځ مې وروړ د شين ټاغي په سمبالولو لگيا شو او زه لاړم په باغ وگرځيدم ، بيا د شولو پټو ته لاړم او ښايسته شيبه مې دهغو دوړو داتڼ ننداره کوله چې داوړي دنري شمال سره يې ځنې اچولې او د چنچنو سيلونه تيټ پرې الوتل او دومره لوى او گڼ سيلونه وو چې د ښنو شولو په سر تور سيورى ورېسې روان و . په چوپه خوله مې د کلي سره چې د ژوند دنيمايي نه زيات کالونه پکې تير کړي وو خداى پاماني وکړه .

څلورم څپركى

کابل نظر نورو ښارونو ته يو څه په دې ښه و چې يو څه خت هم زه او شين ټاغى پکې لادرکه شوو . درې کاله په کابل کې اوسيدم . کله کله کلي ته ورتلم چې خلک بدگمانه نشي . يوه ورځ ، د پوهنتون استاد ، ډاکټر زړور ، د پوهاند لاروي سره کور ته راغلل او په خبرو خبرو کې يې د ښاري مقاومت ديوې پټې شبکې د جوړيدو زيرى راکړ چې دوى يې هم غړي وو . په دې کې د پوهنتون استادان ، د کابل او شين ډنډ دهوايي ډگرونو صاحب منصبان هم شامل وو . ما تعجب کاوه چې ولې ما ته داخبرې کوي . زما د سياست سره داول نه جوړه نه وه پس له څو ورځو د پوهنتون دغه استادان بيا راغلل او ايله يې په مقصد پوه شوم . دوى ته زما شين ټاغى په کار و . ما ورته ويل چې په دې تولنه ړى کې همدا يو

موټرلرم او دانشمند رکولی . مگر دوی پخه اینبي وه . نه یوازې یې موټر غوښت ، بلکه زه یې هم د ډرایور په حیث غوښتلم. داسې ښکاري چې دوی د ډیره وخته په خپل پلان باندې کار کړی و. دوی ویل چې باید د جهاد ابتکار تعلیمیافته وو ته په لاس ورشي. دوی استدلال کاوه چې د کمونیزم او روس په مقابل کې د افغانانو مقاومت عامه پاڅون دی ، دظلم او د پردو دیزغل په مقابل کې پاڅون ذی او تقدیر داسې راوستې ده چې افغانان مسلمانان دي، نو دا یو دینی جهاد هم دی. دوی ویل چې ملیت او دین په افغانانو کې داسې سره اخښل شوي چې نه سره بیلیږي او د بیلیدو ضرورت یې هم نشته.

زد له آره دخرپ په ځای د ترپ سړی یم . مگر داهسې بیسواده احساساتي خلک نه وو چې مابه په آسانه قانع کړي وای. ټول ډاکټران او ماسټران وو او یو څو تنه منصبداران چې ماته یې د ملاقات حق حاصل و ، هغوی ټولو په شوروي او یا امریکا کې ارکان حرب لوستی و . د دوی شفرونه د ډاکټر ژوور اختراع وه چې د هګل په فلسفه کې یې د ډاکټرۍ تیسس لیکلی و . ټول فلسفي اصطلاحات ، هغه هم چپي ، لکه تضاد ، پرولیتاریا ، دیالکتیک ، طبقات ، اضداد ، سنتیز او انتی تیز او داسې نور چې یوازې د دوی یوه وړه حلقه پرې پوهیدله او موږ نورو ته یې صرف هغه برخې معلومې وې چې زموږ د کار او فعالیت سره ښاییدل . په دوو درو هفتو کې مې پام شو چې زه هم تر ستوني ورکې کنبیوتی یم .

نور هر څه تیار وو ، فقط دوسلو ضرورت و چې د کابل نه قیام پیل

شي . ماته يې څه نه ويل ، خو داسې پوه شوم چې د ځينو قشلو د قوماندانانو سره يې خبره پخه کړې وه . دا خبره ما بيا وروسته دا سمار د غرني غونډ د قوماندان ، روف خان نه په پيښور کې واوريده . داسې ښکاري چې دوی په کار پوه خلک لرل ، ځکه موټر يې يو څوورځې رانه د جنګلک فابريکې ته بوته ، هلته يې ټول انجن ورنوی کړ ، د شاتوتو رنګ يې ترې وواهه او يو خړ د ډيران رنګ يې ورکړ . هلته چې بسترې وې ، بس يوه يې پريښوده او د درو نورو لاندې يې لوی لوی دلرګو صندوقونه جوړ کړل او په سر يې د پلاستيکو پوښونه ورکړل چې ګويا د سرويس سيټونه شول چې ستر او اخفا يې وشي . راديو يې مخابره يې لرې کړه او د هغې په ځای يې په زاړه دود د تلګرام يو ماشين په ديوال کې پټ کړ . چې يوه وړه کړکۍ ورخلاصيده ، هغه يې هم د موټر د ديوال په شان ليکې ليکې رنګ کړې وه . د خلقيانو سره بيرغونه يې بهر ورباندې ودرول . زياتې نوشين تاغی نه و ، سور تاغی هم نه و ، بلکه خړ تاغی و چې په ظاهر کې پمن او ډيران رنګه خو په انجن کې يې نوی نوزی راته راووست .

پلان داو چې زه به بيا يو ځلې کلي ته ځم او هلته به د خلقيانو سره لر او بر کيږم . بيا به نو د خان آباد نه کابل ته را روانيږم او په کيله ګي کې به وسله او يوه نقشه اخلم . لا هم نه پوهيدم چې د چانه به وسله اخلم او څنګه به يې کابل ته رسوم ؟ تر اوسه پورې هم ماته د ډاکټر زرور شبکه هسې او تې بوتې او د تېوکو ښکاره کيده خو چې يوه بوډا ، چې زما په

خیال ، متقاعد منصبدارو ، څوشپې دښوونځی د شاگرد په شان د تلگرافي مخابرې سبق راکړ دځان سره مې وویل ، محب گله، کښېوتې.

پنځم څپرکی

کیله گی د پلخمري او دوشي تر مینځ یو لوی ډاگ دی چې یوې خواته یې د دوشي سیند او بلې خواته یې تر څو ستر گې لگیږي، ډاگ او تیټې شنې غونډۍ دي . هغه دقیر سړک چې کابل ته ځی دا ډاگ تقریباً په نیمایي غوڅوي . په اوړي کې د سیند دلوري بزگران هندوانې راوړي او دسړک په غاړه یې کابل ته د تلونکو مسافرو او توریستانو د پاره خره کوي. دا هندوانې چندیانې خوندنه لري مگر خلک یې دلویوالي او ارزان والي لپاره اخلي. د کیله گي یو بل شی چې زما تر اوسه یادیږي هغه یو عجیب شانې ښکارو. خلکو به دلته باښې نیولې او بیا به یې داوریدو دقراره په عربو خرڅولې. زه به چې کله خان آباد ته د تگ په لاره کې دلته راپیښ شوم ، نولیدل به مې چې یو سړی لگیا دی یوه رسۍ په هوا کې چورلوي . دا رسۍ تقریباً دیرش څلویښت متره وه او نه پوهیدم چې دایې ځنگه په هوا کړې دده . دنژدې نه مې چې هغه ولیدله نو یو سر ، هماغه سرئې چې دسړی په لاس کې و ، نری او هغه بل سر یې پریړ او دروند و او ښکارځن به نیم ساعت په هوا کې تاووله چې تر څو به د کاغذ پران په شان دهغې دروند سر هوا گیر شو.د پړي په هواگیر سرکې دسنیو غونډارې و چې په هغې کې لومې وې. دغه دسنی غونډارې داسې جوړ

شوي و، لکه مرغۍ، ګویا باښې به چې ولیده نو د مرغۍ ګمان به یې پرې وکړ او غوټه به یې پرې وکړه بیا به نو د سنیو په وړیو او لومې کې ونښته او سوټه بوټه به کوزه راپریوته.

اوس په کیله ګي کې، دروسانو د درنو وسلو یوه لویه ډیپو، څه د مځکې په سر او څه د مځکې لاندې جوړه وه. ما ته وظیفه راکړ شوې وه چې د همدې ځای نه به وسله او نقشه کابل ته رسوم.

لوړ مازیګر و چې کیله ګي ته ورسېدم. البته تر هغې د مخه او وروسته هم رسېدلی شوم خو هدایت همداسې و. د سرک غاړو ته هندوانې نه وې، ځکه چې د جدي میاشت وه، مګر یو څه د منې ارکاني ختکي لا هم دلته هلته دلۍ وو. دوکان موکان خو بې هغې هم نه و بس دلته هلته د خاورو تېټ دیوالونه دلښلو کوچانو د شپول په شان دیوې څپرې نه راتاو وو چې داوړي نه پاتې وو او اوس خالي وو. حتی د سر څپرې یې هم نه وې. مګر په دې لویه دښته کې یو دوکان و چې لا یې هم لوګي له لرې ښکاره کېدل او همدا زما نښه وه. لوړ مازیګر و چې د هغې مخې ته مې برک وواهه. ناڅاپه مې په زړه دویرې برید راغی. که مې وپیژني بیا به څه کړم. دروسانو داستنطاق مې اورېدلی وو، چې د تیږې نه هم اقرار اخیستی شي. برقي شاکونه خو یو عام شی دی. د یوه خلقي نه مې اورېدلی وو چې ویل یې، زموږ شوروي دوستان برقي شاکونه او شکنجې او جبري اعتراف د انساني کرامت نه لرې ګڼي. هغوی داسې پیچکارۍ جوړې کړې چې چا ته یې ورکړي بس، لکه بلبله خپل ټول حال

وايي . دزړه په تل کې حتی دخپلو کابلي دوستانو نه هم وېرېدم . کېدای شي چې نه مقاومت وا و نه بل څه ، بلکه ، صرف د مـادنيولـو د پـاره د ک ، جي ، ب ، دسيسه وه .

شين تاغي مې دسړک نه چپ يوې خواته ودراوه ، چار قل مې وويلې او په ځان مې چوف کړ ، او په توکل ورکوز شوم.

په رستوران کې مې چې خلکو ورته هوټل وايه دتاکلي قرارہ سره سم دزړکې دښوروا فرمايش ورکړ او کښيناستم . بيا نو شنې چای راغلې او ماهم ورته ډډه ووهله . چوکۍ خونه وې خوسره قالينه غوړېدلې وه او داوړدو نياليچو هر سرته دقالينو بالښتونه وو چې مينځونه يې دبوسو ډک وو . دکوټې په سم نيمايي منځ کې يوه ابدان داره دبيلر نه جوړه شوې بخاري وه ، دکوټې نه يوه وړه کړکۍ شاته پخلنځي ته خلاصه وه ، په داسې ډاگ کې ، دداسې يوه رستوران موجوديت پخپله دحيرانتيا خبره وه .

درې څلور تنه منصبداران هم ناست وو ، چايونه يې څښل او يوه يې چې دفارسي لهجه يې ورد گوته ورته وه ، ټوکې کولې او نورو ورته خندل. زه پوه شوم چې همدلته دکيله گي په اډه کې دروسانو سره کار کوي .

ماښام مهال دوی په خندا خندا لاړل . زه په لمانځه ولاړ وم چې زما نفر چې نوم يې راته دبهادر خان ښودلی و ، چې البته ما په ستر گونه وليدلی راورسيد . ما چې سلام وگرځاوه نو ده راته وويل ، ته چېرته و

کيله گی چېرته؟ بيا نو لکه زوړ يار راغی او تر غاړې وتو . د برګرندۍ

په وخت کې په غوږ کې راته وويل «هر څه تيار دي . » بيا سره

کښيناستو او په لوړ غږ دواړو داشرارو د ظلمونو او دانقلاب دبريو خبرې

کولې ، چې درستوران خاوند يې واورې . د جمعې شپه ، دجدي دويمه

هفته وه خو په کيله ګی کې واوره نه وه شروع شوې ، بس وچ ساړه وو او

هر څوک به چې هوټل ته ننووت له خولې به يې بړاس خوت . هوټلي دوه

ګيسونه ولګول او کوټه رڼا شوه . په همدې کې درې نور منصبداران هم

راغلل او ډوډۍ فرمايش يې ورکړ . يو منصبدار هماغه ټوکمار ورد ګ

و چې اوس بيا راغی او زه دې خبرې يو څه ترور کړم . هسې هم زه تل په

ټوکمار رو شکمن يم ، او دخندا د ماسک لاندې تېرې زيږې داړې وينم .

بده يې لا چې ټوکمار مخامخ ماته راغی او ويې ويل « زلميه ، داخو دې

عجب سرويس پيدا کړی دی ، سپرلۍ دې څه شوې ؟ » زه پوه شوم چې

لومه يې راته غوړولې ده ، « صاحبه موټر کابل ته بيايم چې عوارض يې

پيدا کړي . » مګر ټوکمار نه قانع کېده ، « زورووره ، په شل ديرشو

سپرليو خو يې ملانه ماتېده ، دتيلو پيسې خوبه يې ايستلې وې . هسې

دې خالي روان کړی دی ، يا به سرمايه دار يې او په لږو پيسو دې تاتول نه

کيږي . » د استنطاق لهجه مخ په درنېدو وه . په همدې کې بهادر خان

مرستې ته راغی او ټوکمار منصبدار ته يې وويل ، « محب الله زما

ميلمه دی ، زما دوړکوني دوست دی ، ډېر يې مه ځوروه ، بې هغې يې

چرت خپل موټر ته خراب دی . »

داسې راته ښکاره شوه چې ټوکمار د بهادر خان نه په رتبه کې یو څه کوزو ، ځکه نو ، لکه رټلی سپی په کونج کونج ، بیرته د رستورانه ووت ، او غیب شو .

بهادر خان بیا راسره کښیناست او د واړو د امپریالیزم او امریکا غندنې ته دوام ورکړ . هر څومره چې تیاره کېده د منصبدارانو جوپې زیاتېدې . یوه جوپه د روسي منصبدارانو پنځه کسیزه ډله هم وه . دوی هم د نورو په شان په توشکو کښیناستل مګر چې له یوه نه چې ازبک راته ښکاره شو ، ټولو پښې غځولې وې . هوټلي ، لکه چې د دوی د جمعې د شپې د باندار سره روږدی وي ، بې پوښتنې د پخلنځي نه د سره کړو زرکانو د یوه لوی پتنوس سره راغی او هر یوه ته یې په یوه ټیمي پتنوس کې یو زرک او یوه ګرده توده ډوډۍ کېښوده . یو روسي افسر چې هم په ونه د نورو نه ټیټ و او هم ښایې په رتبه کې ، د سرجې کوټ له لویو جیبونو نه ووډکا بوتلونه ایستل او د هر یوه مخې ته یې کېښودل .

غیر له بهادر خان نه نور افغاني منصبداران د روسانو د راتګ سره ، لکه هلکان چې د مشرانو نه لار چپوی ، یو یو د هوټل نه ووتل .

بهادر خان هم روسانو ته عسکري احترام په ځای کړ . د هغوی مشر ، یو دنګ او ختیو افسر ، ورته وموسل .

بهادر خان په روسي ژبه روسي منصبدار ته څه وویل او هغه سر ، د هو په علامه ټیټ وپاس و ښوراوه . بهادر خان هوټلي ته اشاره وکړه او هغه یوه پلاستیکي لوله د یوې کڅوړې سره راوړله . پلاستیکي لوله یې

ویړه کړه ، دشطرنج تختــه وه او په کـخوړه کې یې دانې . دواړو سره واونلې .

ټول کارونه دهماغه پلان له مخې کېدل چې په کابل کې راته جوړ شوی و او ما لکه روبات ، مصنوعی ماشین ، قدم په قدم تعقیباوه . ددغه پلان اصلی طراح ډاکتر زړور . ښه مې یادېږي چې راتګ نه یوه ورځ دمخه دروژې په ماښام دیوې کـخوړې خرماسره راغی او دروژه ماتې نه پس یې ماته په خندا وویل ، « هلکه ته درې صفتونه لرې . یودې موټر دی او بل دې شطرنج او دا دواړه موږ ته اوس حاضر په کار دي . » ماوویل ، « چې دریم صفت مې څه دی ؟ » ده وویل ، « دابه ، که ژوندو ، یوه ورځ درته ووایم . » دشطرنج خبره یې رښتیا کوله . په دې کال زه ملی قهرمان شوی وم او دداسې تکړه لوبغاړو نه مې لوبه وګټله ، لکه سیدحمیدالله پاچا ، ګران او حاجی سرمعلم .

بهادرخان هم په شطرنج کې بدو کی نه و . زما په خیال په روسیه کې یې تحصیل کړی و او هماغلته یې زده کړی و . دکابل دمقاومت مرکز هم دده په دې کمال خبر و .

لوبه نیم ساعت روانه وه ، که څه هم چې دده هدایت داو چې ژر مات شي ، مګر ډېر کوشش یې کاوه چې لوبه وګټي . یابه یې زما زور ازمییه چې روسان مې جدی چلنج وګڼي ، دلوبې په مینځ کې یې وزیر زما داس دخوړ لاندې کړ ، پس دډېرد فکره مې پام شو چې که وزیر واخلم نو دپیل په کشت ماتېږم . ماوزیر وانه خیست او بهادر راته وموسل او ګویا زما

مهارت يې منظور کړ . داسې راته ښکاره شوه چې د روسانو هم موړ ته پام شوی او لوبه يې د ستر گو له گوټ نه څارله . بهادر خان مات شو . دلوبې په آخر کې د هغوی مشر ، خيته ور قوماندان ، راغی ، کوز تختې ته يې وکتل او بيا يې بهادر خان ته په روسي څه وويل ، « کپتان صاحب غواړي چې ستا سره شطرنج وکړي . » کپتان صاحب ته وو ايه چې مننه ، مگر زه همدا نن شپه کابل ته روان يم ، ځکه هوا مخ په خرابېدو ده او سالنگ په وړاندې دی . د موټر هم خوند نشته »

کپتان په زوره وخندل ، « بس موټر به دې بهادر خان په ورکشاپ کې درته جوړ کړي . » ما وويل ، « ښه دی ، يو څو بساطه به سره وکړو ، بيا شپه په شپه رخصتيږم . » کپتان راسره ومنله ، بهادر خان ته يې څه هدايت ورکړ . هغه د موټر کلی د مانه واخيسته او له هوټل نه ووت. کپتان د نورو روسي منصبدارانو سلامونه ومنل ، زه يې تر لاس ونيولم او د هوټل نه بهر تياري ته ووتلو . خپل جيپ ته يې بو تلم .

د کيله گۍ د دښتې نه اوس داغزنو سيمانو کړۍ راتاو ده . يوه نرۍ لار چې زموږ جيپ پرې روان و ، هم داغزنو سيمانو د دوو ديوالونو تر مينځ تېرېده ، مگر دا سيمونه په کتارو پورې نښتي وو حال دا چې د دښتې نه چاپېر سيمونه د ښامار په شان کړۍ کوږۍ پراته وو او اورېدلي مې دي چې برقي جريان پکې ځغلېدلی و چې څوک د هغې غوځولو ته زړه ښه نه کړي. هره خواقوي روښني اندازو نه او د سيمانو بهرنۍ خواته ماينونه ښخ وو.

دکپتان کوټه هم دشین تاغي په شان یو تېلړو ، یو بستر یوې خواته ، یو میز او دوه څوکۍ بلې خواته دیوال ته تکیه ، یوه کړکۍ چې خدازه خلاصېده او که نه ، یو بې شېټه گروپ دمیز په سر ځړېده .

دمیز په سر دکپتان دشطرنج تخته دړنگو بنگو دانو سره غوړېدلې پرته وه . کپتان دالماري نه دکنیاکو نیم ډک بوتل د دوو گیلاسونو سره راواخیست، یو گیلاس یې ماته ونیو خو مامعذرت وغوښت او غوښتل مې چې ووایم چې ډاکټر منع کړی یم . خو ماته روسي نه راتله او روس ته پښتو . ماوې خپله انگریزی به وربانديواژمییم . دی موسک شو او په داسې انگریزي چې روسي پکې گډه وه وویل، « داڅنگه ډاکټر دی چې بهادرخان یې هم منع کړی دی » بیایې پاس وکتل ،« هغه خو به نه وي چې پاس په آسمان کې ناست دی ؟ » زه غلی شوم ده یو گیلاس کنیاک په یوه ساگړوت کړل. بل گیلاس یې ډک کړ او شطرنج ته راسره کښیناست . تخته یې واړوله چې سپینې دانې او اول حرکت زما شي، گویا دشطرنج ادب یې په ځای کړ. خو ماوویل چې سره شکېلوبه یې .

په اوله لوبه کې دواړو ، لکه جنگي چرگانو ، یو دبل زور ازمییه او تعرضي حملې مو نه کولې اولوبه مساوي شوه . دویمه هم چارگوټ شوه . په دریمې کې ماد وزیر او دوزیر دپیل پیاده گان دوه خانې وړاندې کړل او گویا دوزیر گمبیت مې وکړ.

یو پیاده مې مفت ورکړ او پوهېدم چې که دی یې واخلي نو بیا به دلوبې تر آخره دهمدې پیاده په ساتنه بوخت وي او په همدې همدې کې

به ما تول سپاره لوېږي ته ورګډ کړي وي . اوبیا نو دی دختمي مات سره مخامخ و . مګر د پیاده همداسې پرېښودل هم ښه نه دي . کپتان همدا کار وکړ په لومه کې ونښت او پیاده یې نه یوازې واخیست ، بلکه دهغې دساتلو تکل یې هم کاوه . ډیر ژرمې مات کړ . دریمه لوبه ده وګټله او دڅلرمې لوبې دڅوچالونو نه وروسته سره پاڅید او دکنیاکو ګیلاس یې داسې تر خولې ډک کړ چې دبوتل وروستي سور بخون څاڅکي یې پکې څنڅول . همداسې ولاړ و او تختې ته یې کتل او په عادي لهجه یې وویل ، «فکر کوئ چې ستاسې مجاهدین به یې وګټي ؟ » ما په تعجب ورته پاس وکتل - سړی په جدیت کې موسک و . ما وویل ، « اشرار ښیې ؟ » ده په همغه موسکا وویل ، « اشرار دي ، که مجاهدین که دښمن او که میتیژنیک ، که باسمه چی ، زما په مقصد پوهیږې ! » ما چې لاهم زنه په دواړو لاسو تکیه کړې او دخپل چال په فکر کې وم ، ناڅاپه مې پام شو چې روسی جدي خبرې کوي . مګر مابیا هم په بیطرفه لهجه وویل ، «دوسلو خبره ده . جنګ په وسلو کیږي . اشرار خوستاسو په لسمه برخه وسلې هم نه لري » روس دګیلاس نه غوړپ تیر کړ او په غوسه ناکه لهجه یې وویل ، « چتیات به نه سره وایو . وسله جنګ نه ګټي . په وسلو کې موږ د هتلر دمقابلې نه وو ، خو کوکارې مو ورنه وایستلې . دجنګ ګټه اوبایلات په نورو شیانو پورې دی . » داځلې زه ورته موسک شوم « مثلا ایډیالوژي ؟ » روس نور هم په غوسه شو ، « داغلطه خبره ده چې ګوندي زموږ ایډیالوژی په نازیانو بروه نو ځکه موجنګ وګاټه . حتی

ستالین هم په دې پوهیده او خلک یې د کمونیزم په ځای په موروطن، په روسیې راټول کړل.»

روسی غلی شو. نه پوهیدم چې ولې یې تر اوسه خوله دومره کاواکه وه. بیرته شطرنج ته کښیناست او زه د دفعې چال لاړم. بیا نو ډیر وخت په همدې لوبې لګیا وو. په آخر کې لوبه مساوي شوه. عجیبه ده چې لویان هم د ماشومانو په څیر د لوبې په ګټلو خوشالیږي. روسي پوهیده چې ما په لوی لاس ګټلې لوبه مساوي کړه مګر بیا هم خوشاله و.

روسی کښیناست او سریې دومره رانژدې کړ چې د الکولو بوی یې زما تر سپږمو رسیده. په ټیټ غږیې وویل، «زما پلار د ستالینګراډ په جګړه کې منصبدار و او بیا وروسته همدې ستالین د یوې دسیسې په نامه اعدام کړ.»

ما ویل، «د تاسف خبره ده.»

ده غلی کړم، «داسې په سلهاوو منصبداران یې وژلې دي، په کوم یوه به یې سړی تاسف وکړي. مطلب مې دا و چې ته پوه شې چې زه ولې ستاسو د مقاومت سره خواخوږي لرم.» بیا یې نوسر د تاسف په علامې وښوراوه، «عجیبه ده چې د قهرمان منصبدار زوی، اوس د میتیژنیک سره خواخوږي لري.» د جیب نه یې یوه بټوه راوایستله او یو کوټ کوټ فوټو یې راوښودله « دا مې ښځه ده، دا مې زوی دی یوري او د غه مې لور ده، لارا. د مسکو په اپارتمان کې اوسي.»

زه همداسې غلی ناست وم او نه مې غوښتل چې داسې کومه خبره

وکړم چې که ثبت شي نو داعدام سند به مې شي. زه دروسي نه څه چې بهادرخان نه هم وېرېدم او لاهم دهغه تورکمار منصبدار په فکر کې وم چې څه دسیسې به یې راته سازې کړې وي . عکس یې بیرته په بټوه کې کېښوده او لکه زما په زړه چې خبروي ، وې ویل، « بهادرخان زما دوست دی . ماوده شپې شپې بحثونه وړباندې کړي . دواړه منصبداران یو او بل په درد پوهیږو. دلوګر په کاریز کې چې کپتان الیګ خرخردین زهر وپاشل ، دبهادرخان کورنۍ هم دنورو سره په کې کسکر شوه . »

په کابل کې ماته صرف دومره ویل شوي وو چې یو ناراضي روسي منصبدار دی چې ستاسره به مرسته وکړي ، مګر دایې هم ویلي وو چې شل زره ډالره غواړي . ما ناراضیتوب اوشل زره ډالره یوله بله پخلاکولی نه شول . که ناراضي دی نو پیسې ولې غواړي؟ کپتان منتظر و چې زه څه ووایم خو زه تکنی او سرېداله وم ، په اول ځل مې یوه وطن پلورونکي ته کتل . خوده زما په ساده توب دجادوګر په شان دشیطنت خندا وکړه، « زه ستا په تکنی توب هم پوهیږم. بس را وې شمېره. » ما هم دکوټ استر وشلاوه او د ډالرو پلاستیکي کڅوړه مې ترې راوایستله ، د شطرنج په تخته مې وغورځوله. کپتان بې دهغې دشمیرلو نه کڅوړه لکه چې تلي یې پاس واچوله او په بل لاس یې ونیوله او دبسترې لاندې ننه ایستله. نور نو نه ده خبرې وکړې او نه ما او په کې ځاییدل هم نه . په جیب کې یې هوټل ته راوستلم. بهادرخان چې بهر ولاړ و. دموټر کلې راکړه او دروسي منصبدار سره یو ځای بې دخدای

پاماني دشپې تياره کې غيب شول . زه دويرې ريږدېدم ، ځکه چې که څه

توطئه يې جوړه کړې وه نو همدا يې وخت و چې دوسلو سره مې ونيسي.

موټر مې چالان کړ ، برقونه مې ولګول او سړک ته مې مخ په کابل سم کړ،

هيڅوک مې مخې ته نه ودرېدلی . اکسليټر ته مې پښه اړم کړه او مخ

په دوشي مې را خپلې کړې . موټر دروند کېده ، پوه شوم چې

دکيله ګي جبه خانه يې پکې رابار کړې ده . ښه و چې دجنګلک په

فابريکه کې يې دموټر کماني هم دبلې کړې وې . مافکر نه کاوه چې

دمقاومت چلونکي به دومره هوښيار وي او په زړه کې خوشاله شوم.

سهار مهال خنجان ته ورسېدم دلته يوه ترخه ګړۍ په وړاندې دسالنګ

دپاسه لېدل کېده . هماغلته مې دنورو موټروانانو سره په چايخانه کې

سبناري وکړ او ځينو نه مې چې دکابل نه په سالنګ راتېر شوي وو،

دسړک دحال احوال پوښتنه وکړه . ټولو دتګ نه منع کړم. ، مګر ما ويل

چې زه خو پرې ورځم. يوه موټروان وويل ، « دتانه مخکې يوبل سرويس

هم پاس لاړ او زما نصيحت يې وانه ورېد ، خوکه نابلد ډرايور داکار

وکړي ګيله هم ترې نشته ، ته خو ماڅو ځلې په همدې لارې لېدلی يې .

په هغه بل سرويس کې خو سپرلۍ وې ، کلينر ورسره و . تاسره هيڅوک

نشته. » چې پوه شو چې زه نه ايساريږم خپل کلينر ته يې وويل چې زما

دموټر په ټيرونو کې ځنځيرونه واچوي. مګر ما ځنځير نه درلود . نوبيا

موټروان په کاکه ګۍ خپل ځنځيرونه راکړل او چې ماد پيسو تجويز

وکړ ، هغه راته په غوسه غوندې شو او وې ويل « ته چې دومره ليونی يې

چې په دې ورځ په سالنګ تیریږي نو زه داسې ډووس در ته ښکاره شوم چې پیسې به اخلم ؟ » کلینر ته یې ویل « هلکه یو بیل هم ورکړه چې هلته بیا خپل قبر وربانديې وکنې. » بیا یې نو ما ته سترګه وټومبله ، « دامې هسې ټوکه کوله ، د سالنګ لیوان تاکله خښیدو ته پرېږدي. » څه وچه ډوډۍ او چای بوره مې د څو سرو کړو زرکانو سره احتیاطي د ځانه سره واخیستل او روان شوم.

شپږم څپرکی

چې دوشاخ ته ورسېدم ګورم چې هغه بل سرویس په پیچو موکې زګیروی کوي او مخ په تونل روان دی. کلینر ډنډه پنج په اوږو پلی ورپسې روان و او چې هوارې ته به شو د یخنۍ د لاسه به ور وخوت، لکه چې د ګرده لې نه د مخه روان شوی و او اوس نشول ستنېدلی. واوره پیل شوې وه او شمال د زګیرویو سره په دره کې انګازې کولې او واورې یې کله د سرک په سر او کله کوز درې ته دوړولې. د لید فاصله هم څو مترونو ته راکمه شوه. د موټر برف پاکونه او چراغونه مې چالان کړل او د میږي په یون ورپسې روان شوم. سرویس ته ورسېدم خو د ډاره ترې مخکې کېدلې نه شوم چې د مخې نه به موټر راشي او سرک بې هغې هم نری و. واوره د ګرده لې نه په څپولو بدله شوې وه داسې چې د هغه بل سرویس د ارابو منډه، څو زه وررسېدم، په واورو کې پټ و. سرویس څو ځایه شاته راوښویید خو کلینر ډنډه پنج راټینګ کړ. ما هم خپله فاصله ساتله. په لارګې روسانو په هغو ځایونو کې چې د واورې د راشې د

ښویېدو خطره وه د سړک په سر دا لانو نه جوړ کړي دي چې واوره د غره نه د دالان په سر همداسې کوز درېږي ته وښوییږي.

دریم دالان ته چې ورسېدم زما وړاندې سرویس چې ایله لس متره به لرې وو، تری تم شو. ما موټر ودراوه او کوز شوم. هر څه چې مې ستر ګې غړولې سرویس نه ښکاره کېده، د واورو طوفان او شمال هر کار ناشونی کړی و. د دالان لاندې ځای لا تور و او زه دوه زړی وم چې ترې ووزم که نه. مګر د سرویس ترې تم کېدو و سوسه را اچولې وه. په همدې کې مې د لرې ځایه یو غږ واورېد. بیا مې هم د دالان نه هر څو مره ستر ګې خښې کړې، غیر له سپینو واورو بل څه نه ښکاره کېدل. زیاتی بیصبره شوم خو د سالنګ دواورې مې اورېدلې وو چې ډیر خلک، حتی کلینران، چې یو څو قدمه د موټر نه لرې شوي دي، بیا یې لار نه ده موندلې. د دالان نه بهر واوره تر زنګانه رسیدلې وه او وریالا په زور کې وه. یو ناڅاپه مې د شین ټاغي ټول باکس ته پام شو چې هلته یوه اوږده رسۍ هم کړې کړې پرته وه. وېرېدیم چې د جنګلک د ورکشاپ خلکو او یا بهادر خان به هغه بیځایه کړې وي، خو چې مې ټول باکس خلاص کړ، پړی هما غسې کړې کړې پروت و. د هغې یو سر مې د شین ټاغي د ورپورې او بل د ملا پورې ټینګ کړ، د بوتل غوټه مې وروا چوله او د دالان نه د غږ په لوري ووتلم. موزې مې نه وې او ایله بیله مې بوټان د واورو لاندې په پښو کې ټینګولی شول. په واورو کې روان وم او ډېر وېرېدم چې د سړک نه کوز درېږم ته ونه رغړم، ځکه چې سړک د غیر

سر ک نه چنداني نه پېژندل کېده. يو څو متره لا نه وم تللی چې بيا عږ راغی، په احتياط مې ځان د سر ک څنډې ته ورساوه او کوز مې درې ته کتل، گورم چې، لکه مړو به چې د هلکتوب په وخت کې په تشت، پتنوس، او کله لا هم هسې په کو نو ړی د واورې د پاسه ښويندئ کولې، يو وړو کی کنډو کوز ښوېدلی. ډېر لرې يو تور شی ښکاری. زه پوه شوم چې سرويس کوز خطا شوی. پړی دومره اوږد نه و چې زه ور کوز شوی وای او که وای هم زه بيا څه د تورې بنگړی وم چې ټولې سپرلی به مې راخيژولې وای. په همدې فکر کې وم چې يو وړو کی تور شی ترستر گو شوچې پاس راخيژي. چې نژدې شو نو گورم چې بنيادم دی او په خاپوړو راځي. ما ورغږ کړ چې وريب مه ځه، په ښی خواته راځه، مه وار خطا کيږه. کتل مې چې په رښتيا يې لار زما خواته کږه کړه، خو رفتار يې شيبه په شيبه سستېده او په هر څو قدمه کې به يې دمه کوله. ما هم تر هغې چې پړی رسېده ځان کوز وروځکاوه. چې څو قدمي ته ورورسيدم، نور نو هغه له حاله لويدلی و او پس د ډيرې اوږدې د مې چې نژدې د نوې واورې لاندې پټ شوی و، په خاپوړو يو څو گامه نور هم پاس راغی. ما لاس وراوږد کړ او لستونی يې په لاس راغی. کش مې کوده او بيا مې نو پړی د هغه نه هم چاپير کړ او په مدار مدار پاس راختو. د پړي د شليدو وېره هم راسره وه، ځکه همدا زموږ د ژوند يوازينی مزی و. د همدې پړي په زور سر ک ته چې اوس واوره تر نامه رسيده راوختلو او د څو ځلي د مې نه پس دالان ته ورسيدو. په غيږ کې مې شين تاغی ته وخيژ اوه.

هغه مې په بستر واچاوه او بيا مې يې چې د سر او پښو نه واورې پاکې کړې پام مې شو چې ښځه وه.

اووم څپرکی

غاښونه يې د يخنۍ نه سره لګيدل. اول کار چې ما وکړ، د بسترې نه مې قديفه را واخيسته او د دې د بستر مخې ته مې پرده کړه. د ځان سره مې ويل، زوی يې مړ کړې، په دې حال هم ستر. بيا مې د بکس نه لويه توليه را واخيسته او د پردې نه شا ته مې دې ته ور کړه «واخله، اول خپلې جامې وباسه، چې تولې خيشتې دي. په دې باندې ځان وچ کړه.» بيا مې نو خپل پاک کميس او پرتوګ د بکس نه واخيستل «بيا نو همدا جامې واچوه.» ناڅاپه مې پام شو چې د ښځې به پښتو نه وي زده، خو بيا مې ويل، تکه توره بلا ورپسې. شيبه پس را و وتله، خو د سړونه ريږديده. کمپله مې ترې تاو کړه او ورته و مې ويل «اوس ګرځه، چکروهه، چې لږ وينه دې په رګونو کې وغړيږي، مګر هغه د چکر څه چې د دريدو لا نه وه. ځان يې په بستر کې واچاوه او لنډه لنډه ساې ايستله او ريږديده. د پلار نه مې اوريدلي وو چې د کوم کو چې کيسه يې کوله چې همداسې يخ وهلی و او خلکو په ليمځي کې تاو کړ او په مځکه يې داسې رغړاوه لکه غړه که چې ښځې موښي. ايله يې په رګونو کې وينه وځغليده. پلار مې ويل په داسې وخت کې د ژوند علامه دا ده چې د وجود سوی شروع شي، ځکه پخوا هر څه کرخت وي. بو خبرداری دا و چې بنده خوب ته پرې نږدې. ما هم همداسې په کمپله کې تاو د موټر په

غولی واچوله او د غړه کې شاریل مې پیل کړل. ورو ورو مې کتل چې د نجلۍ سارا شکل آرامه او منظمه کیږي. د پلار د نصیحت سره سم ما هم تر هغې شاریله چې د سوي زګیروي یې وختل.

بیا مې په کټ واچوله چې آرام وکړي. د هغې د لاس او پښو سوي شروع شوي وو او ژړل یې. څو شېبې مې زړه وکړ چې پښې یې کښېکاږم، خو بیا به لاس نیولی شوم. د شین تاغي په نغري باندې یولوی چایجوش و. هغه مې د اوبو نه ډک کړ او به مې تودې کړې او په یوه کاسه کې مې اول د نجلۍ په پښو سرې او به وا چولې او بیا مې ورو ورو تودې او به پرې تویولې. زه هم نه پوهیدم. پخوا هیڅکله د داسې حالت سره نه وم مخامخ شوی، څه مې چې په پوهنځي کې لوستي او اوریدلي وو هماغه مې کول. نور شی خونه و، تینګ سور چای مې په کاشوغه غوړپ غوړپ ورکاوه او دې ته یې هم لکه چې خوندور کړی و، چې زه به لږ ځنډ شوم نو د چای پیالې ته به یې سترګې کږې وې. د بهترۍ یوه علامه دا هم وه چې لر او بر یې د شین تاغي چوکیو، کړکۍ، نغري او نورو سامانونو ته وکتل او بیا یې زه هم په سترګو وتللم. ما ورته وویل «ته نو اوس کرار آرام وکړه او زه یو ځلې بهر وځم».

رسۍ مې را واخیسته چې ګوندې یوه ستوې یې کړم چې لږه اوږده شي. همداسې مې یوه ستوې کوله او تر ملامې تاوولې دا کار مې وکړ خو ویریدم چې اوس به نو پړې او مړې اوسست شي. یو سر مې بیا تینګ په ورپورې و تاړه او بهر ته شوم. واوره لا د پخوا په شان په زور کې وه. د

برنډې نه وو تلم او په خپل اټکل مې ځان هغه ځای ته ورساوه چې سرويس
ترې ښوييدلی و. واورې هر څه پټ کړي وو. په توکل مې لاندې ښوييدل
شروع کړل او تر هغې تلم چې زياتې نو پړی ترنځ شو. هره خوامې وکتل،
خو د سرويس درک نه و. غږ مې وکړ، خو چو په چو پيا وه او يوازينی غږ
دواورې شرنگې و. ښايسته شيبه ودريدم چې گوندي کوم تور ځای
صحيح کړم، هيڅ شی نه و. زه هم يخنۍ وارخطا کړم. بيرته مې قدم په
قدم ځان پاس راوڅکاوه او د پړي د شليدو ويرې پسې واخيستم، ختل
مې نور هم سو که کړل، هسې نه چې وښوييږم او په مزي زور راشي. چې
پاس وختم نو داسې وم، لکه د واورې ځيره چې موږ ماشومانو جوړوله او
د پوزې په ځای مو گازره يا د جوارو توکه په مخ ورخښوله. په برنډه کې
مې کالي ټک وهل، خو پښو مې لکه چې اورېې اخيستې وي، سوی
کاوه. په تادۍ مې د موټر د څنگ نه د هغه آنتن د برنډې نه بهر خواته
راکش کړ چې د کانکريټ نه بهر ووځي او په بيړه موټر ته وختلم. ښځه په
بستر کې وه. زرمې لږ اوبه وايشولې او سره پياله مې په لاس، کې د ټکور
په شان ښه لگيده. د چای سره لږ سړی وزمه شوم. د شين ټاغي د ننه هوا
تياره کيده او د موټر کړکۍ هم بړاس نيولې وه.

ښځې سترگې پرانستلې او وچته کښيناسته. ما ورته وويل، «ته
کومه ژبه کوې؟ کدام زبان ياد داری؟» هغې په کمزورې موسکا وويل،
«پښتو» ماوويل، «ښه نو زما خبره په غور واوره! زه لاړم، کوشش مې
وکړ، د سرويس پته ونه لگيده، لکه چې واورې پټه کړې ده، څوک مې

ژوندي بيا نه موندل. » هغې سر وښوراوه او نور څه يې ونه ويل. ما دوام ورکړ، «خبره ورانه ده او که دا برنډه نه وای زه او ته به هم ختم وو. نو داسې به وکړو چې خدای يې کوي. » هغه منتظره وه چې زه ورته خپل پلان ووايم، خو ما کوم زيری نه درلود او ومې ويل «اول خو دا چې موږ اوس ژوندي يو او تر څو دا برنډه نړيدلې نه وي غير د يخنۍ او لوږې نه بل خطر نشته. يو څه شيان خو دلته راسره شته، نغری هم لرو او اوبه هم. د موټر تودولو چل هم راځي خو خدازده موږ به څو ورځې، يا څو هفتې دلته نښتي يو، دومره تيل نشته چې بخاری چالانه کړو. بس په همدې يوې بړستنې او کمپلې به گوزاره کوو او گورو به چې خدای څه کوي. » ما لاخبره خلاصه کړې نه وه چې دا خوب وړې وه. د موټر هوا په څو ځلې خلاصولو او تړلو د يخچال په شان سړه شوې وه او ماچکر وهل شروع کړل. چې پوره اته بجې شوې نو د ديوال نه مې د مخابرې ماشين راوښکه او ميز ته کښيناستم. د څو اشارو نه پس د هغې خوانه ځواب راغی.

«چيرته يې، موږ درپسې خپه يو»

«په واورو کې گيريم، در ختلی نشم. »

«موږ هم ويريدو. بيا به سره گورو. »

«سره گورو به»

زه پوه شوم چې درې ساعته پس بيا بل هدايت راکوي. ماشينگی مې بيرته په ديوال کې پټ کړ. ښځې په کرار کرار ساراښکله. ځير مې ورته وکتل چې دا به څو ک وي. بالاپوش او پتلون خويې د کليو د ښځو

نه‌و. په رنګ بدو کې نه‌وه. اوږدې توري څڼې یې لاخیشتې او خورې ورې پرتې وې. اوږده تور بانه یې د غنم رنګي مخ او جګې پوزې سره جوړېدل. وروځې یې، لکه چې په نوسي لیندۍ کړې وې، د سترګو خواته پرېږې او بلې خواته نرۍ.

لاسونه مې د سړو د زوره سره سرویل او په غوسه‌وم چې یو بسترو، هغه هم دې ښاري شیشکې رانه واخیست.

پوره په یوولسو بجو د مخابرې شرهار شو. زرمې ماشین راوکیښ. ډاکتر زرور و.

«د شین تاغي مخه بیرته ګرځولی شې؟»

«کوشش خو به وکړم، چې لږ ډرڼا شي.»

«بس بیرته کوز شه، په هغه زړه لار راشه.»

«هلته هم د شیبرنه سر کې د شنبل تنګی دی چې په اوړي کې هم کنګل وي.»

«شیبر ته مه ځه، په دواب میخ زرین کې، به زموږ سړي درته ولاړ وي.»

«یو میلمه هم لرم.»

«ناممکنه ده.»

«بس دواورو د مینځه راووت.»

«رخصت یې کړه.»

«نه کیږي. سیا سره ده.»

«سیاسره څه مرګ غواړي؟»

«بس دواورو نه راووتله. موټر یې اوښتی و.»

«رخصت یې کړه، امر دی»

«نه کیږي.»

«مه خو ګیانی کیږه، ختمه یې کړه، امر دی. په دو آب کې به سره خبر شو»

مخابره هم ختمه شوه. ماشین مې ځای په ځای کړ. ډیره شیبه د سرو له لاسه په موټر کې لړاو برګر ځیدم. د ښنوګوتو مې سوی کاوه. ناڅاپه ښځه په بستر کې کښیناسته، لړاو بریې وکتل، په لوړ غږ یې ناري کړې «زه چیرته یم؟» ما وویل، «آرامه شه. ته په سالنګ کې، په موټر کې په بستر کې یې.» په چرت کې لاړه او بیا یې ځان راټول کړ او بیرته پریوته، خو چې ما ته یې وکتل چې ولاړ یم نو وې ویل «بل بستر نشته؟»

ما وویل «نه، د شپې هم څه نه دي پاتې، څمله.» هغه پریوته خو څو شیبې پس بیرته راپاڅیده او په نرۍ موسکایي وویل، «په دې بستر کې خو دواړه ځاییږو؟» ما د شرمه ورته نور کتلی نه شو شامې ور واړو له، «چه ستا خوب پوره شي، بیا به زه سره ولګوم.»

سهار مهال واوره ودریده. ما چاي دم کړ، یو څه وچې شودې وې هغه مې ورګډې کړې، وچه ډوډۍ مې چې راوړې وه اوس داسې کلکه او ګګړه وه، لکه داریا. هغه مې په نغري تاوده کړه. ښځه هم زما په ښکالو

راکښیناسته او د کوڅیو په چوتي کولو یې شروع وکړه. هغې ته مې د شو دوچای او یوه ډوډۍ بستر ته ور وړه. او ما نغري ته هم ځان گرماوه او هم مې سبناري کاوه. وروسته راپا څیده او د سیلانیانو په دود په نغري وگرځیده، د کړکۍ نه یې بهر دواورو او پرقنده لمر ننداره وکړه. بیا یې ما ته وکتل او په خندایې وویل، «اوس نو ستا د خوب وار دی.» ما نورست ته ونه کتل او بستر ته وختم.

ما زیگر مهال مې کوشش وکړ چې د موټر مخه کوز پلو واړوم، خو په برنډه کې دلته هلته باد واوره دلې کړې وه او کنگل شوې وه چې د بیل زور هم چندانې وربانديې نه رسیده. په شوا خون مې ترماښامه یو څه مځکه توره کړه خو بیا مې خپلې بې عقلۍ ته پام شو چې که مخه یې راوگرځوم بیا هم د برنډې نه بهر لږ اوبر په سرک ترنامه واورې پرتې دي او چیرته موټر وربانديې تلی شي؟ چې موټر ته وختلم نو د سره کړې زرک بوی و. دا زما وروستی زرک و. ښځې هر څه تیار کړي وو او دواړو په کراره او په اشتها وخوړل. د چای په وخت کښ مې هغه پوښتنې شروع کړې چې په زړه کې مې یې غمباده جوړه کړې وه.

«اوس خو په یوه قفس کې لویدلي یو، نو څه دې ویل چې یو بل وپیژنو؟»

«تاوار رابانديې رومبی کړ. ما هم همدا غوښتل. زه به د ځانه درته ووایم. نوم مې دی ترینا، په ما دا نوم بد ولگید.

«ترینا خو فرنگی نوم دی یا به روسی وي.»

هغې وخندل «په اصل کې شاترينه وم خو د نازه مې کور کې ترينابولي. پلار مې مدير يار مامد خان د سپين زر شرکت د محاسبې مدير و. خاوند مې نور الله نخباف... »

پوه شوم چې د پخې پرچمۍ کورنۍ ده، او ميړه يې د امين ورور، عبدالله امين، په خپل امر په کندوز کې اعدام کړی و. خو هيڅ مې ونه ويل. هغې دوام ورکړ، «ميړه مې ظالم. امين وواژه، مور او پلار مې کابل ته کډه شول. په کندوز کې مځکې لرو، زه يې په حاصل پسې راغلې وم. وريژې مې خرڅې کړې او بيرته کابل ته روانه يم. » نوره نو غلې شوه. ما وويل، «زه ډاکټر محب الله يم» هغې په خندا وويل، «بس چې دا موټر مې ولید، و مې پيژندې. د کندوز او خان آباد ترمينځ دومره لاره نه ده، ستا د موټر ډنډوره ټولو ته رسيدلې وه. اوس دې ولې د ډاکټرۍ نه موټروانۍ ته ترفيع وکړه؟ »

«ډاکټري ورکه کړې او د سوال کشکول يې ورکړې چې هر مريض ته دې نيولی وي. د مريض پيسې داسې وي، لکه د مړي خيرات. اوس کابل ته روان وم چې موټر څه عوارض پيدا کړي، او بيانو زه پوه شه او د سرويس موټروانې. »

شاترينې په ځير راته وکتل او بيا يې مرموزه موسکا وکړه، «د مجاهدينو سره خو به کار نه کوې؟ » ما وويل، «نه، اشرار گوره او ما گوره، که هغوی راغله بيا به د ډاکټر په ځای کوډگر او حکيم جيان د خلکو علاج کوي. » شاترينه يوه شيبه غلې وه او زما د خبرو جاج يې

اخیستـه. بیا یې نو داشتی راخوشې کړه، «نوبیګادې د چاسره، ګره ګتـه، ګره ګره، ګتـه، تلګرافی مخابره کوله؟»

د ځان سره مې وویل، محب ګله، لاړې. ایله مې په مخابره کې د ډاکټر زړور نصیحت ته پام شو چې ښځه ختمه کړه. اوس نو دا ضروري شوه. پخوا مې داسې ګڼله چې دا به په دوشي کې چیرته ښکته کړم او زه به دوسلو سره دو آب ته روان شم. مګر اوس د ښځې ژوندي پریښودل د ملي مقاومت سره خیانت و. په هغه شپه مې شاترینې ته هیڅ ست و نه کړ او پخپل بستر کې پریوتم. څه شیبه پس دا هم راغله او د بستر په څنګ کې کښیناسته. د سړو نه ریږدیده او زه ترستوني په بړستن کې پټ وم. ډیر وخت همداسې غلې ناسته وه او بیا چې ما شاور واړو له دا هم پاڅیده او د زګیرویو سره یې په موټر کې قدم وهل شروع کړل. ما ته خوب نه راته او په دې فکر کې وم چې په ښځې څه چل وکړم. یوه لاره یې داوه چې د برنډې نه یې وباسم او بیا یې کوز ورغړوم. بله یې دا چې همدلته یې زندۍ کړم.

مګر په زړه کې پوهیدم چې یو هم آسان نه وو. ما چې په هلکتوب کې مرغۍ حلالولې هم به مې مخ بلې خواته واړاوه. پلار مې د نورو په روایت یو څه ناړامی او خونونه کړي وو، خو هغه په ځوانۍ کې وو، په خوګیانو کې. کتغن دده نه هم د نورو په شان مړیي (پسه) جوړ کړی و. مور خو مې داسې وه چې زه یې نه پرېښودم چې ماښام چې مرغۍ ځالې ته راځي، هغه وولم. خو له به یې راته جینګه کړه او په ژړه غوني آواز به

يې وويل: « مه کوه، خواره کې، خپل کور ګـنګې ته يې پناوړې ده. واړه سـوز ګـورې بچـوړې به يې ورتـه نـاست وي چې اوس بـه مـې مـور کـې راځې. »

بيـا مې وويل چې اوس د افـغـانسـتـان د مرګ او ژوند سوال دی او زمـا وړې انګيـرنې پکې نه ځـاييږي کـه دغـه وسله زه و نه رسوم او يا حکومت پرې پخوا د پخـوانه خبر شي، نو ګـويا پـه لوی لاس مـې ملي مقاومت مات کړ او د خيانت دا کړی به تل په غاړه ګرځوم. شاترينه، لکه کوکری چې د کوټې نه بهر پاتې شي سونګيده او لر او بر ګرځيده. ما د ځانه سره ويل چې دروس نانځکې، اوس سالنګ تـه نځاکـوه. خو د ځانه سره يو څه هماغسې خجالت وم چې په وړکتوب کې به د نورو د لومونـه د مرزانو د غـلاکـولو نه پس راتـه پيـدا شـو. د کوزې درې نـه د ليوانو غم لړلې ساندې راتلې او کله به داسې شور ماشور شو، لکه يو د بل سره جنګونه کوي. پوه شوم چې دا بلاوې د شاترينې د سرويس په مړو لګيـا دي. د تنهـايي او د پيريو د نـامراديو څپـه هم د خوب پـه شـان را باندې راتله. يو ځلې مې کتل چې راغله او پـه بستر زما شاتـه رانـنوته زه اريان شوم چې اوس به څـه کوم. زه يې د مرګ تابيـه نيسم او دا پـه بسـتر رانـنوځي. يوعجيبه ورمه ترې راتله، د پردی بوی. ډاکټران پوهيږي چې هر بنيادم ځانله بوی لري چې پخپله پرې نه پوهيږي خو، لکه د ګوتو نښه د هماغـه بنيادم د پيژندو عـلامـه وي. سپی او غـوا هم خپل او پردی پـه همـدې پيژني، خپل بچي ته پی، راپريږدي او پردی وشړي. په اولـه کې

سره نیولی او شخ پروت وم خو ورو ورو بستر تو د یده او ورسره د خوب

ځپې راتلې. نه پوهیږم چې د ځوانۍ ځپه وه او که د یخنۍ زور، خو لکه

موږ به چې په هلکتوب کې د شارو د بچې د پاره د ملخانو د نیولو تکل

کاوه، په گونډو به کرار کرار ورنژدې شوو چې رانه تېر ونه کړي،

شاترینه، لکه زنځه ورو ورو راونښوییده، او ما هم ځان ترې لرې نه کړ.

سهار مهال ړنگه بنگه په غیږ کې راته پرته وه.

****

په خوب کې مې یو څه ښکالو واوریده او چې راویښ شوم نو یو

قسم کریغې او غرهاری و چې کله به راغی او کله به غلی شو. په ځای

کې کښیناستم. شاترینه مې ولیده چې د چای د پاره اوبه ایشوي او د

کړکۍ نه بهر خواته گوري. پاڅیدم او د موټر نه کوز شوم. دا هم راپسې

راغله. لمر داسې د واورو د پاسه ځلیده چې سترگې مې و بریښیدې. هیڅ

شی نه ښکاره کیده. بیرته موټر ته ننوتو او نیمه وچه ډوډۍ چې د یخ د

لاسه گگړ گرځیدلې وه او زموږ وروستی ذخیره وه په شریکه په چای کې

لمدوله او خوړله مو. یو نیم غبرګ او د موټر غرهاری لا هم را ته. بیا ووتلو او

داخلی مې یو تور لوگی ترسترگو شو چې د کوز له خوا په هوا او بیاورک

شو. شاترینې ته مې وویل «تاهم دود ولید؟» هغې وویل «هو، لکه چې

د کوم موټر وي». ډیره شیبه پس د یوه ټراکتور د دود نلۍ په یوه کږ-

لیچی کې راپیدا شوه او بیرته ورکه شوه. اوس نوموږ دواړه احساساتی

شوي وو، هغې زما لاس نیولی و، درگرده یې سولا وه. ناڅاپه ټراکتور

را پیدا شو او دا څلې موغوند ولید. د هغې تر شا دوه نور ټراکتورونه وو. د سر ټراکتور د سرک په مینځ کې پل ایسته او وروستني یې هر یو د سرک یوې خوا ته سره غبرګ روان وو او واوره یې د سرک دواړو غاړو ته غورځوله. مګر ما ته یې یون د میږې ښکاریده، ویریدم چې بیرته ونه ګرځې، پړی مې را واخیست، ملامې و تړله او غوښتل مې چې ورپسې ورشم خو شاترینې مې لاس ټینګ ونیو، «مه ځه، یو ته یې، چې تا هم رانه واوره وخوري بیا به څه کوم؟»یو څه حیران او تکنی شوم. په غوسه مې وویل ،«تا راسره څه پې پرینښې دي؟» خو هغې نه خوشې کولم. عجیبه ده چې د شاترینې لاسونه هم پاسته وو هم محکم.

ناچاره مې پړی له ملا خلاص کړ او بیرته موټر ته وختم چې یو څه مې د زړه د رزاکمه شي. هم نجات ته خوشاله وم او هم ورنه ویریدم چې په ما پسې نه وي راغلې. د کړکۍ نه مې مخکینی ټراکتور ولید د برنډې بهر ځای ته راورسید. شا ترینې ته مې وویل چې ته ځان خلکو ته مه ښکاره کوه، زه ورکوز شوم. که ګورم یو سورسری روسی د ټراکتور په جلوناست دی. کمیس یې په ځان نه و، سګرټ یې له خولې ځنګیده. روسانو د خپل دباو د ښودلو د پاره په ژمي کې همدا سې نمایشونه ورکول. کله به روسي چې نیم به لغړ و واورې په ځان موښلې او سپرلیو به یې د سالنګ په ژمي کې ننداره کوله. مګر دې هم نتیجه نه وه ورکړې ځکه خلکو به د همدغو باټو روسانو پسې ویل چې د خوګ غوښه یې خوړلې، ځکه په ځان نه پوهیږي. ترڅنګ یې یو افغانې معابر و چې ټول

په سرجی جا مو کې پټ و ، جرابي خولۍ یې وه چې یوازې او بلنې سترګې او خوله یې ښکاریده چې براسونه ترې ختل. دواړو په روسي خبرې کولې. اوریدلي مې وو چې هر روسي ځانله یو افغاني ګوډاګی درلود . د ترجمان نه مې پوښتنه وکړه چې تونل به کله خلاص شي. ده روسي ته ترجمه کړه او روسي داسې په زوره وخندل چې د خیټې ګونځې یې سره وړپیدلې « تونل ؟ زرخلاصیږی. په دوو درو هفتو کې ، غم یې مه کوه . » بیا جدي شو او په ګوتو یې ورځې شمیرلې ، دوه ورځې ترتونله ، بیا لس یا دوولس ورځی ، د تونل جنوب ته ترجبل سراجه .... » ترجمان وویل « ایله په دوو ورځو کې د خنجان نه دلته ورسیدو . هغې خوا خو واوره بیخي زیاته دد . نو ښه به داوي چې د موټر مخ واړوې او بیرته خنجان پلولاړشی.

په لاس مې شوروي ته هغه واوره و ښوده چې لاهم د برنډې په مینځ کې د موټر شاوخوا خره وه. هغه تراکتور پرې راپریښود او پاکه یې کړه. ما د موټر مخ بیرته کوز پلو راواړاوه. پخوا تر دې چې روان شم ترجمان ته مې وویل « لس شل متره بره خوا سرویس د سپرلیو سره کوز لویدلی دی چې خبریې واخلئ چې څوک ژوندی دی او که نه. » نور مې د هغه ترجمانی او د روسي ځواب ته ونه کتل او موټر مې روان کړ. له پیچو مې چې پناشوو ، شاترینه د بسترنه راغله او په څنګ کې مې کښیناسته. په خنجان کې تم نه شوو او ماغوښتل چې په بیړه ځان دوشي ته ورسوم چې له هغه ځایه زړه لاره ونیسم. شاترینه خوشاله معلومیده او ځان یې بې

سببه رانژدې کاوه. چې ما په اوږه پورې وهله. دی را ته په معصومانه خندا وویل، « ډیر تیز روان یې، د موټر ټکان مې خوځوي. » ما ورته ونه ویل چې دا څنګه ټکان دی چې بلې خواته دې نه ټیل وهي او نژدې ده چې زما په غیږ کې دې کښېنوي؟ تر دوشي پورې مې په زړه کې د شیطان او رحمن مقابله وه. وژنه یې، مه یې وژنه. د اسلامي احکامو نه نیولې، ترپښتني عنعناتو او حتی د شاعرانو او حکیمانو پورې ټولو ته مې روی وروو. نه پوهیدم چې کوم امر د شیطان دی او کوم د رحمن؟ که قسم ورکړم چې چا ته به د مخابرې حال نه وایې، نو د پرچمي په قسم څه اتبار؟ که یې وژنم، د هغه شاعر خبره راته ولاړه وه چې « تو از چنگال گرگم در ربودی* چو دیدم عاقبت خود گرگ بودی. » په دې خو خوشالي نه وه په کار چې د مخابرې په موضوع نه وه خبره. پخپله مخابره د اعدام د پاره کافي وه. یوې خواته دا متل راته ولاړ و چې مار وژلی ښه دی او کار کړی. بلې خواته خوګیاني واله وه چې هغې بله سرنده غږوله. د خنجانو نه کوز هوا نرمه شوه. واوره نه وه او د سرک سیند لوري کوز هلکانو د شولو په پټیو کې چې اوس یې مازې سوارې (وډ) پاتې وې وري پیول. داسې راته ښکاره شوه چې نجلۍ زما په اندیښنې پوهیږي. هغې هم ځان را ټول کړی و او په فکر کې ډوبه وه. مازیګر دوشي ته ورسیدو. د بازار په لر سر کې مې موټر د سیند په غاړه ودرواوه. ورته و مې ویل، « شا ترینې. ته همدلته کښېنه چې زه لږ زهر او مرګ راوړم چې دواړه د لورې نه مرو. » هغې وویل، « زه به هم درسره لاړه شم؟ » ما

وویل، «نه. زه د سیاسرې سره په بازار کې په چکر روږدی نه یم.» هغه موسکه شوه او نورېې هیڅ ونه ویل. ښکته شوم او یوه آشنا هوټل ته لاړم. هوټلی ته مې پس دروغبړنه د شلو سرو کړو زرکانو فرمایش ورکړ. هغه راته په حیرانتیا موسک شو، خو وریتول یې شروع کړل. خپل شاگرد یې واستاوه چې یو څه زرکان د نورو هوټلونونه پور کړي او شل تودې ډوډۍ راوړي. په هوټل کې د مسافرو گڼه گوڼه وه چې د کابل په نیت روان شوي او د لارې د بندیدو د لاسه دلته دوشي کې گیرپاتې وو. اکثریې چپن والا، موزې او کلوشې والا وو. خپلو بسترو ته یې تیکه کړې وه او چایونه یې څښل. د ټولو ماته پام و چې په شلو زرکانو څه کوم. زما په ساده گۍ او ښاری توب تخنیدل. د شلو زرکو په پیسو روغ پسه کیږي. ما یوه گرده ډوډۍ د هوټلي د څنگ پیچلي دسترخوانه واخیسته او په ولاړې مې شخوند پرې واهه چې گورم دوه منصبداران، چې سرې پټۍ یې په گریوان او بازوگانو لگولې وې هوټل ته راننوتل. ماټکان و خوړ او د هوټلي سره په خبرو شوم چې مخ مې و نه ویني. خو چاپه شا وټپولم. مخ مې واړاوه او د ټوکمار منصبدار په لیدو مې غونې زیږ شو. د ځانه سره مې وویل «لا حول ولا، صورته، تیږه شه» او روغبړ ته مې خوله بیرته کوله چې هغه رابانډې ږومبی شو، «او هو، زموږ د کندو شاته ختیختې راغلي دینه. ته د کیله گي نه په درو شپو کې ایله تر دوشي راورسیدې او که دې بیا موټر عوارض پیدا کړل؟» ما کوشش کاوه چې غبر کې مې ریږد ونه ویني او په سالنگ کې د بند پاتې

ګیډو کیسه مې ورته وکړه. په همدې وخت کې هوټلي راباندې غږ وکړ چې زرکان تیار دي. ټوکمار منصبدار د ک پتنوس ته، بیا یې ما ته وکتل، «زه پوهیدم چې ته سرمایه دارېې، خو په دې نه پوهیدم چې په یو سر دو لس زرکان ګړوت کوې او که سپرلی لرې؟» ما یو ګونګ ځواب ورکړ« دواړه صحیح دي. » زر مې هوټلي ته پیسې ور کړې، ده او دده ملګري ته مې په لاس سلام ورکړ او په داسې قدمونو چې بیړه ترې ښکاره نشی، راووتلم. په منډه موټر ته ورغلم. شاترینې میزصفا کړی و او په غورد کې ناسته وه. د زرکانو او تودې ډوډۍ بوی ته یې د شوقه سترګې پټې کړې او بې د بسم الله یې پیسبه وربانديې وکړه. زما اشتها لاړه وه په خپله مخه. د ډرایور سیټ ته ورتلم چې په بیړه موټر روان کړم، خو ګورم چې ټوکمار منصبدار مې مخې ته شین شو. دالا څه چې پاس راوخوت. د ښځې په لیدو یو څه ټکنی شو خوسړی ډیر جدی معلومیده او وارد وارد یې شروع وکړه، «خور جانې ته به لږ د موټرنه وو ځې چې زه د محب الله خان سره یو څو خبرې لرم. » شاترینه هیڅ وارخطا نه شوه، وې ویل «نه، زه نه کوزیږم. ته خپلې خبرې کوه. » منصبدار ما ته وکتل او بیا یې بې مقدمې وویل «ښه دده. ته په موټر کې مخابره لرې؟» ما په خندا ځواب ورکړ، «که لرلی مې، تا ته به مې مخابره کړې وای چې په یوه هلیکوپتر کې زرکان راواستوه او د سالنګ د یخنۍ نه مې بچ کړه. »منصبدار دې ټوکې ته ونه خندل، «د همدې سیمې نه ورمه شپه کابل ته مخابره شوې ده. » ماوویل «زما یې پرې څه؟» هغه وویل «تا به

کړې وي. » د « به » د استعمال نه پوه شوم چې سړی د شک په حال کې دی. ما هم پیشنزو وکړ، « په خلقي نظام کې خو دزد گفتن او بربستن نشته، نو ته څنگه په ما ناطقه حکم کوې؟ » هغه وویل، « ناطقه حکم نه کوم. دغه مخابره یاد کوم موټر نه شوې ده چې که دا کار شوی وي نو ستا موټر د ډیرو بد او بلاو نه ډک دی. او یا به د کوم کور یا بل مرکز نه شوې وي، چې زموږ نور ملگري یې په لټون کې دي. » شاترینې خبره پکې گډه کړه، « مخابرې څه ویل؟ » منصبدار وویل « خدازده، څه شفر به وو ما ته یې مضمون معلوم نه دی، بس وظیفه را کړ شوه چې د دوشي او سالنگ ټولې توابې وړپسې وغواړم. حتماً د اشرارو لاس پکې دی. » زما زړه د رزا شروع کړه. خوشاترینې په مفصل ډول ورته د سرویس د اوبنتو او د خپل نجات کیسه تیره کړه او بیا یې وویل، « دادرې شپې کیږي چې زه په همدې موټر کې یم. » منصبدار ورته وویل « خورې، پوښتنه عیب نه دی، ته څوک یې؟ » شاترینه موسکه شوه او د جیب نه یې یو عکس لرونکی کارت راوایست او منصبدار ته یې ورکړ. منصبدار د هغې مخ او شا او امضاگانې په دقت وکتلې او بیا یې وویل، « ملگرې ترینا، موږ ټول د تادنامه او انقلابی کارنامو سره آشنا یو. ستا خاوند چې امینیانو مړ کړ هغه د ټول کندوز ولایتی آمرو. موږ هم د امینیانو ستیه وایستله او کلیمه گوی مو وړپرې نه ښود. » ما په تعجب شاترینې ته وکتل خو هغې خپله معصومانه موسکا راباندې ازمیله. ټوکمار منصبدار په ډیر احترام وویل « ملگرې ترینا، زما گستاخي معاف کړه، نه مې

پيژندلې. » شاترينې په رسمي لهجه وويل، « فرق نه کوي، موږ ټول بايد د انقلاب ګټې تر هر څه مقدمې وګڼو. » منصبدار وويل، « که ستا اجازه وي موږ به دد غه سړي موټر ولټوو چې د مخابرې ماشين پکې شته او که نه. » شاترينې په آمرانه لهجه وويل: « ما چې د خپلو درو ورځو کيسه درته بيان کړه هغه ستا د سات تيرۍ دپاره نه وه. ما ويل ته به پوه شې چې که مخابره شوې واى زه به پرې خبره واى. » منصبدار وړوکى شوى و خو بيا هم لکه څيلي ماشوم د خبرې نه نه او ښته، « ملګرې، کيداى شي چې ته به هغه ساعت د موټر نه کوزه شوې وې او ده به مخابره کړې وي. » شاترينې ترخه خندا وکړه، « ته وايې د سالنګ په هغو ساړو کې به زه د موټر نه کوزه شوې وم او ده به بيا ماشين چالان کړى وي او هلته به په کابل کې سړى ورته تيار ناست و او دا ټول کارونه به يې کړي وي او زه به د موټر نه بهر يخنۍ کنګل کړې نه وم؟ په رښتيا چې د لينن خبره، په انقلابيونو کې هم احمقان شته. » منصبدار بيا خبرې ته ځان جوړاوه چې شاترينې پرې برچ وهل: « بس په حيا کې ښکته شه او که نه ستا آمر ته تليفون کوم. » د ټوکمار منصبدار مخ تک سور شو، ژبه يې په شونډو څو ځلې راښکله خو خبره يې ونه کړه او د موټر نه کوز شو. شاترينې راته څير څير وکتل، « د مارکس دا خبره مې ډيره خوښه ده چې د نړۍ سالنګ څپلو سره يو شئ او په زرکانو مزې وکړئ. »

خو ډوډۍ زما ترستوني نه تيريده. دادويم ځل و چې ټوکمار منصبدار د سپي په شان رټل شوى و، خو زه پوهيدم چې دا قسم خلک په

اسانه د خپل ښکار نه لاس اخيستوني نه دي. په ظاهره کې خو يې زما په کمزوري، گوته نشوه ايښودلی مگر د زړه په کوم گوټ کې راباندي شکي و، لکه خوروړی سپی چې د فقير نه چار چاپيره گرځي او کله يې لستوني ته خوله واچوي او کله پايڅې ته، بس گرځي چې چيرته به يې غاښ ونښلي. شاتريني ته مې وويل چې د ډوډۍ سره راښکته شي او د سيند په غاړه دې ناسته وي چې زه په موټر کې تيل واچوم. د بازار په بل سر کې د تيلو ټانک وچې په لاس چليده. دوه بوتلو نه پکې ولاړوو چې د ټبه کولو سره به يو ډک شو او هغه بل به په موټر کې تويېده. هلته زما بيړه وه او دلته د بوډا ټانک والا متې د کړکي په شان وچې وې او چې به يې لس پمپونه ووهل بيا به ستړی و. زه هم ورسره کومکي شوم چې ايله مو په نيم ساعت کې ډک کړ. هسې خو دوه فالتو ټانکۍ لاډکې وې مگر نامعلوم سفر په مخکې و او زه چې له آره بې زړه سړی يم، تل احتياط کوم. هرې خواته مې کتل چې ټوکماره بلا بيا راپسې رانشي. چې د سيند غاړې ته ورسيدم شاترينه د ما ښام په لمانځه ولاړه وه. تراوسه يې زما جامې په ځان وې او د هلک په شانې ښکاريده. ما هم په بيړه چار اندام وکړ، دا اول ځل و چې پس له څلورو ورځو د مسحې په ځای اودس کوم. او په لمانځه ودريدم، بس فرض مې وکړل. په بيړه موټر ته وختم او چالان مې کړ. هغې سلام وگرځاوه خو بيرته ودريده او نيت يې وتاړه. ما ورغږ کړ: «ليلن نه وويلي چې دين د ټولنې اپيم دی؟» خو هغې په اوږدو آيتونو لمانځه ته دوام ورکړ. د زيگمون فرويد دا خبره را ياده شوه

چې د ښځې د تادۍ او بیرې سره ورانه ده. چې خلاصه شوه نو اوږده دعایې وکړه یا به ما ته د حده زیاته اوږده ښکارېده. ددې هم زما بیړې ته پام شوی و او په زغرده موټر ته راوختله. د دوشي په پله تیر شوو او زړه لارمو ونیوله. سمدلا سه خو زما نیت دا و چې هر څومره چې کیدای شي د ټوکمار منصبدار نه لرې شم. نیم ساعت مو مزل وکړ او تر شا هم کوم څراغ راپسې نه راته. موټر مې د سړک نه کوز د سیند غاړې ته کوز کړ. هماغلته مې ماشین او څراغونه مړه کړل او د سیند غاړې ته کوز شوم، شاترینه هم راپسې راغله. دواړه مخامخ د سیند د غاړې په تیږو کښیناستو او شاترینې وویل: «اوس ددې پټ پټوني حکمت راته بیان کړه.» پس د ډیره فکره مې ایله د خبرې لړی جوړه کړه، «یو څو ساعته به همدلته یو چې شپه پخه شي. بیا دې نو بیرته دوشي ته بیایم او همالته دې پریږدم. نور نو ته پوه شه او کار دې.» په تیارې کې مو یو د بل مخونه نشو لیدلی او دا حالت زما خوښ و، ځکه چې سترګې مې کتلی نه شوې چې ترې وشرمیږم. هغې په تعجب وویل، «دلته مې په سارا پریږدې؟» ما وویل: «نه، خپل آشنا هوټلي سره دې معرفي کوم. هغه به یا کوته درکړي، یا به دې بل موټر کې سپره کړي چې بیرته کندوز ته لاړه شې او یا ...» هغې وویل «او یا څه معنی؟» ما وویل، «او یا به دې ټوکمار منصبدار ته وسپاري چې د خپل ګوند دې دی او کومه لار به دروښیي.» هغې پوښتنه وکړه «ته بیا څه کوې؟» ما په رښتیا هم ځواب نه درلود. ومې ویل: «زه ځواب نه لرم، بس ځان به چیرته پناه کړم، چې

د سالنګ لار خلاصه شي بیرته به کابل ته روان شم. » هغې پس له ډیر فکره وویل : « ته وایې، هغه به د رته لارنه وي نیولې ؟ نورو تانو ته به یې خبر نه وي ورکړی ؟ که یوازې او جره وای، ورځه یو قسم به تیر شوی وې. دا ستا موټر خو د پټیدو نه دی. » ما وویل : « خدای راوستې ده. » بیا نو غلې وو. د تیارې د زیاتیدو سره د دوشي د سیند غړمبهار هم زیاتیده. د سیند نه پورې غاړې، له لیرې د چا د « کرو کرو » نارې راتلې. زه پوهیدم چې کوم آس یا بهانې د کور نه بهر پاتې دی او خاوند یې رابولي. شاترینې د شپې چوپتیا ما ته کړه، « ته به حال وایې، که به یې نه وایې، خو زه یو څه دریاندې پوه شوې یم. » ما وویل: « څه پوه شوې یې ؟ » دا هم، لکه خبره چې جوړوي، ډیر شیبه غلې وه. بیا یې وویل : « نوره نه پوهیږم خو څه پسات درکې شته. زما په تحلیل د مجاهدینو سره یې. » ما یې خبره غوځوله خو دې دوام ورکړ، « زما په خیال کوم پیغام یا کوم شی، مجاهدینو ته رسوې. مخابره خو دې ما ولیده مګر زما په خیال په دې موټر کې دې کوم شي پټ کړي دي. » زه هم حیران شوم او هم په خپلې ساده ګۍ په غوسه. دا دومره شفرونه، دا اسرار آمیزه حرکات، دا بهانې او نمایشونه، ټول یوې عادي ښځې ایسته په ډیران کې راته و غورځول، ټول طلسم یې راله مات کړ. نور نو ما ته د انکار یا اقرار د پاره څه پاتې نه وو. شاترینې زما وارخطا یی نه لیده خو زه پوهیدم چې دا پوهیده. د هیلیو یږ سیل زموږ په سر تیر شو او وزرو نو یې شرنګهار کاوه. د سیند پورې غاړه له کوم کلي نه د سور لنډیانو نول شروع شو او د سپو غپا هم

ورسره غبرګه شوه. د غوغرونو، لکه د تل په شان د يوازيتوب، خپګان او د خپلې ناکامۍ د احساس څپه راباندې راوسته. په دې بې پايانه او بې غوره دنيا کې انقلاب، جهاد، مقاومت، هسې لوبې وې. سبا به مو نه يو او بيا به هم د شپې سورلنډي نو ليږي او د سپو به ورسره سوال او ځواب وي. شاترينه هم، لکه چې زما په فريکونسي راغلې وه، هغه هم غلې وه. ډير وروسته يې، په داسې غږ چې د شپې خاموشي خرابه نه کړي، وويل: « که زه ووايم چې زه هم د مجاهدينو سره کار کوم و به يې منې؟ » ما وويل، « نه ». دې وويل « سمه ده. که ووايم ستا د ايديال سره خواخوږي لرم و به يې منې؟ » ما وويل، « نه » دې وويل « د پړانګ او پانګ ترمينځ ګيريږې. » ما ومنله. « همداسې خوښکاري. » هغې کټ کټ وخندل، « د وتلو چل درځي؟ » ما وويل: « بس دومره پوهيږم چه تا بايد دوشي کې پريږدم. » هغې وويل، « دا يې چاره نه ده. زه به قوماندان ته څه وايم چې ډاکټر د سرويسه سره په کوم سيند کې لاهو شو؟ » ما وويل، « ورته ووايه چې ډاکټر د مجاهدينو سره کار کوي، مخابره همده کړې او اوس په زړه لاره د کابل خواته روان دی. » هغې په خندا وويل « ستا سره خو همدا ښايي. خو که دا مې کولی په دوشي کې يې ښه موقع وه. بله لار راوښيه. » ما وويل « بله لار دا چې همدلته دې سيند کې لاهو کړم. » هغې بيا وخندل « دا سيند خو د دوشي خواته بهيږي. هلته چې د مشهورې پرچمۍ مړی ستا منلی قوماندان د اوبو نه راوباسي نو بيا به ښه ترې خلاص شې. » دې خندل او ماته غوسه راتله. دې په جدي غږ

وویل «ډاکټر ګله ته اوس غوړشه. ته ښه سړی یې، نیک سړی یې خو د انقلاب او توري سړی نه یې. په دې درو ورځو کې مې یو څه وپیژندلې. که تاوژل کولی شوای، هماغلته په سالنګ کې به دې کوزه رغړولې وم چې هیڅ بیلګه نه وای پاتې. ما په پوهنځی کې روحیات لوستي دي. تا چې د ډاکټرۍ د پریښودلو په باب دا با نه راوړله چې د سوال د کچکول نه دې کر که لر له داسې نه ده، ستا د مرګ او وینو نه ویره کیږي، نو ځکه دې ډاکټري پریښوده.» ماترې پوښتنه وکړه، «ته چې دومره فالبینه یې، نو د آینده اټکل هم وکړه.» هغې وویل «دا فالبیني نه وه، د شواهدو د مخې اټکل و.» ما وویل: «مارکسستان د هر شي د پاره ځواب لري. بس د دیالکتیک منطق په ماشین کې یې واچوي او چې د ماشین نه وځي نو علمي نتیجه ګیري شي. همداسې نه ده؟» هغې په قار وویل، «ته یې چې هر څه ګڼې، ستا کار دی. خو زه ستا په ژبه د تړکمار قوماندان نه ویره لرم، ستا د پاره نه، بلکه پخپل ژوند هم ویریږم.» زه د ځانه سره خوشاله شوم چې دا هم ګیر وه. ورته و مې ویل «اوس چې دواړه په ما ته بیړی کې سپاره یو نو ستا تجویز څه دي؟» هغې وویل، «بس هر چیرته چې ځې زه درسره قنجوغه یم. تا د مرګ نه خلاصه کړې یم او ته به مې کابل ته رسوې.» شپه پخه وه او ستورو د سیند د رڼو اوبو په مخ دلته هلته سپرغۍ جوړولې. پس د ډیر فکر او تحلیل نه مې وویل، «ما د مارکسست نه د داسې احساساتو تمه نه درلوده.» هغې په خندا وویل، «مارکسست چې شو، کاپر خو نه شو!» په اول ځل دواړو وخندل.

ما وویل : «داسې به وکړو چې خدای وکړي. ما دې لمونځ ولید نو نور به داخبرې پرېږدو خو یوه پوښتنه درنه کوم. ولې دې زه تېر کمار قوماندان ته په ګیرور نه کړم؟ » هغې وویل «بس داسې یې و ګڼه چې دروغ ویل زما زوړ عادت دی. اوس خپله خبره کوه. » ما وویل، «څو دو آب ته، هلته یو څه کار لرم، بیا به سیغان و کهمرد ته لاړ شو څو ورځې به زما د پلار د یوه دوست کره تیرې کړو، بیا به ګورو چې خدای څه کوي. د سالنګ لار به هم خلاصه شوې وي. »

اتم څپرکی

زړه لار کچه ده، قیر نه لري بلکه، د هغې ورځې چې د سالنګ لار خلاصه شوې بیا د زړې لارې د احوال پوښتنه چانه ده کړې او نه وربانده د پخوا په شان دلته هلته معابرو کار کړی دی. د ټایرونو نه مې څنځیرونه خلاص کړل او په توکل روان شوو. په لار کې به کله کله کوم څناور د سرک نه تیریده او د موټر رڼا به یې سترګې وځلولې. شاترینه مې څنګ ته په ناستې خوب وړې وه او کله به زما خواته راړنګه شوه. ما ورته وویل چې لاړه شي بستر کې پریوځي، خو هغې ویل چې د موټروان سره څوک په کار دی چې ویده نشی. ما د ځان سره ویل، عجب به مې ویښ وساتې. د کیان د درې نه چې پخوا په سرک او به راتلې او د سرک په سر سیند ته تیریدې او په عمر کې چاپول وربانده نه و جوړ کړی، اوس هم روانې وې. دا لار لویشت لویشت ما ته معلومه وه خو اوس پسکې نورې کندې او ژور غالي پیدا شوي وو او شین تاغی د کپچه مار د غاړې

په خیر له یوې خوا بلې ته ځنګیده. د شپې چوپایی مې خوښیده او چې به شاترینه په ماولګیده نو خداې شته چې لا به یې خوند راکاوه. سترګې په سر ک خښې وې او فکر مې دې ته و. کاپره ښځه وه، هوښیاره، په خبرو پوهه، مهربانه. یره که کمونسته نه وای! یا به کمونسته نه وه او هسې به په کې ننښتې وه. یوې سودا تخنولم. په ځنګل مې شاترینه راویښه کړه. هغې وویل «څه خبره ده؟» ما وویل، «هسې سودا راولویده چې هغه د لینن خبره چې تا منصبدار ته وکړه چې په انقلاب کې هم احمقان شته، لینن په رښتیا دا خبره کړې ده؟» شاترینې په خوبیولي غږ وویل، «ما درته ویلي چې زه لمویه دروغجنه یم.» او بیرته د تتې موسکا سره په خوب لاړه. د شپې درې بجې تا له و برفک ته ورسیدو چې نوم یې غټ دی خو نه ښار لري او نه بازار، بس یو پوټل دی چې هغې غاړې ته یې دو آب دی. د پله اړخ ته مې موټر ودراوه او لاړم بستر کې و غځیدم. شاترینه هم ویښه شوې وه، راغله زما څنګ ته پریوته.

د زرکو کرکړو د خوبه راپاڅولم، لمر ختلی و. هوا یو څه نرمه شوې وه. شاترینه موټر کې نه وه. ووتلم. هغه د سیند په غاړه ناسته وه او سریې ږمنځاوه. ورغلم. اوس چې یې د سفر خیرې یو څه لرې شوې وې، نو د خریدار په نظر مې ورته وکتل ښایسته وه. اوږدې څڼې یې په مخ رااړولې وې او ږمنځولې یې، بیا یې شاته واړولې او ږمنځولې یې. ما یې ننداره کوله. عجیبه ده چې ښځې خپلو ویښتانو ته هم ناز ورکوي. په خندا مې وویل «اوس یې هر تار مه شمیره، راځه چې درومو.» هغه هم

د تازه کیدو سره یو ځه مسته شوې وه. پاڅیده او د نڅا په دود یې لاسونه جګ کړل او وڅرخیده او په بدلو یې پیل وکړ، «کینه پاڅې ځم، خواره درته راوړم، سابه درته پاخم. ځم در سره، خونه دې ورانه شه د اکتره.» په نڅا نڅا موټر ته راوختله، بیا نو نه مستي وه نه بدلې، د اوږدو څنونه یې په مخ او به بهیدې، لکه باران وهلې شارو خیشته پیشته عاجزه په سیټ کې کښیناسته.

ددوآب دولتی هوټل د بازار نه وتلی، د غونډۍ په سر ودان شوی او ګرځندوی یې چلوي. هوټل ښه مضبوط جوړ شوی، او د لرې نه یوې شاهي کوټۍ ته ورته دی.

سپین دیوالونه، آهن پوش. مګر اوس یې دیوالونو پترې نیولې وو او د لویې شنې دروازې یوه پله یې کمبود وه او د هغې په ځای د بوجۍ یوه پرده ځړیده. موټر مې د یوې ونې لاندې ودراوه او هوټل ته ور وختم. د یوې کوټې نه یو څه لوګی بهر راوته. چې ور ننوتلم، آبدان لرونکې بخارۍ د کوټې په مینځ کې چالانه وه او بړاسونه یې ختل. یوه سطرنجۍ پرته وه او هرې خوا ته بسترې د یوا له ته تکیه وې. دې کوټې یوه پسخانه لرله، هلته پنځه ریږې ناستې وې په دووکاسو کې یې ښوروا شړپوله. زما په لیدو لاس نیولې شول. یو یې راپاڅید او دروغبړ سره یې لاس نیولی بلې کوټې ته راوستلم. دلته یې شفر راسره تبادله کړ او، بهر راووتو. موټر ته مې راوست. د شاترینې په لیدو تکنی شو او بیرته د موټر نه لرې یو ځای ودرید. ما ورته کیسه تیره کړه خو دی، لکه چې

خبرو. ده وویل، « ته دې موټر، د سیند له غاړې ودروه، موږ به نن شپه کچرې درولو او وسله به درنه بار کړو. بیا به یې هوټل ته راولې » ما وویل، ښه ده. بیا نو ده د لارې او د کابل د احوالاتو پوښتنه رانه وکړه او یو عجیبه شانې سوال یې وکړ، « دا رښتیا ده چې شورویان د کلي ملایان او ملکان مسکو ته بیا یې ؟ » ما وویل، « نه ما خو داسې څه نه دي اوریدلي. » ده وویل، « دلته خو ناطقه همدا د خلکو خبر ده او د دوآب نه نیولې تر چاردې غوربنده پورې، ټول ملایان او مشران تنبتیدلي دي. » ما څه ونه ویل. عجیبه وه چې بسته ښارونه قتلیدل او دوی لاهم د خانانو او ملایانو په غم کې وو. هماغه زوړ متل و چې سل دې و مره یو دې مه مره. نه دغه سړي خپل نوم راوښود او نه ما ځان ورمعرفي کړ. ما وویل، « ښه ده. موږ به بازار ته سر ورښکاره کړو او بیا به د شپې موټر هوټل ته راولم. » زه روان شوم خو ده راپسې غږ کړ، « ما ته یو بل امر هم شوی و، هغه به څنګه شي ؟ » زما زړه په درزا شو، « د هغې به هم چاره وکړو، خدای لوی دی. » او په بیړه ترې روان شوم. موټر ته په ختلو شاترینې ترور راته وکتل، « څه خبر وه چې داسې په بیړه موټر ته راوختلې ؟ » ما وویل، « خیر خیریت دی. یو څه شیان دي چې شپې ته به یې دې سړي ته ورکړم، بیا زه او ته روانیږو، زما د پلار د دوست کور ته. » هغې نور هیڅ و نه ویل، خو پوهیدم چې پوهیږي چې کوم کار خراب شوی دی.

د هغې د ساعت تیری د پاره د دوآب دوو سیندونو ته لاړو. یو د بلولې نه، د شیبر له خوا راته چې او به یې د اوښکې په شان رڼې او

څپاندې وې. بل د سيغان او کهمر د له لوري، لکه ژيړ ښامار مړ مړ هوار راړوان وچې همدلته سره يو ځای کيدل. تر ډيره وخته اوبه نه سره ګډيدې او د بلولې سيند همداسې مست د ژيړ ښامار سره څنګ په څنګ روان و. موټر مې سيند ته ورکوز کړ او دا مې د دې منظرې ننداري ته راښکته کړه. دې او ږد ساعت د دې مقابلې ننداره کوله او بيا يې ما ته په مايوسی سترګې وغړولې او وې ويل: «دا اوبه به خامخا د خړو سره ګډيږی او هغه به هم خرابوي. د نيک او بد مقابله تل همداسې وي. دا هسې چټې خبره ده چې نيک غالبيږی. يوه کاچوغه خاوره د يو لوی بوتل اوبه خړوي. يو ظالم ټول وطن ورانوي. چې يو پوه او دوه ناپوهان سره يو ځای شي، تل ناپوهي غاوريږی.» ما خبره ورغوڅه کړه، «په دليل يې پوهيږې؟» هغې سر وښوراوه. ما وويل، «دا ځکه چې دوزخ ته ډيرې لارې تللې دي او جنت ته يکي يوه لار وتلې ده.» شاترينې وويل، «اوس را ته موعظه کوې که څنګه؟» ما وويل، «همداسې يې بوله. حرام وخوره، دوزخ ته ځې، قتل وکړه، دوزخ ته ځې، غلا، زنا وکړه، دوزخ ته ځې، مور او پلار وځوروه، دوزخ ته ځې او همداسې يې نور کوز وپاس درواخله. هغه هزاره د صراط د پله پسې خپل ملاته رښتيا ويلی وو چې، پاک راه نيه، مانالنده يې دا چې د تيريدو لار نشته. بل مثال به درکړم. دغه زموږ شين ټاغی يو انجن لری چې د سلهاوو پرزونه جوړ دی. هره پرزه په شواخون جوړه شوې او بيا په شواخون د نورو سره جوسر شوې ده. که يوه يې هم خرابه يا بيځايه شي دا لوی موټر د حرکته پاتې کيږي. نو څومره

استادانو او ما غزوبه په دې کار کړی وی چې دا موټر چالان کړي. اوس نو د هغې خرابول ډیر آسان کار دی او ماشوم هم دا کار کولی شي. هره پرزه یې چې ترې لرې کړې، د انجن هر ځای چې مات کړې، هر ځای چې سوری کړې، موټر د کاره لویږي. مانا د موټر د جوړولو لاریکي یوه او د ورانولو لارې یې ډیرې دي. » هغې وویل، «اوس دې د موعظې په مقصد پوه شوم. ستا په نزد به یې بل ژوندی مثال حزب دموکراتیک خلق وي چې د هغه ناپوهو غړو په دوو کالونو کې بسته وطن د خاورو سره برابر کړ؟ » ما وخندل «چې روسان دې هیر نشي. » دواړه په فکر کې لاړو او زه خوشاله وم چې د شاترینې پام مې د سملاسي خطر نه بلې ته کړی و. د سیند له غاړې هوټل وچته معلومیده شاته یې یو غرو چې دوه ځایه چاودلی و او چاکونه یې غیر طبیعي ښکاره کیدل. شاترینې ته مې وویل، «دا غرونې چې دوه ځایه غوڅ شوی دی. » هغې وویل «نوڅه؟ » ما وویل، «خلک وایي چې دلته د حضرت علی او د زرد دیو جنګ و. په ذوالفقار باندې یې د دیو سر دوه ځایه غوڅ کړ » هغې وویل، «دوه ځایه ولې؟ » ما وویل، «د علی ذوالفقار غبرګ تیغونه لرل. چې د یو یې وواهه نو بیا یې ورته وفرمایل چې تیره شه. » شاترینې په خوش طبعی وخندل، «ستا ډیر زده دي. » بیا نو په منډه موټر ته وختله او څو زرکان یې د وچې شوې ډوډۍ سره راوړل او دواړو د یوې لویې هوارې پرښې په سر وخواړه او په اول ځل، د ډوډۍ نه پس شاترینې د عاوکړه. زه لاړم ددې نه لرې په یوې بلې پرښې مې ډډه ووهله او د سیندو نو د غبرګ

بهیدلو ننداره مې کوله. اریان وم چې دا څوک دی؟ که کمونسته ده نو لمونځ ولې کوي، د عاولې کوي، دا د حزب دموکراتیک خلق مثال یې چې راوړ دایې زما د پاره راوړ او که پخپله هم په همدې عقیدې ده؟ دا خو هسې د مړې ګیډې سودا وه، اصلي اندیښنه مې د نن شپې وه. ډیرور مجاهد خو د شاتریني د مرګ ګواښ راته بیان کړ. هغه هم ګرم نه و، د ډاکتر زړور په هدایت یې دا کار کاوه. هغه هم ګرم نه و، د بد پیره کمونست سره بد مذهبه مقاومت جوړیږي. هر څه مې چې کول یوې ساپې پاکې نتیجې ته نه رسیدم. لوی سوال د او چې د شاتریني سره څه وکړم؟ کله چې د سالنګ نه د راستنیدو په وخت کې په لاره کې شاتریني راته د مخابرې خبره وکړه، نو په رښتیا مې غوښتل چې د ډاکتر زړور په مشوره یې «فیصله» کړم. خو وروسته مې بیا بله شاترینه لیده. په اول کې خواخوږې وه. کله یې چې د تورکمار قوماندان نه د مخابرې خبره پټه کړه نو د احسان پوروړی یې هم شوم. بیا مې چې د دلیل پوښتنه وکړه او دې هسې بابیزه تیره کړه، نو د هغې ځوانمردي راته معلومه شوه. ورپسې چې مې د دې لمونځ ولید، د دې په کمونستۍ کې مې شک پیدا شو. اوس خبره تر دې ځایه ورسیده چې د مرګ نه د هغې د بچ کیدو د پلان په فکر کې وم. په درو ورځو کې دا دومره بدلون؟ دا اندیښنه راسره وه چې ودې شي چې زما قضاوت د دې د ښکلا او ښځیتوب د لاسه داسې اوښتی وي. ښایسته خونوه، زه هم د چاخبره زلمی وم او شیطاني حرکتونه زیات وو. په موټر کې به مې خدای خدای لرل چې راپورې ولګیږي. هغه شپه

چې په بستر کې یو ځای وو ما ویل چې ژوندی مې خوږلې وای. خو په دغو درو وْرځو کې چې به کله ما ورته نیغ د خریدارۍ په سترګه وکتل، دا به پوه شوه، مخ به یې سور شو او په دې یا بلې بهانې به یې زما پام بلې خواته واړاوه. بیا مې ویل چې کونډه ښځه ده، کابلۍ شوې ده که هر څو مره ښه وي، کمونستنه نه وي خو زما سره چې د علم او کابل نه مې دهقانۍ ته تیښته کړې وه نه جوړیږي. خو عجیبه داده چې داویره هم راسره وه چې ددې به خوښ نه شم. نه پوهیږم ولې مې یو ځلې له خولې دا لنډۍ ووتله «د تادګل په شان غړۍ ده * زما شړۍ ده ستا به کله خو ښه شینه. » ناڅا په مې پام شو چې یوازې نه یم.

شاترینې کټ کټ وخندل او راغله څنګ ته مې کښیناسته.

مازیګر هوا مخ په سړیدو وه. توري وریځې له غرونو راښکته شوې او ورسره پرخ پرخ باران راغی. دواړه موټر ته وختلو. باران زیاتیده، د سیند په مخ یې بوربوکۍ جوړولې. شاترینې چای دم کړ او دواړو ځانونه وریاندې تودول او بهر مو د باران ننداره کوله چې اوس یو نیم څپولی واوره هم ورسره ګډه وه.

ماسختن باران غلی شو او واوره په شرنګیدو شوه. شاترینه بستر ته وختله. له ځانه سره بنګیده، ما ویل د خپل مرګ ویر به کوي، خو چې غوږ مې ونیو کومه بدله یې زمزمه کوله. ما ته غوسه راغله، «بیا دې ږمګرې شروع کړه که څنګه؟ ښځاته خو به نه تخنیږې؟ » هغې په آرامه، خوږه لهجه وویل، «نه، هغه د شین خالۍ تکۍ رایاده شوه چې توره شپه

یې پکې یاده کړې وه چې خدای به یې رښا کړي. » یوه شیبه خاموشه وه. بیا یې پوښتنه وکړه، « ته څه وایې چې رښا یې به ګونډې راشي؟ » ما تعجب کاوه چې پرچمي ګوره او د پښتو ناره. په تمسخر مې وویل، « ستاپې د شین خالو سره څه؟ د بخت زمینې سندره کوه چې واسر بازه یاره، خیژه په مور چل باندې* بیا به دې او ده کمه سیوري د اوربل لاندې. » هغې کټ کټ وخندل، « ما تل فکر کاوه چې وایي، بیا به دې اوده کمه سترګو په زنبل باندې، لکه هندي فلمونه چې یو لوی بوت وي او هلک د بوت په سترګو کې ولاړ وي، اوښکې یې بهیږي او د غم بدلې وایي. بیا مې ویل دا به د زلفو زنبل وي. خواره کي سرباز به، لکه ماشوم د زلفو په ورونې کې تاو وي، سر او پښې به یې بهر وتلې وي او زور به وهي. » ما ته هم خندا راغله، « ویده شه، نه ګورې چې نن شپه د ږیر ور سره ملاقات لرم، خدا زده چې څه به پیښ شي؟ » هغې په ساده انداز کې وویل، « د همدې کار د پاره راغلې وې، اوس ولې تکنې یې؟ » ما وویل، « خبره دومره آسانه نه ده، ویده شه. »

زما په فکر کې د ارزښتونو مقابله روانه وه. ږیر ورته یې ورکړه، مه یې ورکوه. آسانه خو دا وه چې وسلې او نجلۍ ږیر ور ته وسپارم. د ملي مقاومت د وړاندې به زما مسئوولیت پوره شوی وي، مګر د خدای په حضور کې څنګه؟ دا به وایم چې بارِ الاها، ما پرچمي مرګ ته ورکړه، زما لاسونه سره نه دي، ما یې په مرۍ چاړه نه ده راښکلې. د اسلام او کفر، د مستضعف او تیري ګر مقابله وه او ما د حق لاره ونیوله. داخو

هغه استدلال و چې سړی یې د یوه مسلمان قاضي په وړاندې کوي. آیاد خدای او خپل وجدان په حضور کې دا استدلال ما تبرئه کولی شي؟

په همدې کې د شپې دري بجې شوې. بهر د واورو یوه نری دوړه په مځکه پرته وه. موټر مې چالان کړ، شاترینه مې راویښه کړه، د سیند له غاړې مخ په هسکه هوټل ته روان شوم. اته نه کچرې د هوټل مخې ته ولاړې وې. د موټر د آواز په اوریدو سره پنځه بډیرې راووتلې. د تولو په لاسونو کې لالټینونه وو. مشر بډیر ور موټر ته را ووخوت. شاترینې ته یې اشاره وکړه، «سیا سره دې لاړه شی هوټل ته.» شاترینې ترور ما ته وکتل. ما په موسکا ورته وویل، «ته ځه هوټل ته چې دواورو نه پناه شې، مور دلته یو څو خبرې لرو.» هغه چې ښکته کیده، په مایوسی یې ما ته وکتل، خو ما ورته و موسل. بډیر ورو خپل لالټینونه ورته جګ کول، لکه مال چې اخلي، تولو ورته ځیر ځیر کتل. بیا نو دوه ورسره هوټل ته په بدرګه لاړل.

زما سړي وویل، «بسم الله» ده راته لالټین نیولی و او ما په ځتېک او انبور د سیټونو سر پوښونه خلاص کړل. دوه نور بډیر ور هم راغلل او د وسلو په لیدو یې وویل، «او هو، دا خولا په ګریسو لړلې دي. ایله په ایله چې نوې وسله راغله.» بیا یې نو یوه یوه وچتوله، تبصرې یې پرې کولې او، لکه د جنازې کټ په احتیاط یې یو بل ته تیرولې. دوه نور چې بهرو و، هغوی وسلې په بوجیو کې نغښتلې او په کچرو یې بارولې. ما هیڅکله داسې لویې کچرې نه وې لیدلې، دا به رښتیا وه چې د امریکانه

يې راوستې وې. ډېره وسله به وه، څکه پوره دوه ساعته دوی په ښکته کولو او بارولو بوخت وو. په آخر کې ټول کوز شول او بارونه يې معاينه او بيا سره راټينګ کړل. زما سړی راوخوت، «نقشه چېرته ده؟» زه بهر ووتلم. د ټول باکس نه مې يوه زړه بوجۍ راوچته کړه، په هغې کې توره پلاستيکی کڅوړه وه، هغه مې ورکړه.

ږير ور وويل، «خير ويسې. اوس نو ستا کار خلاص شو، مونږ روانيږو.» ما وويل، «نه، يو کار مې پاتې دی. د هغې ښځې سره څه کوئ؟» ده وويل، «بس نور يې مونږ ته پرېږده.» ما وويل، «داسې نه کوم. بايد ما ته خط راکړئ چې هغه وژنئ.» ږيره ور کټ کټ وخندل او بيا يې خپلو ملګرو ته امر وکړ، «داسړی په مونږ بدګمانه دی، او ګرم به هم نه وي. لاړشئ، سيا سره راولئ چې دده په مخ کې يې دوزخ ته روانه کړو.» ما وويل، «بدګمانه نه يم خو تاسو ټول مجردان يئ، ښځه هم پرچمۍ مکاره ده، ويريږم چې ستاسو زړه ورباندې ونه سوځيږي او په نن او سبا کې درنه و نه تښتي. بيا به زمونږ او ستاسو کړې خواري هسې درمسال ته ختمې کول شي.» ږير ور وويل، «خط هم دز کوم او لوړه هم درسره کوم چې بله شپه به رانه تيره نه کړي. نور څه وايې؟»

ما وويل، «سمه ده. زه د ښځې سره يو څو خبرې لرم، يو څه اسرار دي چې هغه به په نيم ساعت کې ورنه واخلم. بيا به يې تاسو ته وسپارم، خو البته خط به راکوئ.» ږير ور تېکني و. «د سهار رڼا هم دغه ده را روانه ده، تر څو ته اقرار اخلې نيمه ورځ به تيره وي.» ما وويل، «نه نيم

ساعت غواړم. که دا کمونسته ده، زه به یې هم خوښ شم.» امر یې وکړ چې سیا سره راولي. او بیا یې په کرار غږ ما ته وویل، «ډاکټر زړور چې په سالنګ کې امر دریاندې وکړ، ولې دې هما غلته فیصله نه کړه؟» ما وویل، «دوست ته حال وایه، دښمن ته لافې وهه، ما په عمر کې بنیادم نه دی وژلی. موږ ډاکټرانو خو د یوناني حکیم ابیغور قسم خوړلی چې زنده سر به نه وژنو.» ډیر ور وویل، «نو په دوشي کې دې ولې نه پرېښوده؟» ما وویل، «دومره کم عقل هم نه یم. هلته یو منصبدار تیار همدې ته ناست و چې دا ټول حال ورته ووایي. بیا به نه زه وای، نه به ته وای او نه به وسله وای.» ډیر ورو شاترینه راوستله او د لالټینونو سره چارچاپیره ورنه، لکه پتنګان تاویدل. موټر مې چالان کړ او په بیړه روان شوو. شاترینې رانه پوښتنه وکړه، «دا څوک وو چې نژدې یې په سترګو خوړلې وم؟» ما هیڅ ونه ویل او بس پښه مې په اکسلیټر ټینګه کړې وه. د خړ سیند په سر یو پول سیغان ته اوښتی و. په هغې تیر شوو او ټوله سودا مې دا وه چې د څان او ډیره ور ترمینځ، څومره چې کیدای شي فاصله زیاته کړم. شاترینه هم لکه چې پوه شوې وي، غلې پاتې شوه. کچه غرمه مې د سیند په غاړه موټر ودراوه. د موټر انتن مې فعال کړ، د دیوال نه مې د مخابرې ماشین را وایسته شاترینې ویل چې «خیر زه سیند ته کوزیږم.» ما وویل، «ما ته فرق نه کوي.» پس د څو کو ششونو نه د ډاکټر زړور شفر راغی.

«چیرته یې؟»

« د دو آب نه بهر. »

« تسلیم دې کړل ؟ »

« هو »

« وسله ؟ »

« هو »

« نقشه ؟ »

« هو »

« خیر ویسې. ښځه دې فیصله کړه ؟ »

« نه »

« زموږ نفر ته دې وسپارله ؟ »

« نه »

« کله یې فیصله کوې ؟ »

« نه یې فیصله کوم »

« پوه نشوم. »

« نه یې وژنم. چا ته یې هم نه ورکوم. »

« د مرکز امر دی. »

« مرکز ته وایه چې رنګ دې ورک شه. »

« دا نشي کیدای. چې ژوندۍ وي، ټول پلان خرابیږي. »

« نه خرابیږي. »

« امر دی. تا تعهد کړی دی. »

«ما خپل تعهد پوره کړ. نور تاسو پوه شئ کار مو.»

«تو ته زموږ سره نه يې؟»

«خواخوږي لرم خو نور د رکې نه يم.»

«د تاسف ځای دی.»

«هو»

«پوهيږې چې هغه به ونه گتي، خپل سر به هم بای کړې؟»

«هو»

«پوهيږې د چا د لاسه؟»

«نه، فرق هم نه کوي.»

«که زموږ خلکو هر چير ته وليدې...»

«ته ورک شې مقاومت دې ورک شه.»

«د تير خدمت نه دې مننه»

«ته ورک شې، مننه دې ورکه شه، خدای پامان»

د مخابرې د ماشين سيمونه مې وشلول، د بهر نه مې آنتن را اخلاص کړ او بيا مې نو شاترينه د لاس نه نيولې سيند ته کوزه کړه. د سيند په غاړه مې ماشين او سيمونه د سره تاو کړل او رسامی د سيغان د سيند مينځ ته اړتاو کړل. بيا نو لاس په لاس موټر ته ستانه شوو او د سيغان لار مو ونيوله.

په لار کې شاترينې وويل، «ښه خبره ده، ولې دې د مخابرې په وخت کې دومره اعصاب خراب وو؟» ما وويل، «کاشکې مې د واورې

نه نه وي راایستلې. » نور تر سیغانه پورې دواړه چوپ وو.

نهم څپرکی

زما د پلار دوست، پیر علی، نیم تاجک و، نیم هزاره. په اصل کې د هزاره زوزات له دوشي نه پیل کیږي، په تاله برفک، دو آب، بامیانو ته تیریږي. پخپله دوشی ګډو له دی. د سیند یوې غاړې ته هزاره، بلې ته چې او غان دوشي یې بولي، پښتانه. سیغان ته ښایی د سیند د لاسه هزاره ګی سمه نه ده رسیدلې او د پیړیو په اوږدو کې یې ګډو له نسل جوړ کړی. په کابل کې چې هزاره د پښتنو یا تاجکو سره یو ځای شي، نو تاجکان یې هزاره ګډی بولی، نیم هزاره نیم غیر هزاره. زما د پلار دوست، پیر علی هم ګډی و. پوزه لوړه خوسترګې با دامی، مخ هډوکن، لکه متساوی الساقین مثلث چې سر په څیړی ودروې، څو تاره ږیره ورنه ځنګیده.

د پیرعلی کلي ته د شین تاغي رسیدلو هماغسې انګازه جوړه کړه، لکه په خان آباد کې یې چې جوړه کړې وه. تول ترینه چاپیروو او هلکانو یې څنګ ته منډې وهلې. موټر مې د پیر علي د کور مخې ته چې د آسونو د اوړي ځای وو او میخونه یې لاښکاریدل، ودراوه. شاترینه سرای ته لاړه او زه د پیر علي سره قوشخانې ته شوم. پیر علی چې ناروغ او زهیر ښکاریده، زما د پلار د مړینې فاتحه یې راکړه او بیا نو مرکه وه. د شپې ښه قروتی راغله. دا د کړو، یو بهتر شکل دی. کورت تاوده کړي، په کاسه کې توده ډوډۍ وړه کړي، کورت پرې واچوي او بیا پریمانه غوړ

چې پیاز پکې سره شوي وي پرې راتوی کړي چې ځزایې خیژي. پس د ډوډۍ مرکه شروع شوه. زما زړه د چاودنې تر حده ډک او پیر علی زما د پلار او ټولې کورنۍ قدیمي او فادار دوست او هوښیار سړی و. هر کال به په مني کې په لري کې لم یا موغوړی چې د پسونو د لمبه پوستکي کې به ځای شوي وو او چاري پسونه د ده له لوري راتلل. زما اول جنګی زرک هم همده رااستولی و. د موټر درواجیدو نه پخوا به ده هر کال په مني کې په آس په څو ورځو کې زموږ ځای ته سفر کاوه.

تر نیمې شپې مې ورته کیسه وکړه. ده هم په ډیر دقت اوریده او کله به چې دده زوی نور چای او دشلمه راوړه او کیسه به غوڅه شوه بیا به ده ویل، ښه، نور څنګه شو؟»

په بله ورځ یې ترکاڼ راوغوښت چې د موټر د سیټونو له لاندې صندوقونه راوباسي، بیرته سرویس ورنه جوړ کړي. په دې باندې څلور ورځې تیرې شوې. د ماښوم متوب په وخت کې به چې پیر علی زموږ کور ته راغی نو د شپې به یې بوستان، ګلستان راته په خپل مخصوص هزاره-ګی وزم لوسته. اول به یې څو ځلې غاړه تاز کړه او بیا به یې یو لاس غوږ ته کړ او یو داوږده «ایییییی» ناره به یې وایسته او بیا به یې نو شروع وکړه، «یکی دیدم از عرصه یی رود بار* که پیش آمدم بر پلنګې سوار. (چو نان) چنان هول از انحال بر من (نیشست) نشنست* که ترسیدنم پای رفتن (بی بست) ببست.» ما ته د جزبوت او رقوم حساب همده ښودلی و «دح کدین دادح کدین ددو....» چې هر توری یې یو ابجد

عدد و او ضرب او جمع يې په اسانه قافيه لرونکې طريقې سره ښوده.

پير علي هم د روسانو او کمونستانو خبرې کولې او نور معلومات يې نه لرل فقط هماغه انديښنه ورسره وه چې په سهي مرداره د خوگ غوښه په زوره خوري او مشران مسکو ته بيايي. ما تعجب وکړ چې د روسانو او کمونستانو تبليغات څومره قوي وو او زموږ مجاهدينو ټول ټال د خوگ د غوښې او مسکو ته د بيولو تبليغ زده و.

په وروستۍ شپه يې راته وويل، «ته هم جره يې، ځوان يې، څه وايې چې دغه ښځه در ته همدلته نکاح کړو؟ ملا به راوغواړم، بې غږ او غوږه به نکاح وتړي. دوه کوټې به درکړم. موټر ته به دې موټروان ونيسم چې د دو آب او دې ځاى ترمينځ يې وچلوي. چې پسرلى شي، بيا به خداى لوى دى، دا ډېر که هم تيره وي، بدر به کابل ته لاړ شې.» ما وويل، «دا ښځه مې کله کوي. زه اطرافي، دا کابلۍ.» ده وخندل، «ته خو ښه پوهيږې چې ټولې ښځې د لالانې دي. زما ښځگله وو ترې پوښتنه کړې. نجلۍ راضي ده خو ويريږي چې ته به يې ونه کړې.» ما وخندل، «کاکا دومره راته وگوره چې يو ځلې يې کابل ته ورسوم. بيا به يې مور او پلار ته جرگه ورولېږم او په ډرنگ و درونگ به يې واده کړم.»

په هغه ورځ چې روانيدو، موټر يې داسې راته رنگ کړى و چې د نورو سرويسونو نه يې فرق نه کيده، طاؤسونه، گلان او کوترې او زمرې يې د ننه په ديوالونو باندې کښلې وو، گويا د سيغان د هنر ټوله پانگه وربانديې لگيدلې وه. زړه مې وربانديې وسوځيد پوښتنه مې ورنه وکړه،

شین تاغیه، ته به وای په آلمان کې مې اوراخیستی وای، خو چې دې لیونی ملک ته مه وای راغلی.

څه مې نه لرل چې د دې مهربان سړي د میلمه پالنې پور مې پرې کړی وای. د موټر نه مې د لنډو څپو ګروندیک رادیو وښکله، د یو درځن بالټیو سره مې د پیر علي زوی ته ورکړه. ما لا موټر چالان کړی نه و چې هغه رادیو لګولې وه او تاجکي پروګرام یې پرې اوریده. چې شاترینه راوتله یوه لویه ورا ورپسې وه. شاترینه هم د هغوی په شان وه، ګل سیب ټکری، د ګلدار سره چیټ کمیس او د شنه الوان پرتوګ. د نورو په شان یې پلونیم کنبونیولی و. پیر علي پخپله موټر ته راوخوت او لویه ټوکری یې په سیټ کې کیښوده، بیا یې غیږ کې ونیولم او زما مخ یې ټول په اوښکو لوند کړ. آخری خبره یې داوه «بیا به په قیامت کې دیدن وکړو.»

دوآب ته په رسیدو مې موټر ته لته ورکړه چې بیا په ړیر وروانه ووړم که څه هم چې پوهیدم هغوی به د غوربند او سیاه ګرد ترمینځ لار کوي. تر څو دوشي ته رسیدو څو څو ځلې د سیند نه اوښتو. کله به د رنځو ډیرخواته راغلو او کله د ځړو. د رنځو اوبو خواته مو د غرمې ډوډۍ وخوړه. په ټوکری کې پریمانه سره کړی زرکان، بوسراقې (خجورې)، په وړین دسترخوان کې یوه دلۍ ګرده کې ډوډۍ او په کځوړه کې پریمانه پوڅه وه. د بلولې رنې اوبه لا د خړو سره ګډې شوې نه وې. د الرحمن د سورې آیت را په یاد شو: مرج البحرین یلتقین. بینهما بر زخ لا یبغین.

شاترینې اسرار آمیزه موسکا وکړه، «ستا دا خبره رښتیا و نه ختله چې

يوه کاچوغه خاوره د ټول ګيلاس او په خړوي.» ما وويل، «دا خو ستا خبره وه!» خو هغې په ړه سترګې وويل، «د هر چا چپ وه، غلطه وه.»

هما غلته موشپه وکړه. پلان دا و چې د دوشي نه د شپې په تاريکه کې تير پړو چې بيا راته سپي ولاړ نه وي. داخلې نورست او شرم ته حاجت نه و، دواړه غاړې غجي په بستر کې پريوتو تر ډيره وخته مو د ورکتوب خبرې کولې، هسې بې معنی خوږې خبرې. شاترينې په يوه واده کې د کومې ښځې د بنګړو د پټولو کيسه کوله او د اول ځل خواستګارۍ کيسه يې کوله چې ځنګه يې د دې صفتونه اوريدلي وو او اوس په جرګه راغلې وې. دا په باغ کې پټه شوې وه. د لالانې بيا باغ ته راوتلې وې چې سيل وکړي. هلته يې دا ليدلې وه چې په يوې ونې ختلې او توتان يې خوړل. خواستګارانو د دې د مور نه پوښتنه کړې وه چې دا بيزوګۍ څوک ده؟ هغې ځواب ورکړی و، چې بيزو نه ده، د کلي يوه ليونۍ يتيمه ده چې تل د خلکو په باغونو ګرځي او په ونو کې شپې تيروي. ما ورته د خپل مور او پلار او سفرونو او شين تاغيې کيسې وکړې او ترڅو سپيدې چاودې مور يو بل ته ځانونه وربيژندلي وو.

په بله ورځ ترڅو دوشي ته رسيدو تياره وه او همدا سې نيغ په سالنګ وروختو. په خنجانو کې مو په هوټل کې چې د ګرځندوی دی، شپه وکړه او بيا د موټرو د نورو کاروانونو سره مخ په تونل ور روان شوو. مځکه توره وه خو د سرک په غاړو لاهم واورو ديوالونه جوړ کړي وو.

ما په ډير دقت چې شاترينه وارخطا نشي وويل، «زه فکر نه کوم

چې زمونږ یار منصبدار دې مونږ هیر کړي یو. زه د دغسې خلکو په روحیې پوهیږم. دا داسې سپي دي چې پټه خوله اچوي او تا چې سپک کړ اوس یې په زړه کې غوټه هم پیدا شوې ده.» هغې وخندل، «وایي هر شی چې دوه شي نو درې کیږي.»

په لار کې هر ځای عمومي تلاشي وې، خو د سالنګ د تونل نه کابل پلو د اوښتو سره، د سرویسو نو لام ولاړو. شاترینې راو ښود، «هوغه دی زمونږ پټ خولی سپی.» هر موټر ته یې کتل چې مونږ ته راورسیدنو تندی یې ورین شو، راوخوت، «د جلي خوی د مرغاوی دی* د ګودر غاړه ورته نیسه رابه شینه.» ما ته یې نه کتل، یو خط یې د جیب نه راوایست او شاترینې ته یې ورکړ او بیا یې څو عسکرو ته چې کوز ولاړوو غږ کړ. هغوی د سیخانو او تبرونو سره راوختل. د سیټونو د سر تختې یې په تبرونو ماتې کړې او حتی د غولي تختې یې هم یو څه راوایستې. ما ورته کتل او د شین تاغي په حال ژړا راتله. بیا یې په سیخانو دیوالونه سوري کړه او هغه ښکلې منظرې چې د سیغانډ هنرمونې وې، هغه یې تولې ابته کړې. بیانو تول د موټر بام ته وختل او د اوبو او ګازو د ټانکي پسې یی تبرونه خلاص کړي وو. ما ورغږ کړ، «قوماندان صاحب، پام چې څوک سګرټ و نه لګوي چې کیله ګي ته به دې اړتاو کړي.» د ډاره یې ټانکي سوري نه کړې. را ښکته شو، موټر ته راوخوت، په اول ځل یې زه مخاطب کړم، « موټر دې نوی رنګ کړی دی!» شاترینې زه ځواب ته پرې نښودلم، « هغه شی چه ور

پسې ګرځيدې پيدا دې کړ ؟ » منصبدار زما نه پوښتنه وکړه ، « د دوشي نه کوم پلو ترې تم شوې ؟ » شاترينې بيا ځان شريک کړ ، « ملګرې قوماندان ، زما ځواب را کړه ، چې ورپسې ګرځيدې ، پيدا دې کړ ؟ » قوماندان بيا لکه ځيلي ماشوم مقاومت وکړ ، « ملګرې ترينا ، هغه خط ولوله او عمل پرې وکړه . » شاترينې وويل ، « خط ماته ليکل شوی او په تا پورې اړه نه لري ، زما سوال ته ځواب راکړه . » په قوماندان بيا د ماتې خولې راماتې شوې ، « نه ، څه شی خو نه وخو... » شاترينې پرې برچ وهل ، « خو ، خو معنی نه لري ، دا به ليکلي راکوې چې موټر مې مات کړ ، تلاشي مې کړ ، څه شی مې پيدا نه کړل . بيا زه دا په کابل کې مقاماتو ته ښيم . » قوماندان د مقاومت تا بيا نيوله خودې وويل ، « ملګرې قوماندان ، ته ښه سړی يې ، انقلابي روحيه لرې ، اوس دې چې وظيفه ختمه کړه نو همدا را ته ليکلي راکړه او بس نور نو کاميابه اوسې . » قوماندان له جيبه يوه کتابچه وايستله ، يوه پاڼه يې ترې وشکوله او يو څو کرښې يې پکې وليکلې ، شاترينې ته يې ورکړه او پخپله په بيړه کوز شو او د چالانو سرويسونو د ډېزلو په لوګي کې ورک شو .

په جبل سراج کې هم تفتيش و خو د پشکي عسکرو ، منصبدار په يوه نظر معاينه ختمه کړه او ما ته يې کړه ، « خليفه ، دا موټر خودې شوکې پوکې دی ، غلو خو به شکولی نه يې ؟ » ما وويل ، « نه تفتيشانو وشکولم . » منصبدار سروښوراوه او وې ويل ، « ياربه ، د انقلاب په نامه

څه کاني رواني دي، ځئ له خيره. ».

تره غوني ماښام کابل ته واوښتو. هم خوشاله وم چې د دې اوږده بدخوب نه په خير راويښ شوم او هم خپه وم چې له شاترينې بيليږم. د دې کور د خير خانې په اوله برخه کې د هندوانو د کورونو په سيمه کې و. د کور نه بهر مې موټر ودراوه. دې وويل، « راځه همدلته شپه وکړه، ناوخته دی، چير ته به کور په کور ګرځې؟ » ماسر وښوراوه، « زما او ستا لارې همدلته بيليږي. » هغې وويل، « حتمي نه ده. ما درته اوږده پلانونه جوړ کړي، کله دې داسې پرېږدم. » ما په ټوکه واړوله، « زما وزرې سوځيدلې دي، نور په کابل کې الوتی نشم. » بيا مې خبره احساساتي کيدو ته پرې نه ښوده« رښتيا په هغه خط کې چې قوماندان درکړ څه پيغام و ؟ » هغې وموسل، خط يې له جيبه وايسته، « پخپله يې ولوله » په هغې کې ليکلي وو: « رفيق ترينا ، به رياست چهار خاد بيائيد ». ماوويل، « خاد درنه څه غواړی؟ » هغې په خندا وويل، «زموږ يار به ورته خدازده څه جاسوسي کړې وي. دهمدې د پاره مې ورنه خط واخيست چې ستا په موټر کې هيڅ هم نه و. » ماوويل، « شاترينې، ته چې ورغلې، ټول حال ورته ووايه او که نه نو ستاد سر خطر دی. » هغه رانژدې شوه او په رسيدلې ږيږې مې يې لاس تير کړ، « زه دومره نامرده درته ښکاره شوم؟ نورده مې مه شرموه. » بيا يې وخندل، « ته به څنګه ځان خلاصوی؟ » ماوويل « مقصد مې دا وچې زما غم مه کوه، زه په کابل کې نه پاتې کيږم. همدا نن شپه جلال آباد ته روانيږم او تر څو ته خادته

رسیږي زه به په پیښور کې ناست یم » هغې په تعجب وویل، « نو ماچاته پرېږدې؟ » زما سره ځواب نه و. نه دا کوزیده او نه زما زړه کیده چې کوزه شي. تیر ماسختن مې ایله په الله په دلاسا قانع کړه.

پخوا تر کوزیدو یې اول په دواړه مخه چپ کړم او بیا یې شونډې او وړه شیبه زما په شونډو کوشیر کړې.

لسم څپرکی

د جلال آباد په ټوله لاره مې زړه ژړغونی و. په بله ورځ په رښتیا هم د پیښور په کوز تاکال کې وم.

د هغې ورځې نه دوه کاله تیریږي. د بدو ورځو یار شین تاغي نه مې سم صفا فلاینګ کوچ جوړ کړ او بیرته مې آبی او سپینې لیکې ورکړې. د قوماندان د غوبل نښې مې په خپل لاس ترې پاکې کړې او بادې مې ورته بیرته نوې نوزې کړه. خو د واړه پوهیدو چې د زړه ستنې موماتې دي. د پیښور او سوات ترمنځ یې ګرځوم او چې په پیچو مې خیژو نو دواړه زګیروي کوو.

هره هفته یو ځلې د شین تاغي سره لکه ستن خوړلی په اسلام آباد او د پیښور په حیات آباد کې چې د رټل شوو افغانانو ځایونه دي کوڅه په کوڅه ګرځم او په تبجن انتظار خپله ورکه لټوم.

PROPERTY OF ACKU 7894

« ۲ »

لومړی څپرکی

زما د پلار دېنو سره جوړه وه. رسیدلې ونې به یې په ځیله کې له بیخه وښکلې او د باغ د یوه سر نه به یې بل ته یووړلې او هماالته به یې کښینولې. ونې خوارد کې به په ځان نه وې خبرې، دژمی په خوب به ویدې وې. چې پسرلی ته ویښې شوې ریښو به یې رد او رووډ ورک کړی و چې کوم پلو وغځیږی. په هغه لور چې پخوا ورتلی اوس یې تیږو لار ډه بنده کړې وه. داوبو او خاورې خوند بل ډول و او څو نور کالونه په کار وو چې ریښې لارې ګودرې پیدا کړي. څانګې به یې هم تروړې وې. دلر وړانګې چې پخوا به ددوی ورته مخ و اوس په بلې زاویې او په بلې څانګې، پریوتې. یوه څانګه چې پخوا دنورو نه دنګه وه او دنورو څانګو حق یې خوړ اوس به سیورې ته وه او نوره به نه لوییده.

پلار مې ویل چې داسې شي نو ونه چینجي نه کوي. پخواني چینجي همالته سر بداله پاتې شي چې یره هغه دخوړو ریښو ونه څه شوه؟ ددې دپاره چې ونه راویښه نشي اوبه به یې ور باندې سپرې کړې، شپې به اوبه کنګل شوې او که به ونه دبیځایه کیدو په تکانونو نیمه ویښه شوې وه نو بیرته به کرخته شوه.

زه چې پیښور ته رامهاجر شوم همداسې ونو ته ورته وم. هر څه پردي وو حتی د ملا آذان. په وطن کې چې دلر بر کلو نه راته مور یې ملا پیژانده او دغږ دلریوالي او نژدیوالي سره زموږ غوږونه روږدي وو. که کوم غږ به داندازې نه زیات په زوره و نو حیران به شوو چې داخو دپلانکي کلي ملا دی نو اوس ولې رانژدې شوی. همداسې به هم وه. ډیر کله به دلر کلی ملا دبر کلی امامتی ونیوله ځکه چې هغه بل ورته لږه غله ور کوله او دې به ور باندې داوجګ کړ. نور علتونه هم وو. ملا خو هم پرښته نه، په یوه هلک لاس تیر کړی، په یوې نجلۍ سترګې سرې کړې.

معمولاً دغه پیښې په دوو وختو کې پیښیدې. یوچه به هلکانو او نجونو په جومات کې سبق وایه او بل به چې ښځګلې دتاویزونو دپاره ورغلې.

خو په پیښور کې دملا آذان لوډسپیکرونو کې تول په یوه اندازه لګیږي. تول غږونه داسې نا آشنا لګیږي، لکه دمصري موذن نه یې چې خراب ثبت کړی وي. دسهار په دې خړه کې یوازینی آشنا غږ دچرګ دی چې هغه سیاسي سرحد او کلچر نه پیژني، بلکه هیڅ کلچر نه لري، چې

خدای یې په ختېه کې څه اخښلې هماغه را وباسي. دکچه ګړی دکمپ نه بهر دپاخه سړک دپاسه یونیم دګاډیو دډنګرو اسونو دنعل کړو پوندو کړپ کړوپ شروع دی. دآذانونو لړی چې خلاصه شوه نور نو چوپه چوپیاوه. دلمانځه وار به وروسته راځی او ورسره به دسحر خیزو دتوخي غړونه او ښکالو هم کمپ ته ورسیږي. زه هم دوطن دخیالونو سره په نا آشنا وطن کې له خوبه پاڅیدم. دبوړه دنهر په خړو اوبو کې مې اودس تازه کړ. هغه سړی چې هره ورځ مې لیده چې څادر یې دځانه چاپیر کړی دپله په دیوال به دکونګ په شان په دوو پښو ناست و، نن هم هماغلته و. که رښتیا وایم دجومات نه ویریدم ځکه پیښوریان مې دسپین جومات نه بهر په لمانځه لیدلی وو چې لاسونه یې دښځو په دود دسینې په سر نیولې. بې هغې یو څه شرمیندوکی هم یم او ویره هم را سره وه، نو خیمې ته راغلم او دهغې اودخپل موټر، شین ټاغي، ترمینځ مې په شګه لمونځ وکړ. ترڅو زما کلینډر، منانی رارسیده ما سبناری کړی و. بیا مې منانی پریښود چې موټر دسیند په غاړه پریمنځي، زه دحیات آباد په ګشت ووتم چې وطنداران وګورم او دښا ترینې پټه ولګوم. دریم کال را دبره کیده چې ما په پیښور کې کله په دې او کله په هغې پام غلطاوه او هیچایې احوال نشو راکولی. زړه مې ورپسې مینښ مینښ و. هغې ځوانیمرګې هم، لکه چې هیر کړی وم. حیات آباد دکابل پوهنتون داستادانو او سکربیستانو ځاله هم و. داهغه افغانان دي چې دمجاهدینو دمشرانو په نزد ددوی دسکربیست راکتونو دوږولو نه پس

مهاجر شوی وو، د پاکستان د مهاجرو کمشنري راشن نه ور کوي او د مجاهدینو تنظیمونه ورته گواښیږي. په دې ډله کې ما یو شمیر استادان پیژندل او یو، د ډاکتر زړور د کمونست ضد پټې شبکې غړی هم و. اوس هغه شبکه ډېره وړه وه، څه غړي یې پاکستان ته راواښتي وو او څه لا په کابل کې په سورو ننوتلي وو، څو تنو لا توبې ایستلې وې او د ببرک په حکومت کې داخل شوي وو. پخپله ډاکتر زړور بندي و. عجیبه داده چې د شبکې فراري غړي چې اوس په حیات آباد کې وو، لا یې هم له ډاکتر زړور سره تماس درلود او که به ماته کوم پیغام و رارساوه به یې. البته پیغام په شفر و او دد به یې هغه برخې راته ترجمه کولې چې زما پورې به یې اړه درلوده. په یوه داسې پیغام کې ډاکتر زړور ویلي وو چې « تیر به هیر کړو، ته خو رانه پښتور ته والوتې، خو ما هم وړی شړی نه کړه. » په بل پیغام کې یې د تحقیقاتو کیسې کولې چې څه قسم سزا گانې ور کول کیدې. په نوي پیغام کې یې د یوې پیغلې روسې مستنطقې کیسه کوله چې، روانه پښتو وایي. بیانو څو میاشتې د ډاکتر زړور پیغام رانغی. چې راغی نو بد زیری و، لکه چې همدې روسۍ ترې اعتراف اخیستی و. په دابل پیغام کې راغلي وو چې دده پخپل جرم اعتراف کړی دی، زما په گډون د ټولو نومونه یې ور کړي دي او اوس د خپلې سزا په انتظار کې دی. د پیغام په آخر کې یوه نوې خبره وه او هغه دا چې روسۍ پیغله ډیره د غرب د ژوند پوښتنه کوي او داسې ښکاري چې دامریکا سره نژدیکت غواړي.

دوهم څپرکی

پيښور راته د دروغو ښار ښکاره شو. آذانونه يې هم زما په نظر تظاهر وو او جوماتونه يې هم نمايشي وو. د جمعې په ورځ به له هرې خوا د ګيډړانو د شور ماشوږ په شان په لوډ سپيکرونو کې د بلاغت سيالۍ کيدې. په داسې يوه ښار کې نو زما ساه بنديده. دوطن نه هم ياخبر نه راته او يا بد خبر راته. شاترينه لا درکه وه. بس نو شين تاغي ته مې پناه ويوړه. د سوات په لين کې مې چلاوه.

څوکۍ مې ورته نوې کړې وې، مينځ يې تک سور، ديوالونه او ستونه ټول د سره پلاستيک، د ستونو ترمينځ ځای مې ارت پريښې و او که څه هم چې باډي ميکر او نورو موټروانانو راته ويل چې که ډيرې سپرلۍ غواړې نو ستونه سره جوخت کړه، خو زه دلويو غرو کجير وم او تنګ ځای د تنګ قبر غوندې راته ښکاريده او د خپل ملګري، شين تاغي بار مې هم نه درناوه. که سپرليو به د خدای وسې راباندې وکړې منانې کلينډر به په لار د غرو نه په رارغړيدونکو اوبو يووار په تګ او بيا په راتګ د موټر د ننه او بهر، تر ارابو پورې وينځل او سپرلۍ هم را سره عادت شوې وې. د نسوارو توکنې او د سګرټو ايره تونونه مې هر ځای تينګ کړي وو او پخوا تر روانيدو مې په سپرليو شرط ايښې و او د هر سيټ په ديوال هم ليکل شوي وو چې خپل سيټ به هماغسې ستره پريږدي چې دوی ته مې ور کړی. يو څه ناغيړي او زړه بداوی په اولو څو

پیرو کې راغی خومنانی دباچاخان نه په ونه جګ او دانځري غل نه په اوږو کې پلن و. په چوپه خوله دسپرلیو سترګې تــرې سوځیــدې. دشین ټاغي کرایه نظر فلاینګ کوچونو ته زیاته وه او په اول کې خلک نه پرې ماتیدل، څو ځلي خومې نیمه تش پیرې کولې خوبیا خلک، په تیره عصري ځوانان رامات شول، هغه سوټ والا پیښوریان چې دسوات هواخوری ته به تلل اویا پخپله دسوات ځایی شاه زلمیان. دمهاجرو افغانانو ښځې او نارینه هم پکې وو چې دهغوی بیا بله نیشه وه. په تیره چې زه به یې افغان ولیدم. یوه ورځ یو پنجابی دلکړې سره کوږ ووږ پاس موټر ته را وخوت، څو نور لنګ والا هم ورپسې وو او سیټ جي سیټ جي یی ورته ویل. ټولو په پان شخوندونه وهل. په لاره کې سیټ جي پان دموټر په غولي توکړل، ماخوونه لید، مګر منانی پرې راغی او کش و کړپ یې جوړ کړ. ماموټر څنګ ته کړ او ومې دراوه چې څه شور دی. منانی ورته ټینګ و چې داتوکانې به په خپلو جامو وچوې. دسیټ بریڅو سرونه ښورول او په ښاری پښتو یې ویل، داسې سې وې خان (څه څه وایې) ، داکې برابابو دي، زر معافی به واخلې، خو منانی ورته ویل، « زه نور نه پوهیږم، بس دا بامبړ به یې پاکوي » یو بریڅی راپاڅید چې جنګ غلی کړي او خپل خیرن دسمال یې راوایست چې هغه ځای پاک کړي، خومنانی دځټ نه نیولی، بیرته پخپل سیټ کښیناوه، «نه همداتور کونی به یې پاکوي» سیټ په غوسه شو او وې ویل « کې پاک نه کوم، نو ته سې کوې؟ » منانی ورغی او هغه یې هم دځټ نه نیولی

د توکانی په سرسر په سجده کړ، « داسې کوم. » سیټ چې وکتل بې هغې
هم وریاندې پروت یې نو راځه پاک یې کړه، نویې په دسمال هغه وچ کړ
اوبیا غلی خپل سیټ ته ورغی. ماموټر چالان کړ خو دهیندارې نه مې
نندا ره کوله. سیټ جې، لکه د ماشوم دلاسه چې پتاسه واخلې، ژړه غونې
دځان سره ایشیده او لاسونه یې لر او بر ارتول. بریڅو یې ځانونه ناګاره
اچولي وو چې ګویا موږ هیڅ په دې حال نه یې لیدلی. دهغوی شاته یو
دوه خط وبریت ځوانان ناست وو او یو دبل سره موسیدل. په پیښبور کې
چې سپرلی په اډه کې کوزې شوې، سیټ په بیړه دبریڅو سره ورک شو،
پښتانه زلمیان چې کوزیدل، نو منانی یې په شا وټپاوه او په کرار غږ یې
ورته وویل « شابس دنر بچیه. ».

دریم څپرکی

منانی په دې نه وخبر چې زه ډاکټر یم. له هماغې ورځې نه چې
مادعلی آباد دروغتون سره خدا پامانی وکړه، تر اوسه پورې چې یوه
نیمه لسیزه یې تیریږي، ماډاکټري نه وه کړې او که به مې په خپل موټر
یادمهاجرو په کمپ کې کوم رنځور سړی، داسې چې علاج مې یې هم
کولی شو، ولید سترګې مې بلې خواته ترې اړولې. په اصل کې زما
دډاکټرۍ سره جوړه نه وه او دهغې لارې دپیسو ګټلو مې خوا را
هسکوله. زما په ماغزو کې داګرځیده چې دخدای په دې ارته مځکه او
دنبا یستو په دې ګنه ګوڼه کې، سړی د کپ ډوډۍ دپاره دناروغ، مرض

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دوینو او ګنده ګۍ پوري نښتي وي.

خو یوه ورځ مې بازي په بازار شوه. د پېښور نه مې غرمه مهال سپرلۍ راواخیستې. له هوارې ملکنډ غاښي ته شوو. دشا تني سیټ نه مې یو قسم ستمیدل او زګیروی واورید. په هنداره کې چې مې کتل یوه ښځه وه نس یې نیولی و او سر یې هرې خواته ځنګیده. خاوند یې هم ور سره و او په غوږ کې یې پس پس ورته کاوه. بیا نو چوپیا شوه. شین تاغی هم په زګیروي زګیروي د ملکنډ په غاښي ورخوت. بیا زګیروی شروع شو. ناڅا په مې د خپل پخوانی کسب له تجربو پام شو چې په ښځې د لنګون دردونه راغلي دي. شین تاغي مې ورو د غره ډډې ته کړ او ومې دراوه. سپرلیو ته مې کړه چې تاسو ټول کوز شئ چې خبره در سره لرم. ټولو په اریانتیا راته کتل خو راپسې کوز شول. د موټر نه پناه مې حال ورته تیر کړ او ورنه ومې غوښتل چې په بل بس کې دې لاړ شي. ځینو پنجابیانو او ښاریو ناغیږي کوله چې د پیسو خبر به څنګه شي، موږ خو دوه ځلي کرایه نشو ورکولی. مناني جنګ ته تابیا نیوله چې ماغلی کړ او ومې ویل د سپرلیو پیسې ټولې ورکړه. ټول د سوات پښتانه او زیاتره یې د شین تاغي همیشه ګی سپرلۍ وې. یوې سپرلۍ، لکه چې د پښتنولي کوم چینجی یې په ماغزو کې غونځیدلی وي. وویل، موږ به بل بس کې لاړ شو او خدا که ستانه آنه لس کیزه واخلو. مګر منانی چې په زړه کې هوښیار و او زما په مطلب زر پوهیده، په زور ټولو ته پیسې ورکړې او له هغوی نه یې وغوښتل چې په سړک لږ وړاندې لاړ شي چې د غږ نه پناه

شی، اوبس ته دې انتظار وباسي. زه شين تاغي ته وختلم، د ښځې
زګيروی اوس زيات شوی و او په خاوند يې خولې ماتې وې. دانو هر
ډاکټر ته معلومه ده چې په ښځې دردونه راشي نيمايي ور سره په خاوند
هم راځي. ما ورته وويل چې د موټر په مينځ کوريدور کې يې وغځوي.
خاوند يې په اول کې تکنی و او زړه نازړه يې زما خبره ومنله، ښځه په
زګيروي، زګيروي اوږده وغځيده. بيا مې دواړو ته وويل چې زه ډاکټر
يم، ډاکټر محرم وي، پروا مه کوئ، ښځې ته مې وويل، ژوره سا راکاږه
اوبيا د ماشوم دوتلو زور ووهه. همدا مې ور سره تکرار اوه. سارا کاږه،
زور وهه، يو وخته يې سا بنده شوه او زور يې نه شو وهلی. ما منانې ته غږ
کړ چې د ريډيټر نه اوبه راوړه، هغه ګيلنه کې سرې اوبه راوړی. ما په بيړه
لاسونه د موټر نه بهر پريولل او د وار خطايي نه مې نږدې لاسونه
سوځيدلي وو. د ځانه سره مې وويل چې همدا پاکي ورته بس ده، بيانو په
کار لګيا شوم، په مدار مدار مې تر هغې لاس تېپاوه چې د ماشوم پښې
مې لاس ته راغلې، يوه يې چيرته ښتې وه، او همدې د ښځې درد زيات
کړی و. ورو ورو مې د پردې نه خطا کړه. ماشوم چې سر په څيری را
وځي، په هغې کې د خدای حکمت دی، ځکه چې لاسونه او پښې يې د رحم
په کوتونو کې نه ښتلي او لکه ماهی، ښوی راوزي، خو داطبيعی
عجايبات دي چې په لکهاوو کې يو ماشوم داسې راوځي، لکه چې
پخپلو پښو روان وي او همدلته دی چې د رحم د پردې د څيرې کيدو خطره
پيدا کيږي او د بنيادم مرسته په کار ده. په مدار مدار مې، لکه مړ چې

له لومې را خلاصوي د ماشوم پښې او لاسونه د پردو او ګونځونه خطاکول، چې ماشوم ټول را ووت نو هلک و. ښه مې یاد یږي چې مور هلکان به په کلي کې په دغسې وختونو کې چې ښځې درد تیراوه، د کوټې بهر سره را غونډوو او داخبره مو تکراروله « زر یې کړې، نر یې کړې ». ماشوم لا هم غلی و، نو مې د عادت سره سم په یوه لاس له دوو پښو ونیو او په کوناټې مې څپیړه ورکړه چې کریغې یې شروع کړې. پلار ته مې په غیږ کې ورکړ، « امبارک دې شه » او زه د سرو لاسو سره له بس نه کوز شوم. زما سپرلۍ تللې وې. منانې په پنجګیلنه کې او به ترمې کړې وې. لاسونه مې پریولل. د ماشوم پلار هم شرمیده او هم خوشاله و او مور خویې، لکه د جنت حوره بیغمه او له ځانه راضي پرته وه. بچی یې د نس د پاسه لوڅ لغړ پروت و. خاوند یې لکه چې دارو یې خلاص شوي وي، د بوت په شان چوپه خوله او سربداله ولاړو. ما یې په اوږه لاس کیښود، « ځان را ټول کړه، په ورینداري باندې خپل څادر وغوړوه. » ده وویل، « اوس به څنګه شي، چیرته به ځم؟ » ما وویل، « غم مه کوه، چیرته او سیږې؟ » هغه وویل مور د شانګلې یو، نو ما منانې ته غږ کړ، پنج ګیلنه او نور اسباب مو سره را ټول کړل، خپل څادر مې د ښځې د سر د لاندې بالښت کړ، او روان شوو. شپه پخه وه چې مدین ته ورسیدو، دهغې ځای نه یو نرۍ خو پوخ سړک شانګلې ته بیل شوی دی او لس میله لرې د دغه سړي کلي ته ورسیدو چې ما ژې یو څو کورونه دي چې دغره په ډډ لګیږي. د موټر بجلۍ مې د ده د کور دروازې ته سیخې کړې، چالان

مې پرېښود. سړی په بېړه کور ته ننه ووت او د ډېر ځنډ وروسته د څو ځوانانو سره چې یو کټ یې په اوږو کړی و، راووت. ښځه یې په مدار مدار د شین ټاغي نه کوزه کړه او په کټ یې څملوله، دغه ټول زلمیان په هیجان کې وو او د واخله، جګ که، ټینګ کړه، پام کوه، شا به باړو چې دریدن یې نه و. ماموټر ریورس کړ خو کتل مې چې دوی د کوره ډله راپسې راغلل، په موټر وختل او زه یې له لاسه ونیولم چې راکوز شه، ته زموږ میلمه یې. چې رالنډه یې کړم په هغه شپه مې ځان ترې خلاص کړ خو بیانو تر اوسه پورې د میلمستیا وو، وریو او چرګانو، د میوو د کچاوو او نورو کلیوالو نعمتونو نه خلاصیږم. منانی مې کله کله ملامتوي چې ته چې ډاکټروۍ نو د موټر وانۍ په دې سپک کسب دې ولې زما ژوند خوار اوډ. داسې ښکاري چې په ټول سوات کې که نه وي نو زما په خپل لین کې، زما د ډاکټرۍ آوازه خپره وه، خو ما بیا خپل پخوانی انکار جاري وساته او د ناروغانو خواته مې کتل قدرې هم نه.

څلورم څپرکی

زما لاین د پېښور نه ترسیدو شریف پورې و، خو د سوات اصلي خوند د مدین او سیدو شریف نه بر، په بحرین کې شروع کیږي، ترکالام او ● وشو ● پورې ځي. نرۍ لار، لکه د سالنګ د درې، کوزې نیلي اوبه چې سر په سنګړو ولي او عجیبه داده چې د سیند د نري شرنګهار غږ هم بدلیږي او غورمبهار ترې جوړیږي. د اوبو په سرسپین ځګونه زیات شي او نیلي رنګ یې اوس د سکروټو د لمبو په شان تریخ شین شی. د

سیلانیانو خوان ترمني په دې نورو کوزو ښارونو کې گوزاره کیږي، خو د کالام هوټلونه مخ په خالي کېدو شي. په همداسې یوه مني کې مې یو فرانسوی سیلانی د ارتینې سره په شین تاغي کې، خپلې اډې، سیدو شریف ته ورساوه. چې لاړل نو مناني وویل، « یره دو خارجیانو له، لکه چې د کلدارو د گنډلو چل نه ورځی که ځنگه. ما ته یې زرگون راکړ. » زه هک اریان شوم، چې پنځوس روپی گوره او زر. مناني ته مې وویل « او دل منانه، که دوی پرې نه پوهیږي، ته خو پرې پوهیدې، ولې دې ماتې پیسې بیرته ورنه کړې. » دده په خندا وویل، « منانی د خدای په داد دومره ناشکره نه دی. » ما ته یو څه غوسه راغله. « وایي، خوار خدای کړې، کاپرچا کړې، راکړه دا زرگون. » او همداسې ورپسې روان شوم، په بازار کې خونه و، نو د سیند له غاړې هوټل ته پسې وختلم. هوټلي مې ددوی په ژبه واقف پاتې شوی و، د چایوست یې راته وکړ. ما کیسه ورته تیره کړه، چې داسې دوه خارجیان دي او پیسې یې ډیرې راکړي، هغه ورستنوم. هوټلي حیران حیران راته وکتل، بیا یې وویل، چې هوټل د خارجیانو ډک دی، چې کوم ښیې. ما وویل، دا میړه ارتینه همدا اوس هوتل ته ننوتلي دي. ننبه یې دا چې د سري په لاس کې یوه اوږده لکړه وه. نو بیا مو سره چای وخوړ او انتظار مو ایست چې که مدعي را پیدا شي. خو هیڅوک نه و. هوټلي راجستر ته ورغی او د مینجر نه یې پوښتنه وکړه، هغه د یوې کوټې نمبر راکړ. زه ورغلم، ورمې وټکاوه، یوې نیم بر بنډې ښځې دروازه نیمکښو کړه، لکه چې و یې پیژندلم، په

فرانسوي يې خپل خاوند ته غبږ کړ او دا لاړه. هغه نو بيخي لوڅ لپړو. ماسترګې کوزې واچولې او زرګون کلداره مې ورته ونيوله، هغه ترې ترې را ته وکتل، بيا يې ورپورې کړ او ډيره شيبه زه بهر ولاړوم، چې راووت نو کالي يې اغوستي وو، خو د اوبو مرۍ يې لا دسرې فرعون وزمې رېږې په تارونو کې پيرلې وې. په فرانسوي، يې پوښتنه وکړه، «پوغ کوه؟» بيا يې جرمني وويله «واغوم؟» او بيا يې انګليسي راباندې واز ميله «واي». ما ورته وويل، د موټر کرايه سرې سر پنځوس روپۍ ده او تازر کلدارې راکړې، نه سوه واخله او سل راکړه. دی هم حيران و او هم موسک، خپلې ميرمنې ته يې غږ کړ، هغه هم ورسره ودريده او ده ورته زما خبره ترجمه کړه. هغې سروښوراوه او ويښتانو يې اوبه راوشنلې.

دواړو يو بل ته څه وويل او بيا يې ماته کړه، «بکشيش» ما نادا بخشش دي. ما وويل «موږ افغانان په بخشش روږدي نه يو، ستاسو نه مننه» او لاس مې د زرګون سره همداسې غځيدلی پريښود. هغوی، لکه چې باور يې نه راځي د جذبې وړي ملنګانو په شان سرو نه ښورول، او يو بل ته موسک وو. بيانو ښځې خپل خاوند په مخ چپ کړ او، خاوند يې لاس را اوږد کړ، ددې په ځای چې زرګون واخلي، زه يې تر مټ ونيولم او کوټې ته يې ننه ايستلم. هغې بلې خوا ته کوټه برنډې ته وزخلاصه شوې وه چې د چوترې په شان د سوات د سيند په تقريباً سر ولاړه وه. هلته يې په چوکۍ کښېنولم، دوی هم راسره کښيناستل، همداسې خاموش وو.

بیا نو فرانسوی کوټې ته ننووت او ښځې یې زما سره په انګریزۍ د سوات د درې د ښایست خبرې شروع کړې. زه پوهیدم چې څه یې په زړه کې دي خو د شروع کولو چل نه ورځي. چې نارینه یې راووت نو هماغه د بانسو کوټک هم ورسره و. کښیناست او د کوټک نه یې دانتن په شان بل کوټک او د هغې نه بل، د هغې نه بل، همداسې پسې را ایستل او یوه اوږده لکړه ترې جوړه شوه. د هغې د سر پورې یوه د اوسپنې کړۍ وه، نایلوني مزی یې ورپورې غوټه کړ، په بل سر کې یې، د سربو غونډاری او کونډه (چنګک) وتړل، او بیا یې کوز سیند ته واچاوه، پوه شوم چې د کب نیولو شوقي و، یا به یې ځان همداسې ښوده. ښځې یې څه فرانسوي چاکلیټ زما په مخ کې په میز کیښوول، او د یوه ترموز نه یې کافي تویه کړه.

فرانسوي وویل، «زما نوم پویګ دی، ژان ژوزې پویګ» او دامې ښځه ده «ماغی». ما هم د ناچارې ورځې وویل، «زما نوم محب الله دی، » بیا مې نو، نه پوهیږم ولې، دا ورزیاته کړه «ډاکټر محب الله». کیږې چې د پاکستان د تاثیر لاندې راغلی وم چې هر سړي په نامه پورې یوه د لعنت غاړه کې تړې، لکه، پروفیسر، ډاکټر، بیرسټر آف لا، ایم اې، ایل ایل بی .... ژان ژوزې وویل «زه پوه شوم چې ته افغان یې» ما پوښتنه ونه کړه چې څنګه؟ د هغې په ځای مې وویل «زما سره واړه لوټونه نشته، که ستا سو سره نه وي، خیر دی، بل وخت به یې راکړې، یا به یې د هوټلي سره ماتې کړم.» خو ده د ځواب په ځای، خپل پایپ په ناز او

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخرو ډ ک کړ، ښځې يې په لايټرور ولګاوه، په ګوته يې تمباکو، چې نري نري لوګي ترې ختل، کنبيکارل او په کوم چرت کې ډوب شو. ما د ځانه سره وويل، شين سترګيه، په ما دې ورځ خرابه کړه، چې تر څو ته چرسي، ځان خوځوې، په مابه شپه راغلې وي او سپرلى به راته منتظرې وي.

ښځې يې وويل، «مور افغانستان ته روان يو» ما وويل، «نن افغانستان د خارجيانو ځاله ګرځيدلې.» بيا مې په ټوکو وويل، «کب نيولو ته ځئ که څنګه؟» ژان ژوزې راته د سترګو د ګوټ نه وموسل، خو سيند ته ځيرو، «هو، يو ځلې د پنجشير په سيند کې خالدار ماهي ونيسم، بيا مې ارمان نشته.» د ځانه سره مې وويل، خير دی چې مور د وينې په رود کې لامبو، مقصد چې دی خپل خال داره ماهي ونيسي. دد مې، لکه چې خيال لوستی وی، پايپ يې د خولې څنګ ته کړ او ښځې ته يې ورغږ کړ. هغه چې راغله يو بوتل واين په يوه لاس او درې، يو په بل کې سره ننوتلې ګيلاسونه يې په بل لاس کې نيولې اوسګرټ يې له خولې ځنګيده. خو پخوا تر دې چه خبره انجړه شی، ما وويل، زه ځم چې ناوخته کيږي، سپرلى راته ولاړې دي. زرګون لوټ مې په ميزوغورځاوه او بې خداى پامانى ووتلم. ماسختن مهال چې مې سپرلى په اډه کې ښکته کړې او په کچه ګړۍ کې خپلې خيمې ته راغلم. يو سپين کاغذ د خيمې پورې سنجاق شوی و. «ډاکټر زرور يې اعدام کړ».

پنځم څپرکی

ډاکټر زرور مرګ او ژوند دواړه صفا او بې غوټې وو. څيره يې هم

همداسې وه.

صفا خرييلى مخ، زنې، تيرې څرزې سترګې، سپين، جو سرغاښونه، ساده خو پاکه دريشي په غاړه، هميشه ګي موسکا په شونډو، د دوستانو، بلکه د هرچا خدمت ته تيار ولاړ. يو وختې به دده سوانح په کوم کتاب کې ايله دومره ليکلې وي. په لغمان کې پيداشو، په کابل کې يې پوهنځې ولوست، د جرمنى نه د فلسفې د ډاکټرۍ سره راغى، څلور کاله يې په پوهنتون کې درس ورکړ، بندي شو او اعدام شو.

عجيبه داوه چې حتى په وروستي پيغام کې هم چې د خپل اقرار خبر يې راکړ د تورکو نه پاتې نه و. ويل يې چې « زه لکه چې د مجاهدينو د ښې ووتلم. د دې په ځای مې چې ستاسو په شان هغوی هلته په پيښور کې مردار کړي، د کمونستانو د لاس شهيد شه يم. »

او حتې دايې هم وويل چې « د کاپر لور روسى اقرار رانه واخيست خو ارمان چې يو ځلې خو يې خوله راکړې وای. »

د دغه قسم سړي د اعدام په باب به سړی څه وايي؟ د الماسو يو غمى و، څو ورځې د خلکو سره و، بيا ورک شو. د دې ورځې مې سوات ته پيره ونه کړه او په حيات آباد کې لر او بر ګرځيدم، نه پوهيدم ولې؟ زما يې پرې څه؟ ده د خپله انده ځان مرګ ته ورکړ، ما خو دوی ټولو ته ويلي وو چې هندوان څوک او ښان څوک؟ د پروفيسرانو يې له جهاد او ملى مقاومت سره څه؟ افغانستان له يوه سره سور اور و او دلته يوازې آتش نفسان ځاييدل، پروفيسران د ډاينا سارانو په شان وو چې د دې دوړو او

زلزلو تاب يې نه درلود او زر محوه کېدل. دلته ټوله پوهه داوه چې څنګه ماين خښ کړه، څنګه کلاشنيکوف سره وتړه، څنګه توپونه او هاوانونه چوکړه. دلته پروفيسران داسې بېځايه ايسېدل، لکه بېړۍ دبګوا په دښته کې.

د تعليم بېوزلۍ او بابيزه توب ته مې پام شو، دو لس کاله مکتب، څلور کاله پوهنځی، دوه کاله ماسټري، څلور کاله ډاکتري، ګويا دوه ويشت کاله خواري په يوه مثقال مرده کې هيڅ شوه. خو مرګ هم عجيبه شی دی، کـه پوروړی يې، کـه پاچا يې، کـه دې پـه سلهاوو بنيادمان وژلي، کـه دې ملک خرڅ کړی، کـه دې شهکارونه ليکلي، خوچې مړشې نو بيا هرشی په ټپه ودريږي، ته همداسې کالبوت ترې روان شې. کـه دې څوک ستايي او کـه دې کنځي، داټول درتـه بې معنا وي.

درسته شپه او درسته ورځ همدا فکرونه وو. د پام دغلطولو کوششونه مې هم وکړل. يوه شپه دمجاهدينو ديوه دوست سرقوماندان مولوی... کورته لاړم. په هغه مې رخه راغله، بس واړه قوماندانان او سرګروپان وو چې بهير يې نه خلاصېده. يو به راغی مولوی به ور سره دباغچې ګوټ ته شو، څه به سره وپسيدل او بيا به هغه لاړ بل به راغی، تر نيمو شپو همدا حال و، «مولوی صاحب! يو خبره مې درته کوله» بيا به دباغچې ګوټ ته پناه شول. زه پوهيدم چې د وسلو او پيسو خبره وه خو ما دوسلو سره کالونه پخوا آن په دو آب ميخ زرين کې خدای پاماني کړې

وه. وسله مې د روسي قوماندان نه واخيسته او مجاهدينو ته مې ورسوله او هماغلته مې د مقاومت او ډاکټر زړور او دده د پټې شبکې سره خداى پاماني وکړه. اوس مې د تيرې چړې نه هم بدراتلل حتى که د ډاکټر دجراحۍ چاړه وي. د پيسو د موريني ډاکټرۍ سره خو مې خو د اول نه سترګې خوړلې وې.

زړه ته مې تسل ور کاوه چې ډاکټر زړور هسې يو بيباکه، خوشکه بانکه او په ځان مين سړى و او سزايې له دې بتره. د فلسفې د عالم يې ددې ناولو لوبو سره څه کار؟ مولوى... مې چې وليد نو ويل مې چې يره په ديني عالمانو کې هم همدا ليونتوب شته. دده پورې خو مې نورې بلاوې هم تړلې. د پيسو د پاره يې کوي. د امريکا او عربو پيسو يې ايمان خطا کړى. په عمرونو يې په تپوک، وظيفو او شکرانې ژوند کړى او اوس په ډالرو او ريالونو کې رغړي.

مگر ځان مې نه شو قانع کولى، چې د زړور او مولوى....

محکومولو ته به ور لنډ شوم او په درو کتابونو به مې د فکر د کنډې په درشل ودرول، څلرم کتاب به راغى او لکه پرښتې چې د جلاد د چړې لاندې لاس تړلى مجرم په منګولو کې ترې په هوا کړي، هسې به يې دوى د بيګناهۍ په جګه غونډۍ رانه يو وړل او د هماغه ځاى نه به زړور او مولوى... په موسکا غيبر راخلاصه کړې وه. يوه شپه مې د ډاکټرزړور سره داسې زوروره جګړه وه چې منانى څه چې د کچه ګړۍ نژدې ګاونډې مهاجر راباندې خبر شول او خيبر هسپتال ته يې بوتلم. خبره صافه وه.

ماتري پوښتنه وکړه چې « اې ، ډاکټره ، اې ساده سړیه ، ولې دې ځان بیځایه تباه کړ ؟ »

ولې ؟

هو ولې ؟

نو بله لاروه ؟

هو

ته یې را وښیه.

اوس کار له کاره تیر دی. ته مړ یې.

ته خو یې لار راوښیه ، گوندې مړ نه یم او ته به خوب وینې ، چې بیا داستا په لاره لاړشم او که لار نه راښیې نو بیا به یو ځل بیا ځان همداسې مرگ ته ور کړم.

نو تا ولې ځان تباه کاوه ؟

پوښتنې ډیرې مه کوه ، بله لار راښیه.

بله لار دا چې زما سره به وتلی وای ، اوس به دې دلته په پیښور پوهنتون کې خلکو ته څه ور ښودلی وو.

زه فکر کوم چې دا کار مې پخپل مرگ سره وکړ.

د اسلام د پاره دې ځان وواژه ؟

نه ، اسلام زما تر زیږیدو پخواهم و ، اوس هم شته زما په ژوندونی هم و او پس له ما به هم وي.

دوطن د پاره ؟

نه وطن هم همداسې در واخله.

چې د دين او وطن د پاره نه و، نو اوس مې لږ ملا کړه چې د څه د پاره؟

دځان د پاره.

څنگه؟

که ما داقرباني نه وای ور کړې بيامې سترگې ځان ته هم ټيټې وې.

څه مانا؟

ځان ناگارد مه اچوه، ته هم پوهيږې او زه هم. هغه ته وې چې د پاتريک هنری دا وينا دې تل يادوله چې «آيا ژوند دومره خوږ دی چې دغلامۍ داتکړی په بيه يې هم واخلو؟» زه نه پوهيږم چې دانور جنابان به څه فيصله کوي، خو زما فتوا د ځان په هکله داده چې يا آزادی يا مرگ... داستا ترجمه او وينا ده چې زموږ غوږونه دې ورباندې کڼول او ما دهمدې د پاره ځان مرگ ته ورکړ.

خدازده چې ما څومره بغارې وهلې چې منانې او يوه بل گاونډی سوټ بوټ و ترلم او خيبر هسپتال ته يې بوتلم. هلته نو په رښتيا دليونو سره پروت وم. ځينې خو پکې بې آزاره وو خو يو دوه سروپ ليونې وو. يو د آدم خيلو ددرې يو ښکلی ځوان و چې ما په اول کې فکر کاوه زما په شان به غم ليونی کړی وي، خو دې ظالم په موږ نورو داسې کارونه کول چې يادول يې هم شرم دی. ځان به يې لوڅ لپړ کړ او گرچاپير به يې دمتيازو داره را خوشې کړه او پخپله به هم ور سره دلاتو په شان تاويده. يوبل غلی بوډا چې ټولو ته به يې زاری کولې چې خوله ورته خلاصه کړي چې دی

يې سپېرې وغواړي. غم داو چې په هسپتال کې دليونو درجه بندي نه وه ، دسودايي نه نيولې ، تر خوروړي ليوني پورې ټول په يوه لويه خونه کې يو ځای پراته وو. يو افغان هندو هم راکې و چې هغه خدای خوار کړی په عين حال کې گونگی هم و او يو بل هندو يې کله ناکله پوښتنې ته راته. دې پايواز راته کيسه تيره کړه چې داهندو يې داخوانی په نامه نيولی و او بيا يې خدازده څه قسم شکنجې ورکړې وې او په څه قسم خلاص شوی و. داهندو زما په دې خوښ و چې يو خو وطندارو او بل داچې بې ضرره و او په کونج کې د خپلو متيازو سره بوخت و. په غولسي به يې ورياندې رسمونه او هندواني ليکونه کول او کله به يې ورغوی ترې ډک کړ او هغه به يې د گلابو د گل په شان بويولې او نورو ته به يې هم دست په علامې ډک ورغوی وروړاندې کاوه. په دې خواره کي به په کابل کې څه ناکردې تيرې شوې وي. زه فکر کوم چې جلادانو به دانه منله چې سړی هندو دی او پکې بيا گونگی هم دی. دده بيوزلی مې زړه ته نورې زولنې هم را اچولې.

په هفته کې دوه ځلې دډاکټرانو د (ويزيت) ياراتگ وارو. مگر دوی به د پيښور د پوهنتون دطب محصلين دځانه سره ډله کړي وو او يوازې دهغوی دعملی درس دپاره يې دا دوره کوله. ديوه يوه مريض تذکره (سوابق) به يې له يوې کتابچې نه کتله. موږ، لکه بيزوگان په دوو پښو ورته ناست وو او دډانگ والا محافظ سترگې راباندې ښخې وې چې ځناور توب ونه کړو. چې هندو ته ورسيدل، هغه ورته په موسکه کنډاسه

خوله، دمتیازو ډک ورغوی جګ ونیو. ډاکټر محصلینو ته وویل،
دامریض کوپرووللی دی او کوپروفجی ته ورلنډیږي. ورغوی پوزې ته
جګوي خولا یې څښلو ته تیار نه دی. کوپرووللی د خپلو متیازو سره لوبې
کوی او کوپروفجی یې څښي یا یې خوري. تر آخره پورې، دهندو لاس
همداسې په هوا کې پاتې و او لکه سړی چې د عکاس مخې ته ولاړ وي
موسکا یې هم هماغسې په کړشو په ورانه خوله کې کنګل وهلې پاتې
وه. ډاکټر ویل دا سړی ganser syndrome لري او زیاتره خلک
چې په جیل کې یې شکنجې لیدلې همداسې وي، خبرې یې بې واکه وي.
ما په زړه کې موسل چې ډاکتر مازې دلوستلي کتاب خبرې کولې. خو
مثال یې ددې ګونګي هندو نه سل سیله لرې و. دآدم خیلو اپریدی خو حق
ناحقه لکه فواره څرخیده او رنې اوبه یې شیندلې. ډاکټر د هغه نه لرې،
دروازې ته نژدې داسې ترهنده دریدلی و، لکه دځغاستې لوبغاړی چې
درفري تومانچې ته قابو وي. له هماغه ځایه یې زما تذکره هم لوسته او
بالکه ګانو ته یې وویل، «دا کابلی ډیپریسیف مینیا لري او د
اغوانستان د جنګونو سره په دو خوارانو کې ډیر پیدا کیږي.» زه غلی وم
چې هسې نه نورې بلاوې راوکتیږي. یو بل ښکلی ځوان هم زمونږ سره و،
هغه هم مهاجرو. د نامه پوښتنه مې چې ترې وکړه نو ایله یې په لیونتوب
خبر شوم. نوم مې چنګیز دی، د بابر زوی یم، د شاهجهان نمسی او د
روس د نیکلی کړوسی. زه په اصل کې د بامیانو پاچا وم خو اوس مې د
چین نیت کړی دی چې هلته شاهنشاه مقرر شوی یم او د چین دیوال یې

ماته جوړ کړې دی. سړی مکتب لوستی معلومیده او که تاریخ نه و نو جغرافي لړې یې پخه وه. ډاکټر وویل، دغه ځوان د سایکوسیس او Wanderlust ښه مثال دی چې ځان د ټولې دنیا پاچا بولي او جدي هم دی. یو بل ناروغ د جلال آباد و او هر ډاکټر یې دگه. دده خبره دوی ته تل داوه چې تاسو پاکستانیان هم ځانته ډاکټران وایئ، خو د یوه لیوني علاج مو ونه کړ. لاړشئ، هلته میاعلی صاحب ته چې هره ورځ یې لیونیان په دلبار کې پراته دي. بیا به یې نو د منطق ځولۍ شواړه شوه او د غم ښادۍ او ودونو خبرې به یې کولې او په آخر کې به یې سړه سا وایستله او په دې به یې ختمه کړه، «وای ادکۍ مورې!» نور به غلی و.

منانی به هره ورځ پوښتنې ته راته او زارۍ به یې کولې چې راځه چې ودې باسم خو زما زړه د دنیا نه تور و او په ځان پوهیدم چې لیونی وم او د دغو خلکو مرکو خوند راکاوه. یوه ورځ مې ډاکټري راوتوریده او ټولو د کوټې یارانو ته مې وویل، «هلکو، دا رښتیا ده چې موږ ټول لیونیان یو، خو دومره لیونیان نه یو، لکه چې ځانونه ښیو. دا چې ځان ته د چین شاهنشاه وایي دارک روغ دی، هسې یې د خپلې خیټې گټه دلته لیدلې ده. شاهنشاه ځیر ځیر راته وکتل، نور غلی شو. دې بل لا ټوته مې چې متیازې یې شنلې گوته ونیوله. «ورورره ته لیونی نه یې لیون غرتی یې. مور او پلار نازولی لوی کړی یې او اوس نور خلک در ته بنیادمان نه ښکاری». په موږ تاسو کې یوازې هندو لالا یو څه بانگساره دی او هغه هم د ډیرو وهلو د لاسه.

زه هم ستاسو په شان يم. د دې کوټې نه بهر مخکې ځای نه راکاوه او بيا راباندې عصبي حمله راغله او بې واکه شوم، نو يې دلته راوستم. په تاسو به همدا شان ناخوالې راغلې وي. نه ګورئ چې غير د دې اپريدي ماما نه نور موږ ټول د ليونيانو د وطن نه راغلي يو، نو ولې به نه ليوني کيږو. »

ټولو راته ځير ځير کتل او لکه زما خبرو چې د دوی د ماغزو کوم ځای تخنولی وی، رانژدې کيدل او يو قسم د تعجب او ليونتوب نه په ډکه موسکا غلي ولاړ وو.

ما وويل، « د پاکستاني ډاکټر نه يې پټولی شئ خو د خپل وطن ليوني نه شئ غولولی. »

د دوی دلچسپي نوره هم زياته شوه، حتی د اپريدی په مخ هم مړې اوښکې رواني شوې، لکه چې هغه هم زموږ د زړه په خواله کې شريک شوی وي او يا به يې په موږ خوارانو زړه سوځيده. په هغه شپه تر سهاره موږ يو د بل سره خبرې کولې او ناڅاپه مې کتل چې ګونګي هندو هم ټکني ټکني راوښنيد او زما په مخ يې لاس راښکه. هغه د چين شاهنشاد په کرار خو زړه وړونکي غږ د کوم نجراوی دا سندره زمزمه کوله چې « واګلناري ناري نارې نازکه* ولې نه راځې هلکه » بيا به يې د کومې لنډۍ وروستی برخه ورسره ټکۍ کړه « چا له (چاړه) راواخله ما حلال وکه (کړه) مينه، واګلناري ناري نازکه، ولې نه راځې هلکه ». د دې ساده بدلې سره ناڅاپه شاترينه چې دا درې کاله مې د زړه په تل کې

ساتله، سترگو ته ودریده غوني مې زیړ شو او نژدې مې کریغې وهلې وې. داشپه د جسمي، روحي او اجتماعي بیوسۍ او بیدردۍ او غمشریکۍ یوه مجموعه وه.

یوه هفته پس زما د معاینې وار راغی. ډاکټر له دې خونې وایستلم او خصوصي کلینیک ته لاړو. د لابراتواري ټستونو نتیجې هم راغلې وې. هماغه د افغانستان د پخوانو روغتونونو خبره شوه چې هر مرض ته به یې د پمپوډر په نامه یوه پوړۍ د چونې په شان سپین اوړه ورکړل. ډیر انګریزي توري یې رابانديې استعمال کړل (دی خبرنه وچې زه ډاکټروم) چې و مې ویروي او بیا یې دوه نسخې راکړې چې یوه یې د خوب وه او بله د درد. خو ویل یې چې دا ناروغي په هسپتال کې علاج نه لري، نو بهتره ده چې دده خصوصي معاینه خانې ته لاړ شم. خپل کارت یې راکړ او رخصت شوم. مناني شین ټاغی د هسپتال د د دروازې نه بهر درولی و.

زه په قار وم چې دی بې لایسنسه موټر چلوي، په کومه بلا به ورسرد واوړم. هسې هم پاکستاني پولیس په موږ په غوسه دی او په اندک شي مو کچرۍ ته بیا یي. چې پاس موټر ته وختلم، گورم چې زما د کوټې لیونې ټول پکې سپاره دي. حیران شوم چې ددې به څه پرتوگ کوم. خو مناني په خوشالۍ لاسونه سرویل او سپرلی هم خوشاله او کوم نوي شي ته منتظرې ښکاریدې. د مناني، چې زما ترور تیا ته پام شو کټ کټ یې وخندل او سپرلیو ته یې کړد «پروامه کوئ. شین ټاغی زموږ کور دی او تاسو مو میلمانه یئ.» ما چې فکر وکړنو رښتیا یې ویل.

بس اکسلیتر ته مې لته ورکړه او ایسته په سوات ورشیوه شوو. له هنداري نه مې خپل لیونیان ځارل. ځینو ترور ترور د غرو پیچومې ځارل او کله به بې واره یو لیوني په خندا شو. هندو چې تقریبا شپه او ورځ به یې په ویښه تیرولـه، نه پوهیږم ولې، په داسې خوارږه خوب ویده و. لکه مړ چې وي. شاهنشاه معتبره ځان ته خامتمانیغ ناست و له خپلو ریښکي او خیرنو جامونه یې په کټه پیش دوږي بادولې. منانې په خندا ویل «دا خو رک روغ خلک دي. هسې یې ځانونه په لیونتوب وهلي وو.» مګر ما سره دا سودا هم وه چې په څه بلا مې ځان اخته کړ.

دوږي خو به د کوم هوټل نه راواخلو خو دا لیونـیان به د شپې چیرته خوندي کوم. لکه چې منانې هم په همدې اندیښنه کې و. او ودې شي چې ده زما د لیونتوب اندیښنه هم لرلـه. د ملکنډ له غاښي چې واوښتو ناڅاپه هغه سواتي رایاد شو چې د ښځې په لنګون کې ورسره آشنا شوی وم. ایله مې سوده وشوه او موټر مې کلی ته وروخیژاوه، خو منانی پوه شو چې چیرته ځم، راته ویې ویل، «ته دا میلمانه یو ساعت ما ته پرېږده چې یو څه حجامت وربانديې وکړم، دا خیرن لوغړن شرم دی چې د ملک په نیالیچې کښېنی.» خبره راته معقوله ښکاره شوه. بس سپرلی یې د کوم نایي دوکان ته بوتلې چې هلته یې هم سرونه او ږیري وربانديې اصلاح کړې او هم یې په ورځرمه حمام کې خیرې وروميـنځلې. مـا چې فکر وکړنو ددوی تبزو نیولې کراستې کالي هم نامناسبه راته ښکاره شول. لاړم بازار ته هلته مې ددرزیانونه شپږ جوړې ملیشه ج'مې واخیستې او

د نايي دوكان ته مې ويوړې. مناني، لكه چې ټوله كيسه نايي ته تيره كړې وه، ځكه هغه د كار په وخت كې موسك كيده، خوزما په ليدو دواړه جدي شول. لكه چې كوم كيسه مال هم د ننه و چې يو يو يې پاكول او لكه ګډان چې په منى وسكولل شي، د حمام نه يې بهر را استول اول ليوني چې راووت شاهنشاه و چې لونګ يې تړلى و. پاك ستره ښكاريده، هندو په هماغه پخوانى موسكا راووت او له ډيرې يې رنې او به څڅيدې. ټولو جامې واغوستې او يو بل ته يې په خوشالى كتل. مناني زه د نايي په دوكان كې پريښودم او ليونيان يې رانه بوتلل، چې راغلل نو د ټولو ږيرې څيلكې په پښو وې. ايله مې زړه په كرار شو او د خپل سواتي آشنا كور ته مې شين تاغي سيخ كړ.

په سبا مې دوى بيرته پيښور ته ورسول او د هسپتال په انګړ مې ښكته كړل، په ډيرو زاريو مې ورنه رخصت واخيست او بيرته د كچه-ګړۍ خيمې ته راغلو. وروسته چې مناني د هغوى پوښتنې ته ورغلى و، ويل يې چې يوازې هندو پاتې و او نور ټول رخصت شوي وو او ډاكټر په غوسه و، چې دا كوم حرامي دده مريضان ترولي دي.

يو چړبانګ، چه زه لاويده وم مناني خيمې ته رانووت او له بيړې يې پوه شوم چې كومه ټكه راشكيدلې. راووتلم، ګورم چې هغه د سوات فرانسوى، ژان ژوزې پويګ، د خپلې ميرمنې سره راته ولاړ دي. يو څه ترور شوم خو د خيمې يوه پرده مې ورته جګه كړه او هغوى هم ښوى ورننوتل. مناني ته مې د چايو وويل او دوى مې په نياليچه كښېنول.

منانی چایځوښه راوړه، درې پیالې یې په تغر کیښودې، بیا یې نو هره یوه په خپل وطنی رقم کنگالو له او په بل کې یې اچوله، وروستی د ښځې نوبت و. په هره پیاله کې یې بوره واچوله او د شودو چای یې ورتوی کړ. ژان ژوزې خو پروا و نه کړه خو زما پام شو چې ښځه تکنی غوندې وه، خو میړه یې په سترګو کې څه ورته وویل او هغې هم خپله پیاله واخیسته. چې سبا ناری ختم شو او د تر خو چایو (چې دوی د هغې سره هم بوره ګډوله) وار راغی بیا نو دواړه بسترې ته تیکه شول. (وروسته به منانی ما ته په خندا ویل چې د پرنګیانو کون غپې، لکه چې مات وي، سم کښیناستی نشي.)

شپږم څپرکی (د ژان ژوزې بیان)

تاتیانا خرخر دینوا د اولیګ خرخردین یا هغه خیتور روسي قوماندان لور ده چې د لوګر په کاریزونو او د خلکو د کورونو په څاګانو کې یې زهرجن ګاز شیندل چې مجاهدین، که هلته پټ وي راوباسي. اولیګ خرخردین یو وختې په واشنګټن کې د شوروي د سفارت پوځي آتشه و او تاتانیا لومړني تحصیلات په امریکا کې کړي وو. تاتانیا پښتو په مسکو کې د خارجه وزارت په بین المللی انستیتیوت کې زده کړې وه. د هغې پلار په اصل کې پولینډی و چې د هغې د نیکه سرد د ځیر ژنسکي په وخت د انقلاب په وختونو کې روسیې ته راغلی و. ځیر-ژنسکي د شوروي د ک.ج.ب پلار هم په اصل کې پولینډی و. نو تاتانیا د پخې کورنۍ وه او که نه نو د بین المللی روابطو په انستیتیوت کې کله

چامنله. دا يو لوى امتياز و او يوازې د كمونست گوند د نازولو مشرانو اولاد او خپل خپلوان يكې اخيستل كيدل. عجيبه دا ده چې ددوى ښوونكي په اول سر كې ټول افغانان وو.

په دغو كې يو ليكوال پاينده محمد زهير هم ددوى ښوونكى و. زهير بيا په شوروى اتحاد كې په كومې مرموزې ناروغى مړ شو. داسې غښتلي پښتو پوهان، لكه اسلانوف، ليبيديو او دوو ريانكوف پكې پيدا شول. د پښتو د ښودنې نور لوى واړه مركزونه په لېننگراډ او ستالين آباد (اوسنى دوشنبې) كې هم جوړ شول، خو نامن كلا تورا يا نازولو به هماغه د خارجه وزارت په انستيتيوت كې پښتو زده كوله.

نه يوازې د ژبې زده كړه، بلكه د ك.ج.ب نورې مروجه ماغزه مينځنې به په همدغو نازولو كيدې. دوى به په ظاهر د ډپلوماتان روزل خو په شوروى اتحاد كې په هر علمى انستيتيوت كې، جاسوسي د هر فن او هرې څانگې يو ضرورى ضريب او شرط و. ژان ژوزې ويل، همدا وجه ده چې ځينې افغانان چې د كاندې ټاووك يا ناووك د شهادتنامو سرد، د ژبې څانگه وه او كه د مڅكې پيژندنې، بير ته افغانستان ته ستنيدل نو نه يوازې به د خپلې څانگې ماهر و، بلكه ورسره به «سرد» هم وو او دا ذهنيت به ورسره و چې كه ضرورت شي نو د شوروى چوپړي به كوي.

تاتيانا كه څه هم چې د دويم نسل روسى وه خو د ځير ژنسكي په شان تر خپل وطن نه روسيې ته ډيره وفاداره وه. دا او نور نازولي د خارجيانو او بلكه عادى روسانو نه لرې گرځيدل او حتى چې چاته يې د كور پته هم

نه ورکوله او د سفارتونو په ميلمستياوو کې چې به مجبور شول نو د پوست باکس لمبر يې ور کاوه. تاتيانا او ددې نورو همکسبو ته بيلو متخصصانو د استخباراتو په هره رشته کې نظري او عملي درس ورکاوه، اکثر به عملي کارونه د شوروی اتحاد په نورو جمهوريتونو کې ورباندې کيدل. په عملي کارونو کې بيدو دوی ته د فلمونو او ډرامو د لوبغاړو په شان درس ورکول کيده، په دې فرق چې د فلم د لوبغاړي او اتل د پارد به مثلاً موټرنه درالويدو، يا د غرد نه د کولې کيدو په صحنه کې ځيني اسانتياوې او فلمي غولونې او مهارتونه شامل وو خو دوی به د ريښتونو خطرونو سره مخامخ کړای شول چې څنګه ترې راووځي. مثلاً معلم شاګرد ته ويل چې لاړ شه د پلانکي مغازې نه (چې د هغې آمر هم د ک.ج.ب سړی و) پنير غلا کړه او د مغازې آمر ته به يې پخواتر پخوا خبر ورکړی و چې شاګرد وڅاری او که يې کاروبار د ساده ګانو و چې ويې نيسي. دوی دا زده کول چې څنګه ګناه وکړي او ځان معصوم وښيي، څنګه خپل تاکل شوی قرباني په ځان باوري کړي، څنګه په خارجي ملک کې جاسوسان استخدام کړي.

ژان ژوزې ويل د ک.ج.ب تاکتيک کله ډير باريک او نغښتی وي. د يوه ملک د کابينې يو وزير چې ددوی سره مخالف وي، يا مثلاً کوم مذهبي مشر چې د کمونيزم سره يې ورانه وي، او د خپل حکومت په کوم هيئت کې روسيې ته ولاړ شي، ددوی سره په ډير درنښت او امتياز سلوک کيږي. زه به دلته د ملا شبه خې تجربه درته بيان کړم. د ژان ژوزې

دې خبرې ما ته ملا عبدالعزیز را په یاد کړ خو چې مې دده نوم یاد کړ، ژان ژوزې ووېل «هغه کندهاری ملا ښيې؟» ما ووېل، «هو، هغه هم اوس د شوروی مریې دی.» ده ووېل، «ملا عبدالعزیز خو د پخوانه په پوست کې پاک نه و. په اول کې وهابي و، بیا خلقي شو او ګویاد اول نه دی په لومه کې ګیرو».

ما ووېل، «ته څنګه زما د وطن په باب دومره معلومات لرې؟» ده ووېل، «چې زما خبرې واورې نو پوه به شې. په اصل کې د ملا شبه خي تجربه درته بیا نوم». ما ووېل، «ملا شبه خي خو زه نه پیژنم، دا نوم خو ما ته افغانی نه ښکاري!» ده وخندل، «تر دې نوبل افغانی نوم نشته، په اصل کې دی د دشت ارچی و، ملا شواخون نومیده، یا به یې نوم بل څه وي خو په ملا شواخون مشهور و. ده راته وېل پښتانه نوموته ورو کې کوي. تاج محمد تاجی شي. نوزه هم شبه خي شوم. ته یو ځلی زما خبره واوره پوه به شې چې زه ولي نه یم. دا خبره ستا سو نفر راته کړېده.»

میلمه پال ستاسو ملا شبه خي په جومات یا کلیسا ګرځوي او هلته یې د یوه پاخه شوروی ملا، د مسکو د امام سره کښېنوي (هغه هم حتمی د ک.ج. ب سړی وي)، دغه شوروی امام د کمونستي ثناصفت نه کوي، بلکه بدیې هم وایي او هغه هم په داسې پسپس او خفیه ډول چې ملا شبه خي فکر کوي، دا یې ما ته راز ووایه. مګر که شبه خي هوښیار وي او د شپې په هوټل کې د روسي خبرې د ځانه سره تحلیل کړي نو ګوري چې صرف هغه خبرې یې کړي چې په خارج کې د شوروي پورې کیږي او څه

نوي معلومات پکې نشته، بس کمکي شکايتونه دي چې شوروي رژيم ته هيڅ ضرر نه لري.

ژان ژوزې و موسل او خپلې خبرې ته يې دوام ورکړ:

بيا نو کله چې دغه هيئت بيرته وطن ته روانيږي نو د ټولونه لوی سوغات همدغه ملا شبه خي ته ورکوي. سوغات هم داسې ښکاره، رشوت گويانه ورکوي. مثلاً شبه خي ته په غوږ کې وايي چې نن ماښام زما ميلمه شه، نورو ته مه وايه چې بيا ک.ج.ب خبره نشي. زه به بيا درپسې راشم. کله چې ميلمه پال دی کور ته بوځي نو گوري چې د ميلمه پال ميرمن په لمانځه ولاړه ده. بيا نو دده راز ونياز شروع شي چې زما ميرمن په اصل کې د چچنيا مسلمانه ده او بيا د مسلمانانو د پاڅون او باسمه چيانو تاريخ بيان کړي. ميرمن يې هم چې د ک.ج.ب غړې او په اسلامي علومو کې روزل شوې، د همدې يوه ماښام د پاره دي کار ته موظفه شوې ده او سبا ته به نه ميلمه پال دا پيژني او نه به دا ميلمه پال. خو په دې شپه دواړه مېړه اورته دي. کله چې ستاسو شبه خي رخصتيږي، ښځه يوه کڅوړه لاس کې ورکړي چې دا په افغانستان کې په خوارانو او ښو مسلمانانو وويشه خو پام چې په هوټل کې چاته حال ونه وايې چې يو نيم د ک.ج.ب سړی هم پکې شته. په هوټل کې چې ملا کڅوړه خلاصوي گوري ډالر پکې پراته دي. کله چې د شوروی نه د تگ په وخت کې په هوايي ډگر کې ددوی تلاشي کيږي، د شبه خي زړه درزيږي، خو گوري چې غير له ده نه د نورو ټولو بسکونه پرانستل

کیږي. (دا ټول د ک.ج.ب د پلان یوه برخه ده.) ته نو څه فکر کوې چې دی به دا ډالر په رښتیا خوارانو ته ورکړي؟ که انصاف وکړې هم ایله په سلو کې درې یا څلور په نورو وویشي، او هغه به هم اول په افغانیو اړوي. په بل ځل چې دی روسیې ته سفر کوي نو بیا همدا میلمه پال او میرمن یې ورحاضر شي او د شناخت او دوستۍ بل ګام واخلي.

دا یې یو مثال و. د جاسوسۍ په قاموس کې هم د امید او بیم خبره ده. دوی د ستر اروا پوه، پاولوف نه دا چل زده کړی چې د یو وخت د پاره سپي ته د ګړینجي د غږ سره سم ډوډۍ واچوه او چې ښه ورسره روږدی شو نو بیا ګړینجی وکړنګوه خو ډوډۍ مه ورواچوه، وبه ګورې چې د ده ناړې په بهیدو شي.

همدا و چې ستاسو د دشت ارچی ملا د ک.ج.ب په لومه کې کښیووت.

زه نه پوهیدم چې د افرانسوی ولې ما ته ګډ دی، خو خبرو یې خو ند راکاوه. ده ویل د ک.ج.ب او هرې بلې جاسوسۍ او حتی زموږ د فرانسې د دوزیم، بیلې بیلې وظیفې هره یوه ځانله څانګه او ما هران لري. په دغو کې یوه مهمه یې په هر ملک کې د جاسوسانو استخدام دی چې د شبه خې سره دوی همدا کار وکړ. بله د دښمن د جاسوسۍ د شبکو کشف او شنډول دي چې دا د ک.ج.ب د څلرم ډایرکتریټ کار دی.

په افغانستان کې خوان پخوا چې شوروی اتحاد لا نه و د روسانو جاسوسي فعالیت روان و. اوس یې صرف جامه بدله کړې او د خاورې په

ځای د ایډیا لوژۍ په نامه کیږي. حریف لوبغاړی پخوا انګریز و، اوس امریکا ده او په لوړه سطحه کیږي. هغه خبره رښتیا ده چې ستاسو صدراعظم هاشم خان د روسیې د سفارت لاندې دکانداران ویرولي وو چې د روسانو سره معامله مه کوئ. بیا دروسیې سفیر په یوې میلمستیا کې صدراعظم ته ویلي وو، «که موږ جاسوسان استخدامو ولې یې ستاسو په وزیرانو کې نه غواړو چې بیسواد دکاندار ته ورځو.»

ما ژان ژوزې ته ویل، «زه پوه نه یم چې ولې دا خبرې ما ته کوې، او نه یې پوهیده غواړم. موږ روان یو سوات ته ځو. که ته راسره ځې نو په لار کې به مې سم پوه کړې چې ولې دومره ډیر کړتیږې؟» ژان ژوزې موسک شو، «سمه ده په سوات کې به دې په هماغه هوټل کې وګورم چې تا را ته پیسې راوړې. خو یوه هفته پس. موږ اوس وځو، تاسو همدلته پاتې شئ چې څوک مو سره یو ځای و نه ویني.»

اووم څپرکی

د ژان ژوزې دویم بیان

د سوات هوا مخ په سړیدو وه او د آسمان هغه تړانګه چې د هوټل د چوترې نه ښکاره کیده کله ترخه شنه او کله توره تاریکه وه. شین ټاغي مې د جوړولو په نامه په ورکشاپ کې درولی و او زه د ژان ژوزې افسانې ته فکر وړی وم چې ویې منم که نه. زه چې دا پنځه کاله د تیر په هیر شمیرلو روږدی شوی وم د ډاکټر زړور مرګ یو دوه هفتې را وینښ کړم خو اوس مې تابیا نیوله چې د سمڅې د یارانو په شان بیرته شړۍ په سر

هڅولم وه او اخیستې را چوکه بیا ژوزې ژان اوس. شم ویده او راکاږم یې.

شبه خې اوس په پاریس کې د فرانسې د استخباراتو د شبکې سره و. هلته یې څه بلاغوښته؟ که هر څه مې کول، په ژان ژوزې مې بیره نشوه کولی، چې معلومه شي چې دا دومره پرېږده یې ولې شروع کړې دده، زما یې په شبه خي څه، د روسانو په شبکې مې څه، خو فرانسویان هم د ښځو په شان په خبرو کې نرۍ نرۍ بخۍ کوي، مهم د غیر مهم سره ګډوي او په اوریدونکی کې زاره چه وي. لیکن د زړه په کوم ګوټ کې مې د امید یو څرک هم ځلیده، چې ګوندې په آخر کې کومه داسې خبره وکړي چې په ما هم ولګیږي، ځکه هغه هم لیونی نه و چې په دې آخر مني کې د خپلې میرمنې سره د سوات د هوټل په لغړې باغیچې کې په زیږو پاڼو باندې کوز پاس چکر وهي او ماغوندې یو بیطرف او بې زړه سړي ته لکچر راکوي. ژان ژوزې ویل، «د ک.ج.ب او د هرې بلې جاسوسۍ د دستګاه سره د خلکو د راښکلو د پاره درې مهمې وسیلې دي. یو پیسه ده چې دا د هر خنډ او لوړې ژورې هواروونکی بولدوزر دی. خو دا په دروکې وروستۍ وسیله ده. اوله وسیله د ښایستو نجونو او شهوانې آسانتیا وو برابرول دي. ملا شبه خې د خپلې عنعنې له مخې د نجونو په کسب کې نه و او اوس هم چې نجلۍ ویني وار پار ترې خطا شي. مګر ک.ج.ب ته نور چلونه هم ورځي، مثلاً د ښایستوکو روسي هلکانو تهیه کول. دویمه وسیله شراب دي. سړی ښه نیشه کړه، بیا یې روږدی کړه او بیا لکه

وریش خور خرهر ماښام پخپله آخور ته درځي. شبه خي به روسی هلک ته سیپاره وربښودله او هماغلته په لومه کې کښېووت. د سفیر د وینا حقیقت ایله اوس معلوم شو. د افغانستان یو مشهور وزیر چې تل به د صدراعظم قایم مقام او د پاچانازولی و. روسی نجل درلوده او بله نکاح ښکلې میرمن یې افغانه وه دغه روسۍ میرمن هیڅا په دعوتونو کې نه ده لیدلې. ژان ژوزې ویل دادرې وسیلې ټولې یوه مور لري او هغه دنیایي شهوت او حرص دی. د ملاشبه خي د ښکیل کو لود پارد نه پیسې کار ورکړ، نه شرابو، نه نجونو، خو بالاخره یې ک.ج.ب تیز رگ پیدا کړ او ښکلی د برندو سترگو گرجی هلک یې وروشکارد.

ژان ژوزې ویل داسې نه ده چې تل به دې نوي استخدام شوي جاسوس ته همدا شیان ورکوي. دا داولو ورځو عیشونه دي. بیانو چې روږدی شو، نو پکې کښېووت. که دده نه ناغېږی وشي نو ک.ج.ب مثلاً ورته وایی، «ښه دده نو، دا عسکونه (چې پټ یې اخیستي وي) وگورد، که زموږ سره کارنه کوې نو څه، په مخه دې ښه، موږ به دا عکسونه ستا حکومت یا کورنۍ ته ورکړو. دغه مرحله ده چې گویا ملا شبه خي ښکیل او د روسیې خربویه.

د سوات هوا ورځ په ورځ سړېده او یو سهار چې له هوټل نه ووتلم د واروو یوه نرۍ دوړه د غونډیو په سرونو پرته وه. د ما او ژان ژوزې ملاقاتونه تل پاس په غونډیو اړ یا هم کوز د سیند په غاړه وو چې دواړو به په کنجکونو کبان نیول یا موپیښې کولې. په هو ټلونو کې نور

نو میلمانه نه ووپاتې. په دې ورځ نو ژان ژوزې پاریدلی ښکاریده او پوه شوم چې د کار خبره به ترې راووځي. دواړو خپلو کنجکونو کې چینجې وپیرل. د سوات د سیند په بره خواکې خالداره کبان هم وو چې اوس د ژمي له کبله کوز زموږ د سیند برخې ته هم راښنبیدلي وو.

ژان ژوزې بې مقدمې پوښتنه وکړه «ډاکټر زړور چیرته دی؟» زه هک اریان شوم، لکه چې خبره زما د اټکل نه لا پسې ژوریده. خو ما ځان و نه ګراوه، «په کابل کې روسانو اعدام کړ.» زما بې علاقه ګۍ په ده اثر ونه کړ. بیا یې پوښتنه وکړه، «څه وایې چې هغه دلته درته حاضر کړو؟» زما زړه ټوپ کړ، «تاسو فرانسویان، لکه چې مړی هم حضوروليشئ».

ژان ژوزې وویل، «که مړ نه وي نو؟» ما وویل، «ولې مې کړوې؟ څه رانه غواړې؟» ژان ژوزې وویل، «بس ځان تیار کړه کابل ته» ما وویل، «لکه چې د ک.ج.ب په شان ستاسو دستګاه هم بیګناه خلک همداسې ایساروي. ته خوک یې، د زړور نه څه خبر شوې، ولې ورسره دومره علاقه لرې. د زړور خلاصون خو د فرانسې په آجندا کې نشته نو په دې کې څه مطلب لرې؟» ساعت ته مې وکتل، «نه بجې دي، شل دقیقې وخت لرې چې هر څه را ته ووایې او که نه درنه لاړم.»

ژان ژوزې چې زما جدیت ولیدنو نیغ په نیغه یې موضوع شروع کړه، «زه د فرانسې د جاسوسی ضد دستګاه کاریګریم. زموږ یو ژورنالست الان ګیونو میږی او اول ځلې همااغه د اولیګ خرخر د ین د زهر پاشلو د قربانیانو عکسونه بیرون ته وایستل او په ټوله دنیا کې چاپ شول. نو د

خرخر دین لور، یو خو د خپل پلار کست اخیستـه او بل د ک.ج.ب د ثلورم ریاست امر هم و. الن گیو په دې وختونو کې په کابل کې په لاس ورغی. په تلویزیون کې یې اقرار هم ثبت شوی او ټولو ته ښودل شوی دی. زه راغلی یم چې هغه خلاص کړم. د گیو مستنطق تاتیانا خرخر دینوا ده چې ستا سو د زړور استنطاق هم هماغې کړی دی. نو اوس به دوه چنچنې په یوه مرده کې وولو. ستا به زړور خلاص کړو او زما به گیو. او دادې خبره مې په درو دقیقو کې خلاصه کړه. اوس که پیښور ته ځې او که کابل ته، نور د ستا خوښه».

ما وویل، «دا خوناځواني ده چې ما د خوږ گوتې نه نیسې او د ډاکټر زړور نه دې ما ته د لومې دانه جوړه کړه.» ژان ژوزې وخندل، «داسې هم ده او داسې نه ده هم. یو خو د ډاکټر زړ ور خبره ده او موږ ویل چې ته به همکارۍ ته زړه ښه کړې. مگر یوازې دا خبره نه ده. ته یو بل کمال هم لرې او هغه دا چې په کابل کې یوه نجلۍ هم ستا په انتظار ناسته ده.»

زما زړه په دړزا شو چې شاترینه خو به نه ښیي!

ژان ژوزې د شیطان ماشوم په شان سترگه وټومبله، «بس پوه شوې. دا کار بې د هغې له مرستې کیدونی نه دی.» ما وویل، «پخپله د زړور وینا ده چې زما نوم یې هم روسانو ته ورکړی دی، نو که بل چا ته نه وي تا ته خو د ک.ج.ب زور معلوم دی، د رسیدو سره سم به یې نیولی یم.»

ژان ژوزې وویل، «په دې هم خبریو، نو اوس خوښه ستا ده چې ځې او که نه ځې.» ما وخندل، «ته نو چې په هر شي خبریې ملا شبه خې به دا هم

درته ویلي وي چې محب الله د خرپ سړی نه دی، د ترپ سړی دی. »
هغه وموسل ، « په دې هم خبریم خو شبه خی دا هم وایی چې محب الله
چې یو وار یو کار ته ددشی نو بیا یې نیمگړی نه پرېږدي. » ما وویل
« موږ ورته... غوړول وایو ، په انگلیسی کې په خولی کې د بنکې
ټومبل وایی ، چې تا سو به څه وایئ ؟ » ژان ژوزې داځلې په ربنتیا او د
زړه د اخلاصه وخندل. پخوا تربیلیدو مې ورته وویل ، « ته فکر مه کوه
چې بس ته هوښیار یې. له اول نه درباندې شکي وم. » هغه په تعجب
وویل ، « څنگه ؟ » ما وویل ، اول خو دې زرگون لوټ په کرایه کې راکړ. زه
پوهیدم چې ته دومره کم عقل نه یې ، خامخا به دې په دې کې کوم چل
وی » ژانژوزې شرمیندو کې موسکاو کړه ، بیا مې وویل ، « بله دا چې
ستانه یود سهود هم وشوه. ویل دې غواړې پنجشیر ته لاړ شې او هلته د
پنجشیر په سیند کې خالداره کبان ونیسې. » ژان ژوزې وویل ، « نو د
پنجشیر په سیند کې کبان نشته څه ؟ » ما ویل ، « شته خو خالداره کبان
یوازې د هندوکش نه شمال ته سیندونو کې پیدا کیږي ، د پنجشیر تول
شیر ماهي دی. »

اتم څپرکی

د گړو له لارې پلی کامې ته واوښتم او له هغه ځایه په لاری کې لوړ
مازیگر کابل ته ورسیدم. توري وریځې او شمال و او پرخ پرخ یخ باران
چې یو نیم دواورې څپولی هم ورسره و ، وریده. اریان وم چې که د شناخته
کور ته لاړ شم په هغوی ظلم دی او که په هوټل کې شپه وکړم هغه خو تول

د خاد د لاس لاندې و. د لارې په تمځای کې ولاړوم چې یو څو کړېږي راپیدا شو او مخامخ زما خواته راغی. ما ویل، محب ګله، لکه چې په اول دړدنګ کې لاړې. څو کړېږي روغبړ راسره شروع کړ او زه هم تروړ وم چې لاس ورکړم که نه. په کرار غږ یې وویل، «ملا شبه خي ستاسو په خدمت کې دی.» بیا یې نو بې غږ او غوږه زما دوه بکسونه وچت کړل او یوه ټکسي موټر کې یې کېښودل. بس نور څوک نه وو، پخپله ډرایور شو او ایسته یې د ښار مینځ ته روان کړم. کابل ښایسته زیات فرق کړی و.

د مکروریانونو بلاکونه زیات شوي وو او حتی د مطبعې لر او بر د هوایي ډګر خواته هغه ځایونه یې ډک کړي وو چې یو وخت به زموږ د حبیبیې د لیسې هلکانو پکې سپورټو نه کول. لوی سرکونه یو څه د پخوانه ستره ښکاریدل او څلي ملي هم زیات شوي وو. خو خلک نظر پخوا ته یو څه زیات په بیړه کې وو او په سرویسونو باندې ګڼه ګوڼه ډیره وه. شبه خي، لکه چې زما په تروړتیا پوه و. ویې ویل، «دا ستا پښه لکه چې د زانې په شان لمده ده. دا خلک، یو خو د باران نه تښتي، ځکه د هواد حالاتو اټکل وایي، چې نن شپه به واوره پیل شي. چې خلک به د یخنۍ سره څه کوي. بې هغې په اتو بجو قیود شب ګردي لګیږي چې موږ هم بیړه وکړو.»

کابل دومره هم نه و بدل شوی چې زه به یې ونه پیژنم. موټر د هارټن د پله نه تیر شو او د ګذرګاه لاره یې ونیوله. د چاردهي حکومتي ودانۍ

ته مخامخ د شاغاسیانو کلا وه. هلته یې موټر د کلا په لویه دروازه د ننه کړ او بیا ترې کوز شوو.

پاس یوې مانۍ یا بالاخانې ته یې بوتلم چې نیمه لوڅه وه. ما دغه کوټه هغه وخت لیدلې وه چې په سرو غالیو فرش وه او د شاغاسیانو د خانانو به په کې غورو درب و. اوس نه ناصرخان و نه یې سره پېلان، بس زه وم او د غه مړتت.

د کوټې په یوه ګوټ کې یو برقي منقل ایښی و او ترڅنګ یې د اوبو آودان د تشت سره. تشت د مردارو اوبو او د پیازو او هګیو د پوټکو نه ډک و. ملا شبه خې په دیوال کې د یوې بې ښیښې الماریۍ نه یوه غوټه را ښکته کړه او د هغې نه یې هګۍ او پیاز وایستل. د پیاز ځینو غوټو شنه ښبونه وهلي وو او داسې ښکاریدل چې ډیر وخت هلته پراته وو. دغه الماریۍ ګانې یو وخت د کیمخت او جانان د سرو شنو لوښو نندارتونونه وو. ما پوښتنه وکړه، «څه سول دا نازولي؟» شبه خې د ځواب په ځای راته وویل، «پس د ډوډۍ به د سبا ورځې پلان سره وڅیړو. یو څو خبرې لاحل شوې نه دي او زه تا ته منتظروم.» لکه چې سرې ډیر جدي و، نو زه هم غلی شوم.

د ډوډۍ نه وروسته شبه خې د سبا دورځې ډیر تفصیل راکړ، پلانې ځای ته به دې بیا یم، پلانکی به وینې، داسې به ورته وایې، داسې به کوې. دی لکه ما ته ژرنده ګډو خو زما چرت بل پلو و. یوه خوږه تلوسه را سره وه، لکه چې ماشوم د اختر د سهار په انتظار وي. بهتر دده وو ایم د

مکتب د وختونو په شان پخواتر دي چې په کالني امتحان کې ښوونکی پارچه راکړي ترورروم. شاترینه لیونی همدلته، په همدې ښار کې ده، خدازده چیرته، خدازده څه کوي، خدازده زه به یې یاد یږم که نه، چې داووینم څه به وایم څه به کوم څه پوز به نیسم؟

د بالاخانې د ماتو کړکیو نه سوړ باد راته. یو دغلو لالټین چې ښیښه یې نیمه توره وه بلیده او ژبګی یې د باد د څپې سره لړزیده. واورد نو سمه په شرنګهار شروع شوې وه. د کابل د ژمي نه مي بد راتلل او بیا هغه د لیسې وختو نه ستر ګوته راته دریدل چې په لیلیه کې به مو زړې شړلې کمپلې د ځان نه تاو کړې وې او د سړو نه به ریږدیدو. هغه بل کابل، د کابلیانو او نازولو کابل، ماته پردی و.

هغه کابل چې په ژمي کې به خلکو د حلیم په نامه حلواوزمه خواږد په غوړو کې ډنډ خوړل، لاندي پلاوو نه به یې پخول او په تاودو صندلیو کې به ترستوني پټ وو او د شپې ترنیمایي به یې کیسې کولې او هغه زنغوزي او توتان چیچل چې په صندلۍ باندې دلۍ پراته وو. موږ اطرافیان د خدای د دغو نعمتونو نه بې برخې او پخپل کابل کې جلا وطنه وو.

سهار چې پاڅیدم یوه لویشت واوره د کړکیو په درشایي پرته وه چې زما په اټکل، په مځکه به نو دوه لویشتې واوره وه. د پاڅیدو سره سم شبه خې د پیري په شان له بلې کوټې نه د پتنوس سره راووت. توره المونیم (ارمونیه یي) چاینکه، د بیګاپاتې سړه ډوډۍ، په پیاله کې یوه

کاچوغه بوره تیاره اچول شوې. خو زه تلوسې وړی کړی وم. ما چای خوړ او د خپلو ځپلیو غم راسره و چې اوس به څنګه وځم؟ خو شبه خې، لکه پیری ورک او د ستر ګو په رپ کې دموزو د روسی پړې د پوستکي د خولۍ او کوټ سره راپیدا شو. بیا چې ما دالرو برکول نو یې دریشي راوړه. یوه بټوه یې چې پوهیدم پیسې پکې دي، د کالیو په سر کیښوده.

چې د شاغاسی د کلانه وتلم نو بلا تشبیه، تیار روسی وم.

نهم ځپرکی

روسان، لکه ښاپیرکان داسې دي. ښاپیرک چې ځینې ورته ځکالی هم وایي او په عربۍ یې خفاش او په فارسی یې شب پره یا شب پرک بولي، د نمجن او تیاره ځای، مارغان خو نشو ورته ویلی، ځناوران دي. روسان یوه ژوره ویره لري، له بنیادم نه، له طبیعي آفت نه، له خدای نه. پټ پټونی یې خوښ دي، تیاره او اسرار آمیزه ژوند یې خوښ دی. ژوره غولونه او خطا ایستل دروس خصلت دی. یوه لیکوال/ الکسي تولستوی/ د روسي خصلت نومې کتاب کې همدا خبره، البته په ژوولې لهجه کړې ده. دا چې د شطرنج نړیواله قهرماني اکثر د روسانو په لاس کې وي، ددې چینه هم همدا روسي خصلت دی چې په خطا ایستلو، ژورو توطئو، او د کاسې لاندې د نیم کاسې په پټولو بنا دی. په روسیه کې یوه نانځکه جوړیږي چې با بوشکایې بولي، یوه نانځکه، پکې بله، پکې بله.

شبه خې زه په دې سهار له ډیرو کړلیچو لارو یو ځای ته بوتلم، موټر

یې ودراوه، په یوې توري پتۍ یې زما سترګې وتړلې او یوې زیر خانې ته یې ننه ایستلم. پتۍ یې رانه لرې کړه. چې سترګې مې سره وسرولې، اول شي چې ما هلته ولید یو ښاپیرک وچې د ننه په کوټه کې لر او بر الوته. کوټه نیمه تیاره وه. خدازده څو دقیقې په همدې کوټه کې روان وو چې یو میز ته ورسیدو. یو تت برق د چت نه ځړیده. د میز تر شا په یوه کرسۍ یوه ښځه چې په اول کې مې صحیح کولی نه شوه ناسته وه. ویښتان یې د غوښایو د تپې په شان په کوپړۍ تبې کړي وو. د میز بل سر ته دوه کرسۍ تشې وې، شبه خې په یوې باندې کښیناست او ما ته یې په بلې د کښیناستو اشاره وکړه. اوږده شیبه چوپایي وه. ما د نجلۍ د کړو وړو جاج اخیسته، نه ښایسته وه او نه بدرنګه، خو د پیغلتوب په جوش کې ښکاریده. د چت د کوم ځای نه، د دیوالي ساعت په شان په منظمه وقفه ځک ځک او به څڅیدلې. په چت کې نلونه، لکه ماران هرې خواته غځیدلي وو. خاموشي تر حده زیاته شوه. زما په خیال هغې هم زما جاج اخیسته. بیا یې په کړار غږ په رسا پښتو په کندهارۍ لهجه وویل، «ترینا غواړې؟» ما بې خوده وویل، «هو». بیا یې وویل، «زړور غواړې؟» ما وویل «هو» بیا نو غلې وه او شبه خې ته یې کتل. شبه خې، لکه چه وارخطا و، خپله ږیره یې داسې ګروله، لکه چه اور ورباندې بل وي. خو بیا یې هم وویل، «زه هم خپل سړی غواړم.» خو هغې لکه د شبه خې خبره یې چې نه وي اوریدلې، غلې وه او ورته کتل یې. شبه خې د ږیرې ګرولو ته زور ورکړ او بیا یې په نري غږ وویل، «هو، ستا شرط هم

منم. » ایله د نجلۍ د مه راسته شود. ښا پیر ک لا زمونږ په سر دورې وهلې
خو د اوبو څڅواکۍ ختم شوو. نجلۍ پاڅیده او د کوټې بل سرته چې تپه
تیاره وه روانه شوه. کوټه به البته ډیره اوږده وه چې ښایسته ډیر وخت یې
د پښو ښکالو راتله. شبه خې بیا رابانـدې سترګې وتړلې او موټر یې
چالان کړنو ما خپله پټۍ لرې کړه، خو هیڅ ګټه یې ونه کړه، د بنی بشر
غږ غوږنه و، فقط د واورې څپولې وو چې په شرنګهار را پریوتل، داسې
چې په سړک نه د پښو پل و او نه د ارابو.

د شه به خې والګا په جیپ بدله شوې وه او بیغمه بیرته مخ په ګذر
ګاه، د شاغاسي په کلا ور روان شوو. د غرمې ناری بیا هماغه هګۍ او د
سیلو توره ډوډۍ وه. شبه خي یو څه راضي معلومیده، کله به موسکی
شو. ما د څانه سره وویل، اوس به یو څه د زړه خواله راسره وکړي. ما د
پوښتنې تابیا نیوله خو ده پرې ننښود م او په جدي لهجه یې وویل، « درې
ساعته آرام وکړه، نن شپه میلمانه یو. » ما وویل، « چیرته ؟ » او هیله مې
داوه چې داسې ځای وي چې ښاترینه یو څلې وو وینم. خو ده، لکه د حال په
ژبه چې خبرې کوي، سر وښوراوه او بلې کوټې ته روان شو او زه په چرت
کې ډوب پرمښۍ یووړم.

یو وختې د شبه خي ښکالو راو یښ کړم چې لګیاو لالټین یې لګاوه.
دومره زر تیاره شوې وه. وروسته نو بلې کوټې ته لاړ او د یو تور بکس
سره بیرته راغی. لکه جراح چې پخوا تر جراحي خپل سامانونه په دقت
قطار ردی. ، ده هم اول د بکس سر خلاص کړ، بیا یې پلاستیکي

دستکشې په لاس کړې، نور يې قسم قسم بوتلونه، پتې، بياتې او نورې بلاوې. بيا يې په يو د سطل کې ترمې او به راوړې چې زه په کنارا ب کې ځان پريمينځم. که ما د خدای وسې وکړې چې ساړه دي، خو ده خپل کار کاوه. په ناکامۍ مې ځان پريوله، غاښونه مې برس کړل. ږيره مې لالتين ته وخرييله او د شبه خې جراحۍ ته کښيناستم. اول کار يې چې وکړ د سرو زرو درې څلور قالبونه يې زما د کوز او پاس غاښونو په سر کيښودل او بيا يې سرو نه دننه کاږه کړل چې د غاښ د پاسه ټينګ شي. بيا يې نو ښه ډبل ستاليني بريتونه په شونډو راسپارد کړل. يو قسم ترخه آبي قلمخونه يې په زحمت د ستر ګو په ګاټو راله کيښودل. ما ويل «نن سهار دې ولې نه سينګارولم؟» ده وويل، «سهار خومو ږ يوازې وو، نن شپه مجلس دی.» بيا يې نو سپين کميس، سور نکټای او نيلي رنګه ښه ليسه دريشي راکړه. د سپينو زرو سور بيرغ يې راله په ګريوان وټومبه، قوي بدبويه روسي کلونيا يې په مخ راو منبله او څه تيزبويه عطر يې په جامو راوشنل، مګر بوټان يې چې راوړل ددو سره نه جوړيدل، بلکه سره ساقداره بوټان وو. ما ويل په دې کې به يې هم حکمت وي، او په ترد غونې ما ښام د کلانه ووتلو.

اوږد روښانه سالون له افغانانو او روسانو ډک و. په تعجب مې وليدل چې روسي ښځې خوږې چې وې، افغاني ميرمنې هم په شمير کې دومره کمې نه وې. شوخې سرې شنې جامې، د ځټ ګريوانونه د V په شکل، پاس ارت او کوز نرې چاک، تر ملا رسيدل. زما په نظر دا جامې

ښکلې نه وې، سکسي وې خو يو ډول بې بندو باري او افغانيت ته يو ډول سپکاوی ترې ښکاريده، مګر بيا هم افغاني ميرمنو څه کول څه يې پريښودل او خپله طبيعي ښکلايې بريښوله. روسی ښځې لکه پيلانې، د اوږو نه تر پښو پورې روغې استوانې وې او ما ته يې د پښتو دا متل راياد او د چې «يې نری، بې نری، تنده خيته پښې نری»، سپينې، بې مالګې او د کاسير توب نمونې وې. بيځايه يې خندل او خپل طلايې غاښونه يې ځلول. زما خپلو غاښونو ته پام شو او شونډې مې نورې هم سره وروستې، خو موسکامې ورپورې سريښ پريښوده. خادمانو په پتنوسونو کې د شربتو او شرابو ګيلاسونه پاس نيولی، د مار په شان د پيندو ترمينځ کاږه واږه تيريدل، په هرې پيندې تم کيدل چې ميلمانه ګيلاسونه ورنه واخلي. لږ او بر مې وکتل خو شبه خې لادرکه و. ګيلاس زيږ ليمکونادمې واخيستل او د مصنوعي موسکا سره مې په تروړتياهرد خواکتل. د مچيو د باڼ په شان زوږو. ګيلاسونه سره کړنګيدل او د (مير، دروژبه، ده وی) شعارونه تکراريدل. دلته هلته د خره د نږيدا په شان يو د کر کجنه خندا هم راتله نور نو بې مفهومه غومبرو چې هيڅ خلاصيدن يې نه و. د زياترو نارينه وو عسکری دريشی وې چې زما تروړتيا يې لاهم زياتوله.

يو ځلې مې پام شو چې يو روسی منصبدار ما ته ځير دی، خو چې سترګې په سترګو شوو، نو يې مخ واړ اود. زه پوهيدم چې د خوشالی فضا هسې برغولی و او د ديګي په مينځ کې د جاسوسی، توطئو،

دسیسو، وینو او قتلونو ننګولی پخیده. هر سړي بل څاره او هر سړي په خپلو خبرو، حرکاتو او حتی کاتو باندې سانسور لګولی و. لږ وروسته په همدې پتنوسونو کې په بشقابونو کې ساړه خواړه راغلل. د بادرنګو ترازې، ایشیدلی خوساړه کچالان، کلبسې (یو ډول د خوک د غوښې اوږده ساسیج) دا ټول په یوه پتیر پاستی کې تاوشوی وو. زما ترڅنګ یو افغان منصبدار دوه د پاستو لولې واخیستې، یوه یې یوې روسۍ ته ورکړه چې، زه فکر کوم میرمن به یې وه. دواړو په یوه لاس کې د شرابو ګیلاسونه نیولی وو. داسې ښکاریدل چې دوی هم دومره زیات بلدنه دي او زما په شان دیواله ته تکیه ولاړ وو.

پتنوس والا زما مخې ته هم تم شو. ما یوازې بادرنګ د پاستې نه واخیست او خپل افغان ګاونډي ته مې و موسل. هغه په غوږ کې راته وویل، «خدای دې د روسانو ډوډۍ ووهي.»، ما ورته و موسل او نور مې هیڅ ونه ویل. اوس نو مجلس زور اخیستی و او شرابو د خلکو خولې پرانتې وې او یا به ټولو ځانونه همداسې صمیمي او مخلص او ساده ګان ښکاره کول. په همدې وخت کې یوه ښکلې روسۍ ښځه چې آبی کمیس یې تر زنګنو رسیده او نظر نورو ته سنګینه بریښیده، ګیلاس په لاس زما خواته راغله. په رسا پښتو یې ځان معرفي کړ، «زه تاتیانایم». بیا یې ماته ځیر ځیر وکتل او پوه شوم چې زما د ځواب منتظره ده. خو زه نه پوهیدم چې خپل نوم څه ورکړم. خو هغې په خوږې موسکا وویل، «که زه غلطه شوې نه یم، ته محب الله یې» ما په وار خطایی شاو خواته وکتل،

خو هغې مې په اوږه لاس کېښود او ویې ویل، « تاخو هر سړی پېژني! »

ما وویل، « تاسو خطا وتلی یئ، زه محب الله نه یم » خو هغې مې خبرغوڅه کړه، « ټول دې پېژني چې په شوروی کې دې تحصیل کړی او د سالنګ د تونل په جوړولو کې ستا کارنامې ما ته معلومې دي. اول جیپ د سالنګ په غاښې تا وخېژاوه، هغه وخت لا تونل جوړ شوی هم نه و او یوازې یو دنری لاریې د سامان چلولو د پاره پاس په سر تېره شوې وه، خو چا وربانديې موټر چلولو ته زړه نه ښه کاوه. ګویا ته د سالنګ قهرمان یې. » ما به چې خبرې ته خو له خلاصوله، دې به غلی کولم. آخر کې مې وویل، « هو، هماغه یم، خو اصلي اتلوالـه د شوروی ملګرو وه. » تاتیانا کټ کټ وخندل، لاس یې راکړ او نورو پېنځو ته د روانېدو په وخت یې په کرار غږ او همیشه ګي موسکا په عادی لهجه وویل، « د ریمه ورځ. »

دا هماغه تاتیانا، د قوماندان خرخر دین لور وه چې زموږ ډاکټر زړور یې په مرګ محکوم کړی و. دا په رښتیا هم پېمخې وه او یا به داسې وي چې خارجي پښتو وایي په پښتانه لا هم خوږ شي. په هر صورت، ملا شبه- خي یوه شه او دده حرامزاده ګي، زما تلوسه شاترينې ته وه، چې ګونډې دلته یې ووينم، خو نیمه خوا پاتې شوم. په همدې کې وم چامې په اوږو لاس کېښود. په اول کې خو مې د ډاره هيڅ شاته ونه کتل. لکه سړی په خوب کې، د مالوچو په ډیری کې منډې وهي او هیڅ خپل هدف ته نه رسیږي، ما هم شاته د کتلو کړ او همداسې اوږد تیر کړ او پیړی رابانديې تیرې شوې چې ایله مې مخ شاترينې ته واړاوه. هماغه د ژوند د مستیو

ډکه نجل وه چې څلور کاله پخوا مې د تاله برفک په دښته کې خواپورې نیولې وه. هغې چې ولیدم ئو، لکه چې سم مې نه پیژني تندی تریو کړ. خو ما خو له دعاشقانو د راز ونیاز په علامه غوږ ته ورنژدې کړه. یو قسم د سنځلو د گل په شان خوږ عطر چې د سړي زړه هم ورانوي او مړیدن هم تري نه وي، زړه راتازه کړ. ماورو وویل، «مه ویریږه، زه پخپله یم، ډاکتر محب الله.» او هغې هم ځان راټول کړ، اننگې یې یو څه د شرمه ود که د بل احساس نه سره شول، لکه چې تېنگه مې په غیږ کې نیولې وي. بې ډیله د سالون نه بهر برنډې ته راووتلو او په نیمه تیارې ډیودۍ کې مو غاړه سره ورکوله چې ناڅاپه زوی مړی، شبه خې غماز راپیدا شو. داخلې نه ریږه وه او نه بل څه، صفا سوټ بوټ و. ټکسي یې په سړک چالان ولاړو او د برقونو رڼایي په واورو ځلیده. بې له غږ او غوږه یې په موټر کې کښېنولو او داخلې یې خیرخانې ته روان کړو. هلته، دی مخکې موږ ورپسې په یوه کور ننه وتلو. یوه ښکلې په سرو قالینو فرش خو نه وه چې یو لوی تلویزیون ورکې چالان و او نیمه برینډې عربې نڅاگانې پکې روانې وې. په دې کې د روسانو او داخلې کمونستانو عجیبه چل و، عجیبه باریک بیني وه، حتماً د شبه خې په شان جاسوسانو د اسلا ورکړې وه چې د خلکو د حیا پرده وشلوئ خو ددوی په خپل دود. عربي موسیقي، عربي ساز، هر عربي غږ خلک د اسلام او قرآن پورې تړي. خلک فکر کوي چې په عربي، د قرآن په ژبه کې، به هیڅکله د داسې ناکړدو د پاره ځای نه وي. پریږده چې وگوري چې په

عربي او عربانو کې څه نا کړدي دي چې نه کيږي. هدف دا و چې د خلکو په بې کچه انګيرنو کې د شک درز پيدا شي او پدې کې ډيرې ګټې وې. يو دا چې عربي ژبه به د سپيڅلتوب او ملکوتي حالت نه ووځی او د خلکو پام شي چې په دې ژبه او قوم کې هم داسې بی حيايی کيدلی شی. بله دا چې د عربو به هم نوم بد شی او دا ځکه مهمه وه چې د مجاهدينو زياتره مالی مدرک همدغو عربو برابر اوده او خلکو ويل چې دا خو د دينی ورور ګلوی په احساس کوی. اوس به خلکو ته معلومه شی چې عرب په اسلام چندانې اړنه دي، ددوی او امريکايانو (امپرياليستانو) ترمينځ تفاوت نشته.

شبه خی ورک شو او موږ په دې لويه کوټه کې يوازې پاتې شوو، موږ دواړو يو قسم د سترګو پټ پټونی کاوه. شاترينې ځان ناګاره آچاوه او د تلويزيون ننداره يې کوله، خو بيا به يې په موسکا ما ته وکتل. ما د هغې بخاری شانيولې وه چې د خونې په مينځ کې ولاړه وه او نری نری تودوخه يې راپو کوله خو به چې دې ما ته وکتل ما سه ليمه کوز کړل. زه لاړم او تلويزيون مې بند کړ. دا يوه شوخي وه چې د شاترينې نه د نه کتلو بانه واخلم، خو په همدې وخت کې شبه خی په يوه پتنوس کې د چای د دروپيالو سره راغی. موږ ته يې په اشارت په کوچونو د کښيناستلو امر وکړ. بيا نو لاړ تلويزيون يې بيرته چالان او د هغې غږ يې تر پخوا لالوړ کړ. يوه شيبه درې واړه کرار ناست وو. بيا نو شبه خی شروع شو.

«تاسو به دواړه سم نه پوهيږئ، چې تاسو دلته څه کوئ، زه دلته څه

کوم او پلان څه دی. نو ما ته غوږ شئ ځکه چې دا وروستی ځل دی چې

تاسو په پلان خبر کړم. دا اوږده کیسه ده خو زه به یې په څو دقیقو کې

غټې ټکي چې تاسو ته په کار دي ووایم چې بیا ورانی رانه شي.

فرانسویانو د تاتیانا سره بس دا تجارت کړی دی چې الن گیو به

ورسپاري او فرانسویانو ورسره منلې ده چې هغې ته به امریکا سیاسی

پناه ورکوي. دا معامله زموږ په گټه ده ځکه چې د تاتیانا سره د

ک.ج.ب ډیر اسرار دي، هغه به ټول غرب ته ورکړي. اوس به د هغوی د

وتلو بندو بست وکړو.» ما وویل، «دا خو بی شکه چې تاسو ښه گټه

کړې ده، خو زما یې پرې څه چې ستا سره مرسته وکړم.؟» شه به خي

وویل، «زه په خپله دې خبرې ته راتلم. په دې ما مله کې بله گټه د ډاکټر

زروږ خوشي کیدل هم دي چې تاتیانا راسره منلې دي. اوس به راشو د

وتلو پلان ته چې تا یې هم د یوې برخې ذمه وهلې ده.» شاترینه او چته

پاڅیده، ساعت ته یې وکتل او ویې ویل، «دا خو په رښتیا هم ښه ما مله

ده، هم فرانسه خوشاله، هم تاتیانا او هم محب الله خان» او بیا یې

پسخند وکړ، «زما وجود ته ضرورت نشته.» شبه خي اریان اریان ما ته

وکتل. ما وویل، «په دې ما مله کې ته هم شریکه یې. د سرخکان تر پله

به موته رسوې، په لار کې پاټکونه دي، خو که ته راسره یې نو ستا زور

خو په سالنگ کې ما ازمییلې دی چې څنگه په امنیتی مقاماتو جادو

کوې.» شبه خي په خبرو کې راگډ شو، «ما ته دا ټول معلومات شته، زه

په خپله یو وخت د روس سره وم.» ما په زړه کې ویل څو ک څه پوهیږي

چې اوس به هم یې، خوشه مې و نه ویل. شاترینې ما ته د ملامت ګوته ونیوله، «بس نو ته دومره په ځان غره یې چې زه به ستا د پاره خدایي خدمتګاري کوم او که د سالنګ د واورو نه د بچ کولو اجوره غواړې؟».

ما ته هم غوسه راغله او هم په دې وشرمیدم چې شتاترینه به په رښتیا همداسې فکر کوي. بې واره د ځایه پاڅیدم. د سرو مصنوعي غاښونه مې وایستل، شبه خې ته مې ګوزار کړل. بریتونه مې په داسې زور وشکول چې نږدې مې شونډه ورسره شلیدلې وه. د سترګونه مې هغه شنه ګاټې په داسې شواخون وایستل چې اوښکې مې په مخ ماتې شوې. د لینونتوب څپه راباندې راتله خو ناڅاپه د خپل تحصیل د وخت د سایکولوژۍ د استاد دا خبره رایاد شوه چې ویل یې، په هغه ساعت چې ډیر په غوسه یئ او د کومې ورانکارۍ او انفلاق ویره وي، نو شونډې سره وګنډئ او د ځانه سره په ورو ورو د یو نه ترلس پورې حساب وکړئ، بیا بیرته د لس نه یو ته راشئ، و به ګورئ چې غوسه په مدار مدار کښیني. نو ما هم د شونډو لاندې خپله وظیفه شروع کړه او بیا بیا مې ګردانوله، ترڅو په رښتیا مې هم روح په کرار شو. شبه خې او شاترینه دواړه په یو قسم غیر طبیعي انداز راته ځیروو او خاموشي د حدنه اوږده شوه. ما وویل، «ډاکټر زرور بیشکه چې زما ملګرې دی او خدای شته چې زه دده د مرګ په غلط خبر تردې حده سرسامه شوی وم چې شفاخانې ته یې بوتلم. خو چې شاترینه نه ځې، زه هم نه ځم. د سرخکان د پله پورې به درسره لاړ شم، تاسو به خپل اطمیناني قوماندان دوست ته وروسپارم

چې په خیر خیریت موان تر پېښوره ورسوي، خو زه بیا بیرته کابل ته راځم. که شاترینه نه وځی نو ما هم پاتې بویه.» شبه خی وارخطا شو، «ترسرخکانه به څنګه ورسیږو؟» بیا یې ماته په قهر وویل، «تاخو لوز کړی و، د لارې نقشه خو تا جوړه کړې وه، زه خویوازې د تاتیانا د موافقې او تصمیم مسئوول وم، اوس به هغې ته څه ځواب وایم؟» زه غلی پاتې وم او نور د خبرو حاجت هم نه و. د پلان د ځنځیر اصلي کړۍ همدا د کابل نه د سرخکان تر پله پورې رسیدل وو. شبه خی هم زما په شان حیران ناست و. شاترینې ته مې کتل، په هر کاته مې د دې د ښایست ځلا زیاته لیده. په اننګویې نه پوهیږم د شرمه و که د قهره، د هغې مشهورې لنډۍ په وینا، د سرخی خاصه غوړیدلې وه. ورو ورو راغله او زما په سر یې لاس کیښود، «ظالمه، ته دا څلور کاله چیرته وې؟» او بیا شبه خي ته موسکه شوه، «بس ډاکټر زما وکیل بالتوکیل دی. چې دی په ما دومره اعتبار لري چې پس شا زما له خوا ذمه وهي نو توکل په خدای.» شبه خی چې هیڅکله مې دده ټنډه بې ګونځو نه وه لیدلې، هم موسک شو. شاترینې خپله چوکۍ ما ته دومره رانژدې کړه چې بیا یې د سنځلو د عطر وږمه راخوریده. ترنیمې شپې مو د تیښتې پلان جوړ او څو ځلې ګردان کړ. شبه خي به په هر قدم او هر کږلیچ کې نوی خنډ او نوې غوټه را اچوله، چې که داسې شي یا داسې شي، بیا به څه کوو؟. بیا به موږ په ګډه وریاندې تر هغې بحث کاوه چې د خنډ د هوارولو لار به مو پیدا کړه. مګر په دې پوهیدو چې ډیر داسې واړه کږلیجې هم شته چې موږ یې

اټکل نه وي کړی. خو شبه خي ويل، «غوټه هله پرانيستل کيږي، چې پرې واوړې، توکل په لوی خدای. » ما او شاترينې دواړو، زه فکر کوم چې يوې خبرې ته وخندل او هغه دا چې ملعون شبه خيه! ته خدازده د څو دولتونو جاسوس يې، ستا يې د خدايي توکل سره څه کار؟ البته دده ته مو هيڅ و نه ويل او دده هم سر پرې خلاص نه شو او يا به دومره هوښيار وچې موږ او زموږ انګيرنې به ورته د ماشومانو لوبې ښکاريدې. زما خندا ختمه شوه خو شاترينې لاخندل او ما ته يې ګوته نيولې وه. زه حيران وم چې څه خبره ده، خو چې پام مې شو د مصنوعي ګاتې د لرې کولو نه پس مې لاهم اوښکې په مخ رواني وې او چې خندا مې ورسره کوله نو عجب شی رانه جوړ شوی و.

د تيښتې نه پخوا ورځ مې د شاترينې سره د کابل آخری ديدن وکړ. واورد لاڅپولې څپولې وريده او د ښار جم و جوش نه و، نه يې ګڼه ګوڼه وه. شاترينې، لکه زما په زړه چې خبره وي وويل، «مرګ او واورد دواړه پرده پوښي دي، خو زما خوښيږي. د سالنګ شپې رايادوي، » او بيا يې خبره تيره کړه، «هغه شين ټاغی چيرته دی؟ ». ما ويل، «په پيښور کې دی او ډير درېسې خپه دی. » دې ويل، «زه هم ورپسې خپه يم. » بيا نو دواړه همداسې خاموشه دده افغانان په بازارونو وګرځيدو، د سپين زر هوټل نه په شهرنو ورشيوو شوو. ددې د پلار او وروړ پوښتنه مې وکړه. معلومه شوه چې وروړ يې د روسيې په لار جرمني ته تللی او پلار يې مړ شوی دی. ما نه غوښتل چې چکر ختم شي خو داد شهرنو په تم ځای کې

بس ته ودریده. زه په زړه کې خوشاله وم چې د کور د تګ ست به وکړي.
خو چې بس راغی دې په لاس خدای پامانی راسره وکړه او ورویې راته وویل، «سبا به سره ګورو.»

لسم څپرکی

خلک د قوماندان عبدالحق د کارنامو کیسې ډېرې کوي او دده نه یو افسانوي قهرمان جوړ شوی دی. رښتیا هم دی د روسانو د لکې لاندې لوی اغزی دی، مګر زما خپله دیوه ورک نومي مجاهد، تورن عبدالرحمن سره ډېره جوړه ده. ډېرې کلن عبدالرحمن نه په جوسه پهلوان دی او نه د خبرو پړانګ. نه د قاری بابا په شان پلن دی او نه د حقانی په شان ببر. یو عادي تورن دی چې د عسکرۍ په طریقه جنګ کوي. ده په مصر کې د چریکی جنګونو درس لوستی دی. لاپې نه وهي د خپلې ماتې او تیښتې کیسې په لاډېر خوند کوي. ږیره یې تر هغې صفا خریيله چې دده د مجاهدینو ډلې په زارۍ وربانډې پریښودده. خو اوس ورته په کور کې میرمن په غوسه وي او یو روایت دادی چې کله کله یې ډبوی هم.
تورن عبدالرحمن هم د عبدالحق او حاجی دین محمد په شان د جبار خیلو د خانانو د توکم دی خو چې ورته وګورې نو یو فقیر، خوارنجو کی انسان دی چې زړه به دې پرې وسوځی. تارې لونګۍ تړی او څپلې په پښو کوي. دی وایي چې افغانستان، په تیره د ننګرهار سیمه غرنۍ ده او دلته یوازې غرنۍ وسلې ښه کار کوي او دده خپل شق هاوان دی.

دلته ده چې د ده شاهکاري معلومېږي. دی وایي هاوان یوازینی میړنی دی چې د غره له هغه بل لوري نښه ولي. د ده سره تل یو وړو کی شلخی د حساب ماشین وي او د ننګرهار مجاهدینو به د ده پورې ویل چې د هاوان د یوه ډز د پاره یو ساعت قصیده ښخوي. زاویه برابروي، د هاوان ځای بدلوي، آو ترازو ورسره وي او د هغې اړخ ته تیرېږدي چې د توغولو په وخت کې شورونه خوري. دا کار په داسې تکرار کوي چې د مجاهدینو زړه خوږین شي. ترڅو دی خپل غرنی تیاروي، هدف بل ځای ته رسیدلی وی او د ده خواري او بووړې وي. خو د ننګرهار مجاهدین وایي کله چې د تورن د هاوان ډزواوري نو تول وایي «یو بل هم په کې کم شو.» پوهیږي چې د نښې خطا کیدن نشته. قضا داسې راوسته چې زه او دی سخت ملګري شوو. یوازینی افغان چې په ما خبرو چې ډاکتر یم او تل یې هشورې رانه اخیستې همدا تورن و. او یوازینی افغان چې ما ورسره د روسی د تیښتې خبره برسیره کړه، همدی و. ده په عادتي خوارنجو کي غږ وویل، «په کابل مې زور نه رسیږي، خو ته یې د سرخکان تر پله پورې راورسوه، نور به خدای هر څه اسانه کړی.»

د تیښتې په شنه سهار په ټاکلي وخت چمن حضوری ته ورسیدم. یوه لویشت واورد ولاړه وه. یو مردار خور، کوږ کړوپ واګون د صدر بازار یوه تړلي دکان ته نژدې دریدلي و. شبه خی د ډرایور په سیټ کې ناست و، په وارخطایی یې کله ساعت ته او کله چارچاپېر کتل. زه چې ورو ختلم د شاتني سیټ اشاره یې راته وکړه. درې قطاره سیټونه وو، تول

شليدلي، گوړ گوړ او دلته هلته د پلاستيک نه د پروړې په شان واښه راوتلي وو. زه يې آخرى ته لاړم. هلته په گوټ کې يو هسې تش کالبوت په کمپلې کې تاو په سيټ باندې اوږد غځيدلى و. سترگې کوږاغې راوتلې او شونډو يې تور پترى نيولي وو، داسې چې پاسنى په کوزنى تقريباً سربښ وه. تيار د يهودانو هغو سکليټونو ته ورته و چې د نازي آلمان د مرگ له کمپونونه راوتلي وي. ما ويل دا به هماغه فرانسوى الان گيو وي چې لوړه او شکنجه پرې تيره شوې ده، خو نرى او کمزورې موسکا يې آشنا لگيده. ما د زړور په پيژندو نژدې چيغې کړې وې چې شبه خي راباندې د ډرايور د سيټ نه غږ وکړ، «غږ به نه باسئ» زما سره سودا شوه چې دا مړ ژواندى شى به څرنگه د ځان پسې راکاږو؟ شبه خي د ځانه تيار بريتور ظاهر هويدا جوړ کړى او د دوو سره تير راتيرو سرو بيرغونو نښان يې په روسي پکول وهلى و. په همدې وخت کې يوه کوچانى پيغله د پښو په ژغهار موټر ته راوختله. تيک او پيزوان يې ځليدل. اوږد سور الوان کميس يې د گنډ د پاولو شرنگهار کاوه او د تور ټکري لاندې يې پيکى په ټنډه راخوور و، د لونگو بوى يې ټول موټر په سر ونيو. سخته ښايسته وه. تورې برندې سترگې، چپه اوښتي تيره پانه. ما فکر کاوه چې خواره کى غوليدلې او په واگون يې د کرايى سرويس گمان کړى دى. خو د شبه خي د التفات نه پوه شوم چې زموږ د ډلې ده، خو څوک ده؟ که تاتيانا واى نو روسي سينگار خو داسې نه وي. بايد شونډې روې سرې رنگ کړې، په مخ د اندازې نه زياته سرخي

وهلې، د قره قلي پوستکي خولۍ او بالاپوښ او د سره ستوري نښان به يې په خولۍ وهلی وای. خو هغې په هماغې کوچانۍ، رسا پښتو راباندې غبرګ کړ، «لالا، ته دې مينځوي سيټ ته شه چې زه مې د خپل مريض سره کښېنم.» د تاتيانا سره يو ددوه تاره ډيرې سره يوهزاره ګی هم و چې په مينځوي سيټ کې زما سره کښېناست. پوه شوم چې دا هماغه فرانسوی الن ګيو دی چې په کابل کې يې د عکاسۍ په وخت کې نيولی و او تاتيانا ورنه اقرار اخيستی و او په تلويزيون کې هم خلکو ليدلی و. شبه خې په ډيرې وراخطاېۍ ساعت ته کتل. زړور نري زګيروي کول او کوچانۍ هم رنګ الوتې ښکاريدله. شبه خې د وروستی ځل د پاره ساعت ته وکتل او موټر يې چالان کړ. په همدې وخت کې وو چې شاترينه د يوه بکس سره د جادهء ميوند له خولې راښکاره شوه. زه ورکوزيدم چې د هغې بکس ورسره واخلم، خو شبه خې مې په لاس لاره بنده کړه.

ساه نيولې راوخته او په اول سيټ کې د ډرايور څنګ ته کښېناسته. موټر د جلال آباد په لورې روان شو. يو قسم د بيم نه ډکه د خاموشۍ فضا په ټولو خورده وه او غير د زړور د نري زګيروي نه، حتی د تنفس ښکالو هم نه راتله. اوله تا نه په ماهيپر کې وه. د خاد سړی راوخوت، يوه پښه يې په رکاب کېښوده او هره خوايې وکتل. د شبه خې په ستوري يې شک راغی، خو بيايې چې دده نورو بې سلوکه جامو ته پام شو چې په يوه پښه کې بوټ او بلې کې څپلۍ، او ډړ ليلامي کوټ اغوستی او هغه يې په وندنی په ملا پورې ټينګ کړی، موسک شو او که موټروان ورته

چنداني دلچسپ ښکاره نه شو، سترګې يې په شاترينې ولګيدې. د قديمي پيژندګلو ځلايې په سترګو راغله، «کجا به خير رفيق ترينا!» خاديست شبه خې ته اشاره وکړه، «اى کيس.» ترينا وويل، «مه نميدانم چطو ده بلاى اى موتر غرازه مانديم. بخيالم ادې زنک که ده پشت کت شوهر بويګينش شيشته، ايره اندريس کرايه کده و آلې از ما مردم کرايه جم ميکنه. دريورم ديوانه س و چنان مې دوانه که عاقبت ماره خدا بخير کنه.» بيا دواړو وخندل. خاديست موټر ته راوخوت زما د هويت پاڼه يې واخيسته د خولې نه يې دووډ کابوى راته. عکس يې زما سره مقايسه کړ او په پټه خوله يې بيرته راکړه. د هزاره ګي د هويت پاڼه يې هم وکتله، ډيره شيبه يې کله عکس ته او کله ده ته کتل او بيا يې وخندل «بخيالم آو کابل ګنده شده که جلال آباد ميرى؟».

زه ويريدم چې اوس به الن ګيو څه وايي، ځکه د هغه خوټکى پاړسى او پښتو نه ود زده خو يا به يې هسې په هزاره ګي مسخرې کولې او يا به د شاتنۍ سيټ نه د پاولو شرنګهاړ او کوچانۍ پيغله نظر هزاره ګۍ ته ورته ډيره دلچسپه ښکاره شوې وي، د هويت پاڼه يې بيرته ورکړه او ګويا دده پوښتنه ځواب غوښتونکې نه ود. چې تاو کړې کمپلې ته يې پام شونو د هغې پيڅه يې بيرته کړه، «او هو، اى پانقروفه کجا ميبرين، اى خو بندى وارى مالوم ميشه.» تاتيانا ځان ناګاره واچاوه، مانازه خو په پاړسونه پوهيږم او په زګيروي زګيروي يې وويل، «هو، وروره، خداى دې په ځوانۍ برکت که، مريض مې راوستى و، په چارصد بستر کې يې د

خدای وسې ورباندې وکړي خو د خدای رضا به وه، اوس يې ميالی صايب ته بيايم چې که پيران را وننګوم او خدا دی يې راته جوړ کړي». خاديست د مريض نه کمپله يو څه لرې کړه. د لاسونو او ډډو پترې وهلې زخمونه يې چې وليدل نو په کړکيچو پښتو يې وويل، «ادې، دا زخم کې د جنګ او چاقو دي دا څوک کيلی يې؟» کوچانۍ ورته وويل، «وروره دا هيڅا نه دي کړي دده خپل قسمت به کوته و، بس ځان وهي او په ځان چک لګوي، اوس يې ميالی صايب ته بيا يم چې که خدای يې ليونتوب ښه کړي نو نذر مې اينښی چې يو ښه پسه به خيرات کړم.» بيا يې د جيب نه يو موټی وچ توتان راوايستل، «واخله، دا و خوره چې خوله دې لږه خوږه شي، ته هم د مور الواد يې او هغه خوارده کې به څومره درپسې خپه وي چې په دې يخ کې د خدای او اسلام خزمت کوې!» پرچمي په ناغيرې توتان په موټي کې واخيستل خو لاهم مريض ته ځير و. زموږ ترشاد موټرونو قطار ورو ورو اوږديده. پرچمي کله مريض ته او کله کوچانۍ ته کتل. زما په خيال د کوچانۍ ښکلايې زړه وړې و او تيارو مړې ورته ښکاريده. يا به په يوه واګون کې د د دومره پنج پدره او ارجلو سپرليو موجودګې ورته اشتباهي ښکاره شوې وي. زموږ شاته د موټرونو هارنونه وو. خاديست د موټر نه د ښکته کيدو په وخت کې شاترينې ته وويل، «ترينا جان، مام کت تان جلال آبات ميرم، شما صبر کنين، که مه بکس خوده بګيرم. مه امرای ادې زنک يک دو ګپ دارم.» بيا نو ښکته شو او يو شيبه پس، لکه چې بل سرې يې په ماهيپر کې د ځان په ځای

موظف کړی وي د یوه تور بکس سره بیرته راوخوت او ډرایور ته یې دروانولو امر وکړ.

اول خو زمونږ په سیټ کې کښیناست او د ترینا سره یې چې په اول سیټ کې وه مرکه شروع کړه، «ترینا جان، اینالی فامیدم که مارکس تحلیل درست کده بود که انقلاب آسان خونگاه کدن او مشکل اس.» ترینا وویل، «راس گفتی. انقلاب که آمد باز دینا میزم خوده داره و بساکه راهی ره بگیره که گردانندگان انقلاب نه اوره پیش بینی کده باشن و نه اوره کنترول کده بتانن. مگم رفیق رزم نیا، کار مل مغز مارکسه بلد اس و از عمق به سطح اوره ده کنترول داره، امین فاشیست واری نیس که هی سره میبرید.» خادیست د موافقې سر و خوځاوه او د هغې د تسلی د پاره یې زیاته کړه، «روح شوهر مبارزتو، شاد باد، مام نچک امین و امینیان را زنده نماندیم.»

په سروبي کې بله پوسته وه او بل خادیست د منصبدارۍ په یونیفورم کې راوخوت. د رزم نیا په لیدو یو څه حیران شو خو ځان یې راټول کړ، عسکری سلام یې ورکړ. رزم نیا هم په لاس سلام ورکړ او ویې ویل، «همو ادې زنک که ده پشت همرای یک مریض شیشته، هردوی شان به نظر مه اشتباهی استن.»

منصبدار وویل، «کاغذایشانه چیک کدین؟» رزم نیا وویل، «هر چیز چیک شده، مگم مه فکر میکنم که ای زن زیبای جوان همرای ای آدم که یک پایش ده لب قبر اس، هیچ جور نمیایه. تویک وار برو، ببین.»

منصبدار شاتني سیټ ته لاړ، د کمپلې پیڅه یې بیرته کړه او د مریض په لیدو یې تنده تروه کړه. بیا یې کوچانۍ او د هغې ځوانۍ او ښکلا ته وکتل، سر یې و ښوراوه او بیرته دویم سیټ ته ستون شو.

د موټر نه د کوزیدو په حال کې یې وویل، «رفیق رزم نیا، یاره بیشک که اتاک استی، برو نوش جانت.» او یو لاس یې د بري په علامه وچت کړ، «برادر رزم نیا، همه چیز در خدمت انقلاب!» بیا یې نو شاترینې ته لاس ورکړ، «پیروز باشید.»

رزم نیا بیرته د کوچانۍ سیټ ته لاړ او د هغې په څنګ کې کېیناست او موټر د سروبي په دړې ورخلاص شو. موږ ټول په پټه خوله په ویره کې وو، خو چې شا ته مې کوچانۍ ته کتل هغې د رزم نیا سره خوږه مرکه روانه کړې وه. خادیست د خپل تور بکس نه د ووډکا بوتل ایستلی و او غوړپونه یې ورنه کول. هغې په خندا ورته وویل، «دا څشی دی چې دومره مردار بوی یې ځي؟» خادیست، بوتل د هغې خوا ته نژدې کړ او ویې ویل، «دوا دي، د هفتادو دو مرض علاج دي.» کوچانۍ وویل، «زما خاوند ته به یو غوړپ ورنه کړې؟» خادیست وویل، «هغې سې کوې، د بیمار په لحاف کې خپول ځان مه واچوه. تو وخوره که عیش وکې.» کوچانۍ وویل، «زهر نه وي چې ایسته مې د دنیا نه تیره کې.» خادیست یو بل غوړپ ترې تیر کړ، «کې زهر وي بیان که مامول وکې.» کوچانۍ لاس ورتیر کړ، بوتل یې ترې واخیست، یو وړوکی غوړپ یې ترې تیر کړ او په تریو تندي یې خپله مرۍ ونیوله، «دا خو بیدر که ترخه

دي! » خادیست کټ کټ وخندل او بل غوړپ یې وکړ. موټر د الکولو بوی په سر اخیستی و. شاترینې خپل سینګار کاوه، هینداره یې مخ ته نیولې وه او شونډې یې سرې کولې. په هینداره کې یې یو نظر خادیست هم ځاره او کله به چې آئینه ما ته برابره شوه نو خپله خوږه موسکا یې رالوروله. یو وخت مې پام شو چې خادیست لاس د کوچانۍ نه تاو کړی دی او هغه شکایت کوي، « پام چې مریض رانه ژوبل نه کړې، لږ لرې شه! » په ځواب کې یې هغه بیا بوتل شونډو ته ورنژدې کړ. اوس نو سړی نشې خوروړی کړی و په زور یې ورباندې بل غوړپ وکړ. د کمپلې نه د زړور نری زګیروی راته او کوچانۍ یې په مخ لاس تیر اوه. خادیست لګیاو په لاسونو یې د دې ټټر لټاوه. شبه خې شاته وکتل او د کوچانۍ بیبا که موسکا یې چې ولیده نوښکاري چې یو څه مطمئن شو، بس اکسلیټر ته یې لته ورکړه او دا بدله یې شروع کړه، « اې سر بازه یاره، خیژه په مور چل باندې + بیا به دې اوده کمه. . . . »، خو دا بله برخه به یې ورو د ځانه جوړه کړه، « ښه ښایسته کمپل لاندې. » د کوچانۍ له سیټه غیر د زړور د زګیروي نور غږ نه راته. د کمپلې یوه برخه په خادیست او کوچانۍ ویړه وه او هغوی سره ښوریدل. داسې پوه شوم چې خادیست نشه دی، د کوچانۍ سره یې لوبې شروع کړي او هغه هم د دې حالت نه راضي ده. واګون کله د سیند یوې خواته او کله بلې خواته تیریده. شبه خې د شاترینې سره مرکه کوله خو زه یې هم په غوږ وهلم، « په دې سیند کې ماډیر د مزې ماهي ګیري کړې ده. دلته په ګردابونو کې ډیر

لوی کمان پیدا کیږي. یو وختې مې یو ماهي په کنجک کې راګیر کړ خو د خدای وسې مې وکړې، پاس مې راخیژولی نه شو. ماهی دې هغه وخت نیولی دی چې سپینه خیته د اوبو سرته راووځی تر څو د اوبو لاندې وي، ماهی ستانه دی. دا ماهي ډیر کفار و او هیڅ نه راخوت. زه د یوه شوروي انجنیر ډرایور وم. هغه هم لرې کنجک اچولی و. چې زه یې ولیدم چې د ماهي سره پهلواني کوم نو راغی او لاس یې زما په اوږه کیښود او ویې ویل، زور مه وهه، تار ورکړه. نو ماهم یو څه مزی سست کړ، خو ماهی دومره زورور و چې د مزی په تیریدو مې نږدې ګوتو او راخیستې و، څرخ همداسې خلاصیده او ما د ماهي سره لر او برمنډې وهلې. شوروي راباندې غږ کړ، او س یې په مدار مدار درکاږه. نو ما مزی تر هغې رابښکه چې شخ شو. شوروي وویل چې که نور نه راځي نو بیا تار ورکړه. چې دی یې کاږی ته تار ورکړه او چې دی ودریږی نو ته یې راکاږه، خو هیڅ وخت مزی درنه سست نه شي. لنډه دا چې ماهي مې راوایست، یره د دروغژن خبره پنځه منه به خوت، خو زما لاسونه یې هم زده زخمي کړل.»

ما فکر کاوه چې خادیست به نشه ویده وی خو تیروتی وم، ځکه د شبه خې د کیسې په آخر کې هغه غږ کړ، «زه هم همداسې یو ماهی ګیر کلی یوم، خو شوروی نیشته که چل ووایی چې سینګه وباسم.» زما زړه ډیر تخنیده چې ورته ووایم چې د ظالم بچیه شوروی دې غیږ کې پرته ده. شبه خې بې ربطه ځواب ورکړ، «د سرخکان پول نږدې دی، همدا دوه پیچومې پاتې دي بیانو له خیره هوارې ته کیږو. په سرخکان کې به د

غرمې دوډۍ وخورو. » خادیست غږ کړ، « دودي ماته پریده. زه د تاسو
تول پیسې به ورکوم. » د کوچاني ځوابي غږ راغی، « خیر ویسې سړیه،
د تادوا خو په ماتیک پټري ولګیده. ته خو دې په دې توري بنۍ کې لږه
نوره دوا راته وګوره! » خادیست د لافو په لهجه وویل، « دوا دیر دي.
نور هوتل ته لال شی، زه او تا په واګون هم دوا وخورو، هم دودي. »

چې د سروبی له تنګو کږلیچوو تلونو بیا ژمی نه و، د پسرلی پسته
هواوه، د سړک دواړو غاړو ته د غزانو ونې مځکې ته راشلمې شوې وې
او لرو بر، هواره مځکه او اوږد خاوره وه. د کابل سیند غاړې تر غاړې او
بې غوږ مبهاره، آرام بهیده او نري لښتې ترې دلته هلته باغچو ته بیل
شوي وو، پټي شنه وو. د سړک څنګ ته خال خال کوډلې وې، د ځینو
مخې ته آخیږ شوې سفه وه، یو چیلم او یو، کنډول په سر، د اوبو ګړی یې
هم ګوټ کې ایښی و. داسې ښکاریدل چې د دهقانانو دیره وه. زه چې تل
په همدې وخت کې د کابل نه په دې لارې جلال آباد ته راغلی یم چې دې
ځای ته رسیږم نو د زړه نه د کابل ساړه او کنګل وځي. په اول ځل چې زما
کنګل مات نه شو، څلور کاله پخوا هغه ژمی وچې د شین تاغي سرد د
کابل او ورسره د شاترینې نه تښتیدم. دویم ځل یې همدا اوس و که څه هم
چې شاترینه راسره وه او د تیښتې چانس هم و، مګر په زړه مې د ویرې
کنګل ولاړ و. پخوا خو یوازې زه وم، اوس د نورو خو لا څه کوې د
شاترینې د ژوند مسئوول هم زه وم. د واګون هرې سپرلۍ د تاکلی پلان
سره سم خپل مسئوولیتونه پوره کړل، یوازې زه او فرانسوی الن ګیو تر

اوسه د خير په غونډۍ ناست وو. هغه خوبې هغې د خدای کالی و او دا ډمامه د همده د پاره جوړه شوې وه، مګر زه خو لوبغاړی وم، او اوس چې زما د کارنامې وخت رالنډېده زما غړي تنبتيدل او په ټوپونو وارخطايۍ ته ورلنډيدم. په سلهاوو بې ځوابه اندېښنې: که خاديست د نشې په بهانه هر څه کشف کړي وي؟ که شبه خي مور ټولو ته يو زبردست پلان جوړ کړی وي چې په يو وار مو ک ج.ب ته وروسپاري. د شبه خي د کب د کيسې يوه معنی دا هم کېدای شي چې مور ته يې د شوروی د ک.ج.ب په سلا ان ترسرخکانه تار راکړ او دلته مو د سيند نه راباسي. د ژان ژوزې يوه خبره دا هم وه چې په خپله په ک.ج.ب کې دوه درې ډلې دي چې هره يوه بلې ته لومې ږدي، تاتيانا خرخر د ينوا د يوې داسې ډلې وه چې د ځير ژنسکی د مکتب په اصولو روان وو، لوړ منصبونه همدوی لرل، ددوی اولاد په خاصو مکتبونو کې روزل کېدل او رخصتۍ يې په اروپا کې تېرولې، خاصې مغازې يې لرلې چې په هغې کې د هالينډ او فرانسې نه بهترين خروستال يا بلوري لوښي او کوچ چوکۍ او ان د افريقې نه د آبنوس د لرګي د خوراک ميزونه ورته راتلل. د پير کاردان د کمپنۍ د کال د مود جامې، دا چې او د اوړي بنګلې يې لرلې. دا د تاتيانا ډله وه. بله د ځوانو تعليميافته تکنوکراتانو ډله وه چې د خپل پرمختګ لاره يې بنده ليده او لوی منصب او امتياز يې په کوم خارجي سفارت کې د ټيټې رتبې کومه سکرتري وه. دوی ته په ک.ج.ب کې علی البدل مخبران ويل کېدل، مګر پخپله د ک.ج.ب په داخل کې او د

فرانسوي ژان ژوزې په وينا په سياسي بيرو کې دې ډلې هم خپل خلک لرل، چې د هغې سيالې ډلې يې ښې وهلې. په دوی کې يوه مشره ښځه د بريژنيف لور وه. دا گويا د منورو ناراضيانو ډله وه چې د شولژينتسين، پاسترناک او يو کوفسکي آثاريې لوستي وو او په دې عقيده وو چې د ک.ج.ب د وروستي مشر، لاورنتي بيريا، د اعدام سره نور نو د زړو ميرزايانو دوره ختمه ده. شک يې مه کړه چې شبه خې د همدغو سړی وي. په دد کې دومره جاسوسي او جاسوس گيري، هم په ميخ او هم په نال وهل اغېړل شوي وو چې ښځه پلار يې هم هيله نه کوله، نو په مونږ به څه صرفه وکړي. په ځان خو ويريدم چې، ويريدم او په دې کې زه ښه تکړه يم، خو اوس ورسره د شاترينې د ژوند ويره هم وه. سم دم ژوند يې و او ما په دې بلا اخته کړه.

موټر په سرخکان کې په داسې ځای کې تم شو چې کيڼ لاس ته موټل و او ښي لاس ته څنگ په څنگ يو څو دکانونه. اول خاديست کوز شو. نه نشه و نه څه، رک روغ په سد خپله ستوماني يې وايسته، د گوتونه يې ټقونه وايستل، لکه خيشت سپي چې ځان څنډي، سريې و ښوراوه چې د نشې پاتې شونې له سر نه وشيندي. بې له دې چې شاته وگوري، ويې ويل، «تاسو شور نه خورين، » او مخ په رستوران ور روان شو. مونږ په موټر کې پاتې شوو. عجيبه دا چې د حکومتي قواوو يو اوږد قطار هم لږ لږ لرې ولاړو. شبه خې کوز شو او لرو بريې توس وواهه، چې بيرته راغی نو رنگ يې زيړ تښتيدلی و. په نيولې غږ يې وويل، «قطار جلال آباد ته

روان دی. یو سریې دلته او بل سریې نژدې درونتې ته رسیدلی دی. »

ټولو سترګې په ماځښې کړې وې. ما خپل پلان بیان کړ، «شبه خیه، چې ډوډۍ راغله نو ته به په کوم چل موټر د ښار نه کوم ګوښه ځای ته وباسې. زما نفربه د سرخکان د پله نه ها غاړه موږ سره یو ځای کیږي. »

کوچانۍ تاتیانا، بد بد راته وکتل، «تا د سرخکان پول ښودلی و، اوس مو د پله نه هم تیروې؟ » ما ویل، «هیڅ پلان واټر پروف نه وي، موږ څه پوهیدو چې ستاسو پوځي قطار به د سرخکانو نه ان تر درونتې پورې رسیدلی وي... زما تورن خبرداری راکړی و او ما هم تا ته وویل چې د پله نه دې خوا د شوروی پاچایي ده. بله دا چې ستا د عاشق خادیست نه ویریږم چې دستوري راغلی نه وي. » بیا مې نوددې د پاره چې د ملګرو ترور تیا په کرار شي. په کراره وویل، «زړور خانه، څنګه یې؟ »، هغه سر د کمپلې نه وایسته. د پخوانۍ خوش طبعۍ موسکا به یې په شونډو تیره شوې وای خو ارمان چې شونډې نه وې، خو سترګې یې په رضایت چونګې کړې ما وویل، «رای مه وهه، ډیرې لاړې، لږ ولاړې » خو زه پخپله په خپلې خبرې باوري نه وم. شبه خي ته مې کړل، «موږ باید تر غونۍ ماښام دلته رسیدلي وای، تالکه چې بیړه وکړه. » او مخکې له دې چې د هغه عذر یا بهانې شروع شي زیاته مې کړه، «تاتیانا، ډوډۍ به په مزې خورې، که کوم بل بوتل هم ورسره تبی کړې، غوري لاغوږ. شاترینې، ته دومره وکړه چې موږ له دې سینده تیر کړې. » شاترینې په حیرانتیا وویل، «څنګه؟ » ما وویل، «بس د رزم نیا سره څه بابو لاله

شروع کړه او همداسې په چکر چکر یې د پله نه تیر کړه، موږ به درپسې یو.»

خادیست راورسید او ترشایې دوونفرو پتنوسونه او شکرونه راوړل. شبه خې د خوشالۍ نه لاسونه ومروړل او د بوی د خوند نه یې پوزه راښکله. بیا یې په خوشالۍ وویل، «آمر صایب، تا چه داسې ډوډۍ راوړه نو زه به تاسو ټول هغه ځای ته بوزم چې ما خپل پنځه منۍ کب پکې نیولی و، چې ډوډۍ خوند درکړي.» او موټر یې چالان کړ. خادیست د دوو پیش خدمتانو سره راوخوت. شبه خي په رښتیا هم د سیند داسې یوې غاړې ته نژدې واګون ودراوه چې اوبه تر غاړې راتیریدې او په شنو وښو کې بهیدې. هاخوا ګارې او لوېې پرښې وې، یوه یې داسې وه چې سر یې تیاره سُفه وه. غیر له زړورنه ټول کوز شوو، چا په مخ اوبه اچولې، چاستومانی ایسته، د هوټلی شاګردانو پتنوسونه کیښودل، په څټ روان شول. خادیست پلتۍ ووهله او تاتیانا ته یې خپل څنګ کې د کښیناستو وکړ، خو هغه داسې کښیناسته چې دواړه پښې یې یوې خواته وې. خادیست په حیرانتیا ورته وکتل، «چارزانو زده نه دي؟» زما زړه درزکړ. ک.ج.ب، لکه چې ټول افغانیات ورښودلي وو خو پلتۍ وهل یې نه وو ور زده کړي. عجیبه ده چې څنګه یو بې اهمیته عمل، یوه وړوکې سهوه، د مرګ او ژوند د بیلتون کرښه شي. مګر تاتیانا بې غمه معلومیده، ویې ویل، «تاسو یې دلته وخورئ، زه به یوه مړۍ د ځانه سره واخلم، د خپل مریض سره به شخوند پرې ووهم. دا

دوه ورځې کيږي چې هغه خواره کې په ډوډۍ څکه نه ده کړې. »

خادیست په تیمی قابګي کې څه وریژې او د چرګ قورمه واچوله او تاتیانا ته یې ونیوله، «بوزه مریض ته ورکه، بیا پس به راشه. وعده کود.» کوچانۍ، پاڅیده، پتنوس یې واخیست او په زړه وړونکې موسکا یې کوز ده ته وکتل، «په دې شرط بیرته راځم چه یوه پیاله دوا راکړې! » خادیست وویل، «پیاله نه، بوتل راکوم.» زما زړه په کرار شو چې له دې دړه کې خو په خیر خلاص شوو. مګر خادیست شاترینې ته چې هغې هم دده په شان پلتۍ وهلې وه وویل، «ای ادې زن خو اشتباهی مالوم میشه، زن کوچی که چارزانو شیشتنه یاد نداشته باشه امّا کدام فسات دده کونش اس.» شاترینې وویل، «اصلش، ما و شماره نباید واهمه بگیرد، نباید که زیر هر سنگ فکر کنیم که گژدم اس. زن کوچی، زن کوچیس، ما و تو چه میدانیم که کوچی چه قسم میشینه، پای دراز یا به پالو، یا سر به تالاق. رای نزن رفیق، انقلاب بخیر همه این چین هاره هوار میکنه، وخت کار داره که تمام مردم پنج پدرهٔ او غانستان کلش مثل انسان شوروی یک دست شوه.» په همدې وخت کې کوچانۍ تاتانیا بیرته راغله او بیرته د پخوا په شان، دوه پښې یوې خواته کښیناستهٔ. پونډۍ یې تر زنګنو لوڅې کړې، «داشنه رګونه وینۍ چې پړسیدلي دي، میرات بریښونه مې ناستې ته نه پرېږدي.» ګویا هم یې د پخوانۍ ناستې عذر کاوه او هم یې خادیست په خپلو سپینو پونډیو ورسور کاوه. هغه د بکس نه بل بوتل راوښکه، سرې خلاص کړ، ښه مست غوړپ یې

تري وکړ او دې ته يې وړاندې کړ. کوچانۍ هم نرۍ غوړپ وکړ او بيا يې

ساړا ښکله، «دا خو دوا نه ده سور اور دی، ژبه يې راوسوه.» شبه خې

څو شيبې ورک وخو په وارخطايي بيرته راغی، «ټاير بچ شوی دی او

شتپني هم نه لرم.» خاديست له تيږی نه کوز ټوپ کړ او شبه خي ته يې

يوه ښه څاپيړه ورکړه، «پدرنالت خوک، چرا شتپني ناوردی؟ ،» بيا نو

يو څه په فکر کې شو، «اگه ده يک سات پنچری رد نه گرفته بودی،

همرايت خات ديدم.» د مازيگر او ماښام ترمينځ وخت و. خاديست په

چرت کې لر او برگرځيده. داسې سر بداله وچې که کوچانۍ هر څومره

شرنگ وپرنگ جوړاوه او څنې يې لر او برار تولې، دده ورته پام نه کيده.

د حکومتی قطار موټرو هم چالانيدل شروع کړي وو او د لوگيو لوخړې د

سرک په غاړه ترليرو ځايو پورې ښکاريدې. شاترينه خاديست ته

ورنژدې شوه او د هغه سره يې قدم وهل شروع کړل. څه ويل يې سره پيل

کړي وو. موږ نه شو اوريدلی خو ټول يې نتيجې ته منتظر وو. ورو ورو د

چکرد تگ او راتگ فاصله زياتيده. خدازده چې شاترينې په څه ورته

ويلي وي چې خاديست ودريد او کوچانۍ ته يې غږ کړ. بيا نو دی په

مينځ کې او پيغلې يې دواړو خواوو ته د پله په لور روان شول.

هغوی له پله تير شوي وو او په لاروان وو چې زه او هزاره گی الن گيو

پله ته ورسيدو. هلته مو ځانونه د سيند د اوبو سره يو څه نور هم بوخت

کړل چې تره غونی ماښام شو او د خاديست او ملگرو درک يې معلوم نه

شو نو موږ هم وروځنبيدو د پله سر ته وسله وال محافظ ولاړ و. دريږ يې

کړو. د شناخت پاڼې مو ورکړې. عکسونه یې زموږ سره مقایسه کړل او بیا یې پرېښودلو. د پله په بل سر کې محافظ بیا زموږ کاغذونه وکتل. د تیریدو سره سم موهغې باغچې ته لار کړه کړه چېرته د سیند د غاړې نه شروع کیده او تقریباً دوه جریبه دیوالونو ایساره کړې وه. د باغچې په لرې گوټ کې د لو خود یوې کوډلې نه دوه خړ څادری راووتل. ماویل چې لاړې محب گله، دا تېول احتیاطونه دې د کابل سیند یو ډول. یوه خړ څادري د ترخ نه خپله تمانچه راوښوده او بل ته یې ویل. پخپله همدا دی « د هغه بل په لاس کې یوه اوږده چاړه وه چې موږ یې پیشقبضه بولو او ځینې ورته سه ته وه وایي، هغه یې زما په ډوډي سیخه کړه او په اشاره یې کوډلې ته ننه ایستلو.

هلته د تمانچې والا وویل، « که ډاکتر محب الله یې نو زما د آمر نوم وښیه » ما ته غیر د توکل نه نور څه نه وو پاتې، ومې ویل « تورن عبدالرحمن » نو دواړو مو سل او روغبړې راسره وکړ. د تمانچې والا وویل، « دا هزاره گي خو به فرانسوی نه وي؟ » ما ویل « پخپله دی. » بیا یې پوښتنه وکړه، « بس که خیر وی هغه روسی کاسیرد، هغه بله پرچمی او د هغوی انډیوال به اوس زموږ د خلکو سره وي. » ماوویل، « ډرایور او زموږ ناروغ ملگری په موټر کې پاتې دی. » هغوی وویل « خدای به هر څه اسان کړی. » د وچې ډوډۍ ست یې راته وکړ خو ما ویل موږ په ماړه نس خوړلې ده. موږ یې هماغلته پرېښودو او دوی ورک شول. د تیارې د خوریدو سره سیند هم راژوندی شوی و او یا به زما غوږ څک و، خو اوس

يې په غوړمبهار شروع کړې وه. يا به د قطار د حرکت غږ و چې خدا زده نن شپه به يې د جلال آباد د پاره څه بد زيرى په نظر کې و. ډير وخت په تورد کوډله کې ناست وو چې د پښو ښکالو راغله او ورسره هماغه دوه مجاهدين رانننوتل. او بې مقدمې يې د ځان سره په تياره باغچه کې روان کړو. بيا نو د باغچې نه پټيو ته شوو، ښايسته ډير ساعت مو په نريو پولو، خوړونو او لښتيو کې لاروهله. مجاهدين، لکه پيريان کله ورک کله پيدا، خو موږ ورپسې وو او چې به رانه ورک شول، پخپله به موږ ته ولاړو و. په تيارې کې چاد چامخ نه ليده، بس تور سيورې وو چې په تور چاپيريال کې به کله پټ کله ښکاره شول. د مهتر لام او ميندره وړ په دوسرکه کې زموږ خلک راته ولاړ وو. روسى گاز موټر ته وختلو چې دواړو خوا وو ته يې اوږدې د لرگيو دوه دړې گويا چوکۍ وې. چې کتل مې کوچانۍ او ښا ترينه څنگ په څنگ ناستې وې، دې بل لورې ته ډاکټر زړور په کمپله کې تاو غځيدلى و. زه يې پښو ته کښيناستلم او الن گيو د تاتيانا څنگ ته کښيناست. موټر د قرغه يې خوا ته روان شو. د موټر په غولې درې توپک والا کښيناستل چې دوه يې هماغه زموږ محافظان وو. پس له ميندره وړه د قرغه يې پول بيا قرغه يى او بيا نو چار باغ راغى. هلته يې موټر ودراوه، څوک راکوز شو او زما نوم يې واخيست. زه ورکوز شوم، که گورم تورن عبدالرحمن دى. چسپه بر گړندي يې راسره وکړه. ما وويل، «دوه نور هم راسره وو، هغه څه شول؟» تورن په خپل هميشه گي عاجز گنگى غږ وويل، «ستا ملگرو

ویل چې یو خادیست و. د هغه وظیفه همدلته ختمیږي، تاسو خپله لار کوئ. » ما وویل، « هغه بل ملګری، هغه ډرایور څه شو؟ » تورن وویل، « چې زما مجاهدین د ستاسو د مریض پسې ورغلل، ډرایور ته یې ډېر انتظار وایست خو په آخر کې ستاسو مریض وویل، هغه پدر نالتی جاسوس دی او نور ډیل نه دی په کار، خدازده چې چیرته ورک شو؟ ».

ما پوښتنه وکړه چې: په دغه خادیست څه کوئ؟ » هغه وویل، « زه نه پوهیږم، یو څه معلومات خو به ورسره وي، چې هغه ترې واخلو بیا به یې توري بوري ته ولیږو چې څه حکم پرې کوي. بهتره ده چې بیړه وکړو چې د ګمبیري ډاګ په مخ کې دی او باید په ملا آذان د مزار دري سپین جومات ته ورسیږو چې له سینده مو پاکستان ته واړوم ». زه هم بې غږ او غوږه بیرته سپور شوم او موټر د ګمبیري په لوی ډاګ ورشیوه شو. رڼا او برقونه نه وو، یوه نیشتو کې میاشت وه چې کله به له وریځو راښکاره او کله پټه شوه او تورن ګویا په دلیل موټر چلاوه خو داسې ګړندی چې ته به وایې رڼا ورځ ده. تاتیانا د شاترینې پورې نښتې وه او غږ یې نه خوت ما فکر کاوه چې دا اول ځل و چې شیان ددې په کنترول کې نه وو او یو ې داسې آیندې ورته کومې خلاص نیولې و چې دې یوازې په کتابونو کې د هغې جاج اخیستی و. په تیاره کې د ډاکټر زرور څنګ ته د چوکۍ په څنډه کښېناستم او په کرار کرار مې ورسره د زړه خوا له شروع کړل. هغه هیڅ نه ویل، کله به یې نرۍ زګیروی وکړ او کله به وسونګیده چې پوهیدم د هماغې پخوانۍ مستې خندا سیوری یې و. لاس مې دده په ړنګیو

ویښتانو تیر کړ او یو ګوروټ مې په ګوتو کې وختل. سړی ډیر زهیر وخوهیله خدای ته، اوس دوش او واي وخت نه و. د ګمبیري د ډاګ په توره تیارکې، هرې خواته د سور لنډیو او خدازده کومو نورو ځناورو سترګې رڼې ځلیدې او کله به یې د ساندو لړۍ روانه کړې وه چې له هرې خوا به نورو ورسره غبرګوله. دا اول ځل وچې نه پوهیدم چې د غم احساس وکړم، که د ښادۍ، که د ویرې او که د امید. د بانې چق په شان به کله د یوه او کله د بل پله درنده شوه او ماهم دا جرئت نه کاوه چې دا ندیښنې ملونې یوه ټکي ته واړوم. همداسې ښه و، د ټولو احساساتو معجون.

ما په عمر کې دوه داسې سیندو نه لیدلي چې په حقه ورته خونړي وایي. یو په بدخشان کې د کوکچې سیند چې پیغلې کله د میندو او پلرونو د ناخوالو د لاسه ګواښ کوي، «خیدمه روی آو میکینم» او که بیا یې هم همداسې سړي ته ورکوله چې ددې د خوښې نه و، نو په رښتیا به یې ایسته ځان په کوکچې کې لاهو کړ او بیا به یې ایله مړی هغه ځای پیدا شو چې کوکچه به د توري په شان د ... مړ ژواندي آمو، یا دریای پنج په ګیډه ورننوتله. داسې خونړی سیند چې ښځې چې منګی ترې ډکوي او ل لکه د آس په شان لاس په شاور تیروی. او ورته زارۍ کوي، «کوکچه نرد شیر است» ما نا د زمریانو په شان غیرتي یې، یو منګی او به درنه په سوال غواړم او مه مې وژنه. بل د کونړ سیند دی چې حیراني ده چې د هغې په غاړه ودریږې او ورته ګورې نو سیند د ژۍ نه او چت بهیږي، لکه افسانوي ښامار ټول موړې موړې دی او حیراني ده

چې ولې په غاړه نه ورخيژي. د مزار درې نه بره د سپين جومات د کلي نه يوه لاره همدې سيند ته ورکوزه شوې ده. موټر هم ورځي. پورې غاړه د سرکانو منطقه ده.

يوولسم څپرکی

عبدالرحمن غوړونه څک کړل او ما هم لرې يو غررهار واوريد. ما ته يې وويل، «بيړه وکړئ، لکه چې څه وراني پيښ شوی دی. بس کښتۍ ته خيژئ.» په همدې وخت کې يود دوړه په سړک را روانه وه او د هغې نه يو ډاټسن راپيدا شو، سيده په موږ راغی او د عبدالرحمن د وړاندې يې فلمي بريک وواهه. يو مجاهد ترې ټوپ کړ او په ټولو يې غږ کړ، «قوه را روانه ده، زموږ مرکزي درې وړې کړ او دې خوا را روانه ده، لکه چې چا خبر ورکړی.» عبدالرحمن ما ته کړل، «بس نو تاسو بيړه وکړئ، زه مخې ته ورځم، د پورې غرد نه به يې ورسره وډزوم چې تاسو ته د تيريدو موقع درشي.» بيا يې د ډاټسن مجاهد ته وويل، «مرکزيې په ټوپونو ويشتی دی که څنگه؟» هغه وويل، «هم په ټوپونو او هم يې بمباري کړې ده. موږ شل تنه زخميان شفاخانې ته بوتلل خو ډاکټر ملاريا هم لگيدلی دی خدازده چې څو مړه نور پراته دي.» عبدالرحمن وويل، «همدغه بيگاني قطار حمله وکړه؟» هغه وويل، «نه د جلال آباد فرقې.» عبدالرحمن خپلو مجاهدينو ته چې ټول شپږ تنه کيدل وويل، «درځئ ډاټسن کې کښينئ، زه چې دا ميلمانه په کښتۍ کې سپاره کړم درسره ځم.» په بيړه مو اول ډاکټر زرور ور وخيژاوه، بيا تاتيانا، شاترينه او بيا فرانسوی.

عبدالرحمن د خدای پامانی لاس راکړ. ما ته سودا ولویده، «ستاسو شفاخانه چیرې ده؟» هغه وویل، «د تور غره په یوې سمڅې کې، د مرکز نه یو څه لرې.» ما وویل، «ستاسو ډاکټر چې نه وي نو د مریضانو کار به څوک کوی؟» عبدالرحمن پس له یو څه ډیله وویل، «هغه ډاکټر نه دی، د ملاریا ستنې یې وهلې، اوس په ډاکټر ملاریا مشهور شوی، خو ښه و، غنیمت و. خدای راپیښبه کړې ده، زه به یې کوم. ما ته خو دې یو څه راښودلی وو» ما ویل، «دارو درمل، پټې متې لرئ؟» ده وویل، «هر څه شته، د جراحی سامان هم شته او زه پکې تکړه یم. خدای پامان.» ما وویل، «ته یو څه تم شه چې زه خدای پاماني واخلم، زه هم درسره ځم.» عبدالرحمن په حیرانتیا راته وکتل. زه بیړی ته کوز شوم او حال مې تیر کړ. دوی ته مې هدایت ورکړ چې څنګه او په کومه لار لاړ شي او چیرته به څوک ورته منتظر وي. د ځان سره مې فکر کاوه، ژان ژوزې به خدازده د څو هیوادونو د جاسوسانو سره په سرکانو کې تیار ورته ناست وي. شاترینې ته مې وویل، «دوی به دې تر محمد ګټ پورې ورسوي. هلته دې خپل شین ټاغی تیار درته ولاړ دی، زرور درسره واخله او د باجوړ په سالارزو کې د ډانډوکی د ملک خیر دین کره زما انتظار وباسئ.» چې له کښتی کوزیدم، شا ترینې هم راسره ټوپ کړ، «چې ته نه ځې، زه هم نه ځم.» ما ویل، «زه یو ځلې ځم د تورن مریضان ګورم، تاسو به لا حرکت نه وي کړی چې زه به در ورسیږم.» خو هغه راپورې نښتې وه «ایله مې ټینګ کړی یې، نور دې نه پریږدم. ته یې

جراحي کوه، زه به يې زخمونه گنډم، يا يې ته گنډه، زه به پرې پټۍ وړدم، يا يې ټول ته کوه، زه به دې سيل کوم، خو جان جان، ما يوازې مه پرېږده!» زه حيران وم. عبدالرحمن را ته کتل او ډاټسن چالان و. نو مې شاترينه ځانته کړه او په غور کې مې ورته وويل، «ته پخپله گورې چې څه حال دی. اوس نو ستا خوښه چې که بيا يې مې نو درسره ځم او که پرېږدې مې نو د تورن سره ځم او که د خدای رضا وه، سبا شپه په شين ټاغي کې سره وينو» عبدالرحمن راغبرگ کړ، «ډاکټر صاحب ځلې يوازې مه پرېږده، د مجاهدينو خو که اول وي که آخر انجام مرگ دی. زه د جنگي مريضانو په ډاکټرۍ د تا نه ښه يوهېږم. ورځه په مخه موښه.» او موټر يې روان کړ. ما شاترينې ته کتل او هغه لکه چې د عبدالرحمن په بېوزلۍ پوه شوه يا به يې فکر کړی وي چې که زه د دې سره لاړ شم بيا به نو د عمر تر آخره ځان ته شرمنده يم. نو راغله او په بې شرمۍ يې د ټولو په مخ کې په شونډو ښکل کړم او بې له خدای پامانۍ بېرې ته وختله.» ما په منډه ځان د ډاټسن پسې ورساوه.

د ولسم څپرکی

چې په سمڅې ننوتلو مجاهدينو يو مړی بهر ته راښکه. مور لار ورکړه. مور هم ستړي وو او د سهاره مو څه په ډاټسن کې او بيا پياده او په کرايي موټرو کې، ځان ايله مازيگر د تور غر سمڅې ته رسولی و. په سمڅې کې دوه قوي لالټينونه لگېدلي وو او هره خوا زخميان پراته وو. د وينو آشنا تروش بوی کوټه په سر نيولې، دلته زگيروی، هلته کريغې او

الله. يو قسم ته گډوډي وه. زه په مريضانو وگرځيدم، يوازې هغه مې شميرل چې وينې ترې بهيدې. تورن ته مې وويل، «ملگرو ته دې ووايه چې او به وويشوي.» يوه مجاهد وويل، «موږ نرسان لرو، اوبه، هر څه تيار دي. د ځينو وينه مو د تړلو په زور بنده کړې ده.» په رښتيا چې په دې سمڅې او دې حالت کې بده شفاخانه نه وه. اول مې هغو ويشتلو ته چې د دردنه ډير بيتابه وو، مورفين پيچکاري کړل، چې يو څه غوغا کمه شي. تورن ته مې په نوبت د زخمونو د مينځلو وظيفه ورکړه. بيا نو پرې لگيا شوم. اول مې د هډوکو ټوټې ترې راوايستې. په پښو او لاسونو کې ډاکار اسان وخو ځينې د سر په کودي لگيدلي وو. هغه مې همداسې پريښودل او د اسانونه مې شروع وکړه. بيا مې د هډوکو تيره او مات شوي سرونه غوڅ کړل، که بيا به هم دومره لنډو او نه به کو شيريډل داسې مې وتړل چې يو بل ته نژدې وي خو سره ونه لگيږي. د لرگو قالب مې وروا چاوه او بل مريض ته لاړم. زموږ د جراحۍ د ډاکټر نصيحت چې هغه وخت موږ پوري، خندل او س را ته معقول ښکاره شو چې په داسې حالاتو کې که څوک ستاسو په قضاوت د مرگ په درشل ولاړو، نو د هغه نه تير شئ، هغه راټينگ کړئ چې د ژوند تمه يې شته. يو داسې مريض د مجاهدينو ډاکټر ملاريا و. دی په اصل کې د ملاريا دواپاش و چې بيا په خلکو کې د ملاريا او کله هم د ډاکټر په نامه مشهور شو. دده نيمايي مخ د کوپړۍ سره تورل شوی و او کرار پروت و، ما ته يې کتل. ما ورته وموسل خو ترې تير شوم. چې بل وار مې پرې گذر وشو، سترگې يې پټې

وې او چاپې زنې تړلې. ورمېږ د سر د کوپړۍ نه هم مهم او سخت دی. د
هغې په مینځ کې داسې ماغزه دي چې د لاس وروړل د برق د لوڅ مزي
سره لوبې دي. تورن ته مې ویل چې داسې یې مضبوط پانسمان کړي،
لکه چا چې په او سپنیز قالب کې اچولي وي. د سر د کو پړۍ پارچې
بیرته پخپل ځای نه ورځي. دلته لوی خطر دادی چې گولۍ د ماغزو په
حساس ځای ورخښه شوې وي چې که مریض جوړ هم شي فلج شي. د
هغې ایستل ضرور دي خو اسان نه دي که پنس د ماغزو یوه ریښکۍ، یوه
گونځه وشلوي څه چې حتی بیځایه کړي د مرگ ویره شته. مگر د یوه
اجنبي شي، لکه سرب یا وینښتانو موجودیت ماغزو ته د منلو وړنه دی او
حتی د گولۍ وزن هم د ماغزو توازن خرابوي. څه مې چې کولی شول هغه
مې وکړل. د یوه مجاهد گولۍ مې په توکل راوایسته. خو د یوه بل په
ماتې کوپړۍ مې پټۍ وتړله. د ماتو ښنبو او لاسونو که څه هم درد زیات
وي خو دفع الوخت چاره یې اسانه ده. تورن ډیر تکړه و. بس د هغو
ښکسونونه یې لرگي پخوا تر پخوا جوړ کړي وو چې پسکې دوی ته وسله
راتله. زخم په یې پاک پریوه. لرگي به یې په مات ځای داسې ورپورې
کړل چې زیاتي به نه سره ښوریدل، مضبوط پانسمان به یې ورکړ. چا به
چې ډیره وینه ضایع کړې وه هغه ته به یې سیروم ولگاوه، انتی بایوتیک
ستنه به یې وروولگوله. د یوه ویشتلي د لینگې وینه نه دریده. ده یې
ورون سخت وتاړه چې وینه ودریده. ما ورته ویل چې پام چې یو ساعت
پس یې بیرته خلاصه کړې او که نه کوز لینگې چې وینه ورو نه رسیږي

مري. هغه راته و موسل، «بس ساعت ته گوره.» چې ساعت ته مې کتل، د شپې يو د بجه وه. ورو ورو يو څه نظم انتظام پيدا کيده. چيغې هم کمې شوې وې. تورن، زخمونه وتلل، تړل او مجاهدينو ته يې چې څه وتل څه رانتوتل، هدايتونه ورکول. بيا نو واړه سفرى کټونه يو يو راننه ووت او د يو مريض سره بير ته ووت. آخري مريض يې چې ايستـه نو زما ياد شو او د هغه ورون مې خوشې کړ، وينه دريدلې ښکاريده. تورن مجاهدينو ته هدايتونه ورکړل. موږ دواړه ستومانه او بې خوبه وو، ديوه لوى آودان شيردان مو راخوشې کړ او لاسونه مو يو ځاى پريولل. تورن ما ته کړه، «که په لار کې سپي نه وي نونشالا چې ټول په جاله کې زموږ لويې شفاخانې ته رسيږي. زما په خيال بهتره ده چې ته هم لاړشې، ته شکر جرد يې، په بله لنډه لار به دې د سيند نه تير کړو.» ما څه نه او نو وکړه خو دد وويل، «موږ ته خو راپيښه ده. نن چربانګ په دو سره که باندې عمليات لرو چې دا نوې قوه يو څه ترورره کړو. زموږ به څه عمليات وي، يو ډزدلته، يو بم هلته، بس د خرپ نه مو ترپ ډير دى، مقصد چې دښمن پوه شي چې موږ شته يو. دوى چې يو ډز واوري نو هيڅ بې هيڅه يې وانې وتښتي. بس ته ځه، زه دلته پلان خو ورته نشم ويلى، هسې يو څه کرواړې کوم. يو مجاهد به درسره حاضر باش وي، بيغمه ځه.» دواړه د سمڅې نه بهر راووتلو. زما حاضر باش ملا تړلى، د کلاشنيکوف سره ولاړو. څه گرنډو نه يې هم له ملا ځنګيدل او ددغو نانځکو سره ځانته ډير په ځان غره ښکاريده. سپوږمۍ يو څه غتيه شوې وه چې نه پوهيدم ښه

زیری و که بد. تورن عبدالرحمن لاس راکړ، څه ویل یې غوښتل خو ما په
شو نډو لاس کېښود او د مجاهد پسې روان شوم او دواړه د سپوږمۍ رڼا
ته د تور غرهٔ په پرښود درونتې خواته څه رارغښتلو څه راښوییدلو. د
سره رود نه بره خوا د سلطان پور د کلو په سر تیاره وه. هغه وختونه رایاد
شول چې په ژمی به پسلونه تول شوي وو او د ګوري د ګانیو نه به د کلو
د پاسه لوګي په هوا کې، لکه ماران پرله اوښتل. د خلکو ګڼه ګونه به د
لالتیینونو سره له لیرې ښکاریدله چې ودو نو ته به روان وو. هلته به چا په
تغر، چا په پوله او ځینو ماشومانو به پاس په ونې تکیه وهلې وه، د
حضرت باز یاسپین بادام سندرو ته به غوږ غوږ وو. د افضل شیر زاد
دافرد رایاد شو چې: «خدایه څو مرده تیاره ښکاري، د وطن کلي
ښارونه». لرو بر حتی د سپوږغیا غږ هم نه و. په ټټنګ، لالاکلا، او
د درونتې نه کوز د پوهنتون څنګ ته د کامې سیند ته ورکوز شوو.
هلته مو دمه وکړه او بیا مخ په کونړ روان شوو. د کوم ځای نه یو ډاټسن،
راپیدا شو، لکه چې تورن عبدالرحمن زموږ سر شته نیولې وه. د سیند نه
پورې غاړه، د کونړ د سرکانو نه ناوه پاس او د چمر کنډونو له لارې
محمد ګټ ته ورکوز شوم او بیا په کرایي واګون کې د باجوړ (ښار) او
ماښام مهال د ملک خیر دین کور ته ورسیدم. خو د شین تاغي درک نه
و. زړه مې درز وکړ. پخپله ملک صاحب کوم واده ته تللی و خو زوی یې
راته وویل، «ستاګاډی، د پنځه شپږو داخلي او خارجي سپرلیو سره نن
غرمه سوات ته روان شو. ویل یې، « وشو » ته ځو. » زما چرت خراب

شو چې په دې تیر آخر هر څه ګډوډ شول. پلان خو داو چې شاتړینه او شین تهاغی به وي او بس، خو دا نورې بلاوې څنګه دلته ورسره راغلې او بیا څنګه بې زما د سلانه وشو ته روان شول. خدازده څه نور چلونه دي. په همدې سودا کې وم چې پخپله ملک خیر دین په یوه جیپ کې چې مشر زوی یې ډرایوري کوله د واده نه راستون شو. تر غاړې وتو. په خپل کشر زوی په غوسه شو چې ولې دې میلمه بهر درولی دی خو ما وویل، «ملک صاحب، زه پاتې کیدونی نه یم، څم کوز که کوم موټر مې په سرای کې پیدا کړ، نو روان یم وشو ته.» ملک خیر دین وویل، «راځه دوډۍ وخورو خدای به هر څه اسانه کړي.»

د یارلسم څپرکی

د سوات دره د نورو نه یو دافرق لري چې هرڅومره چې بره خواځې دره پراخیږي، په آخر سر کې د وشو په نامه هواره ورشو ده چې زیاتې نو سوات ختم بویه. هلته کوم روغ لیونې په دې ټمه یو هوټل هم جوړ کړی چې ګوندې ملیونر شي. مګر هر سیلانی چې ورغلی دی، په توبو توبه ګارد ترې راستون شوی. یو دلیل یې ساړه دي چې په اوړي او ژمي د قوي باد سره بیدو په همدې هوټل کې تر غاړې وځی. په تورد شپه د ملک خیر دین په جیپ کې د سوات په درې ورسیده شوم. سهار مهال ه شو ته وروختم. د هوټل مخې ته مې جیپ ودراوه خو د شین تهاغي درک نه و. په هوټل کې هم تیاره وه. کوز شوم. د شانه مې د توخې غږ واورید. څوک د لالټین سره راغی او په جګ آشنا غږ یې وویل، «ډاکټر صیب

دې په خير راشي! » چې كتل مې، هماغه زوړ سواتي آشنا و چې ښځې يې په شين تاغي كې بچې زيږولي و. غيږ يې رانه تاوه كړه. ما ورنه د شين تاغي پوښتنه وكړه. ده په خندا وويل، « كوم شين تاغى ښيې، خپل موټر او كه زما زوى. » زه خبر نه وم چې دده پخپل زوى هم د شين تاغي نوم ايښى و. « زما زوى خو شكر اوس د دروغجن خبره ژبى دى او پاتې شو ستا شين تاغى، هغې ستا خارجي دوستان پيښور ته بوتلل او سبا ته بيرته راځى. » ما چې خوله پوښتنې ته خلاصوله هغه وويل، « غم مه كوه، ستا مال امانت دى، راځه. » شاترينه د بل لالټين سره د هوټل د دالان په برسر كې، په يوه دروازه كې ولاړه وه.

څوارلسم څپركى

زما د سرگردانۍ ورځې وې. ملك خير دين د خپل زوى سره په لارۍ كې راغى، لارۍ د وريژو، غوړو، وچوسابو او لاندي شوو وچو غوښو ډكه وه. چې هغوى رخصت شول نو بله جو په زما د سواتي آشنا د سوغاتونو نوبت شو. ده لادوختنه وريژې، غوړي، د سويې گيس بيلرونه، تودې جامې او كمپلې پټوان د هوټل په يوه خونه كې ځاى په ځاى كړي وو، ما ته يې راوښودل. يو توپك او يوه گردنۍ يې هم ورسره ايښې وه. ما ويل، « په دې دومره سامان څه كوو ؟ » خو هغه وخندل، « د اوريدو د قراره ستاسو ټول ژمى همدا كور دى، نو وايي چې كه دښمن دې گيدړ وي تابيا ورته د زمري نيسه. » ما ورسره د خداى پامانۍ تابيا نيوله، خو سړى موسك كيده. چې ما وپوښتنه نو ويې ويل،

«ستا نجل راته د نکاح ویل. زه خو ملا هم نه یم خو د هیڅ نه بیا هم ښه یم.» ایله مې پام شو چې دا غوښتنه باید ما پخپله کړې وای. نو دواړه زموږ کوټې ته لاړو. د کوټې په مینځ کې د یو میزد پاسه په یوه گل گلي دسمال باندې پریمانه پتاسې دلې وې. د قرآن شریف یوه نسخه هم ورسره ایښې وه. سواتي آشنا راته د اودس وفرمایل، د لالټین سره بهر سیند ته کوز شوم. د سیند د غاړې اوبه کنگل وې. په شواخون مې اودس تازه کړ او بیر ته راغلم. سواتي آشنا لگیا و قرآن یې لوسته. ما ته قبله معلومه نه وه د هغه نه مې پوښتنه وکړه او بیا مې دوه رکعته د شکرانې نفل وکړل. چې سلام مې وگرځاوه، شاترینه چې تر دې دمه لا درکه وه د بلې خونې نه راغله. د سر نه تر پښو پورې په پښتنې جامه کې پټه. شین بخمل کمیس، سور پرتوگ، سترگې په رنجو تورې، ټیک په تنده، د وریښمو تور ټکری چې څنډې یې په رنگینو ځوندیو جړ او شوې وې، د پایزیب او د گونگروگانو لاندې ټوله شرنگیده. ناڅاپه یوه بدل چې په وړکتوب کې مې اوریدلې وه راته ووته: جلاتي چې په کجلو سترگو تورې کړې * سرې لمبې یې د مومند په زړگی پورې کړې. سواتي آشنا کټ کټ وخندل او د شاترینې د مخ په سپین کې د شرمه وینه وځغلیده. زه پوهیدم چې دا جامې او گانه ټول د سواتي کار و. سواتي آشنا هغه خپل یوه اړخ او زه بل ته کښېنولو. بیا یې نو وویل، «زه د ملا په الابلا نه پوهیږم. ته ډاکټر محب الله دا بي بي شاترینه په اسلامي نکاح منې؟» ما ویل، «هو» بیا یې د هغې نه پوښتنه وکړه. هغې وویل، «د کاپر نه مې

بد ایسي خوستا د پاره به یې ومنم. » سواتی وخندل او بیا یې د یاده الحمد او قل هو الله ویله او دعا یې وکړه «الله مومسخد پوره کړه او خدای دې تاسو ته هم نرکولنګی شین تاغی درپیروز کړي. » بیا نو هغه د هوټل بلې خونې ته لاړ. زه پاتې شوم او شهی.

په سبا یې مازیګر مهال شین تاغی راورسید. چې وروختلم نو بیدو هماغه موټر وچې ما د جرمنی نه راوستی و. د منانی په وینا ، ژان ژوزې زما د کابل د سفر په وخت کې خپله دا ټول شیان ډیزاین کړي وو. د منانی نه مې د نورو پوښتنه وکړه. هغه وویل ، «نور نه پوهیږم خو هغه مریض ، لکه چې د هغې کچنی روسی سره څه تار لري. » ما ویل چیرته دي؟ ده وویل ، «نور پرې پوه نه یم خو ددې ځای نه ان تر پیښوره یې سره د روسی په غیږ کې و ، او میده میده سره لګیا وو. » شا ترینې په مرموزې موسکا را ته کتل. او په بې پروایی یې وویل ، «د هغوی واده به په فرانسه کې کیږي. » زه د قسمت دې لوبې ته اریان پاتې شوم. ماسره غیر له موسکا بل ځواب پاتې نه و خو منانی د ځواب له غمه خلاص کړم. لویه پرېږده او بهانې یې شروع کړې چې راسره پاتې شي. لیوان ، واوره او نورې بلاوې یې یادولې چې خپل پاتې کیدل ضروري وښیي. ما ورته ویل ، «او دلمنانه ، سر ژمی د دریم ګړي د پاره ځای نشته »او د سواتی آشنا سره مې بیرته واستاوه. وروستی خبره یې داوه ، «ښه پیری یې خو ارمان چې لیونی نه وای. »

پنځلسم څپرکی

دوشو ظالمه یخنی شروع وه. واوره خو پخوا هم په مځکه پرته وه خو اوس یې د هغه نری سر ک پل هم پټاوه چې هوټل ته راختلی و. هوټلي خو په سهار خدای پامانی اخیستې وه او چپ له مو ږ دواړو بنی بشر پاتې نه و. زموږ د خونې په دیوال کې د اور نغری و او ترخنګ مو بله خونه د څېرې د مات شوو لرګو ډکه وه. د کوټې نه بهر چې څه لوړې ژورې وې، هغه اوس ټولې سپینې وې. یوازې دوه غرونه چې راتلل یو دهغه ساړه باد و چې مازیګر به شروع شو او تر تیر ماسختن پورې به یې دره په سر اخیستې وه. د هوټل د دالان لویه دروازه او د ځینو کوټو کړکۍ یې ګړبولې. بل دنیمې شپې نه تر خړ سهاره د لیوانو نول و چې کله به زموږ دکړکۍ لاندې ودریدل، خولې به یې آسمان ته ونیولې او د لرې او نژدې نه به یې نورو غبرګون کاوه. شاترینې ویل، «ایله په ایله چې زموږ د شاتو میاشت شروع شوه.» ما ویل، میاشت نه ده میاشتې دي، تر څو دا واورې ویلېږي یاریکۍ، خدایکی. اوله شپه مو د سالنګ په یاد په شین ټاغي کې تیره کړه.

PROPERTY OF ACKU 7894

PROPERTY OF ARIC Established 1989

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library